

સુડા બહેનશ્રીની વાર્તા.

૨૪૮૨૨

જાપાની પ્રસિદ્ધ કરનાર:-કામચી મહમુદ એન્ડ મહમદભાઈ.

દાવરરોડ, અલાયાની વાડી સામે—મુરત.

કીમત આઠ આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાખિત-સંગ્રહ
૧૪૮૧૪
૬-:૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાખિત વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૮-૧૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શુદ્ધા જોષીશીની વાતો

વિષય ૬-:૧

શુકા બહેતેરી.

વારતા ૧ કી.

- ૥ સરસ્વતીની પ્રાર્થના ॥ (દોહરો) શ્રી મુખ સેવું સારદા,
અભ્યુના અભ્ય રૂપ; અભ્ય વિદ્યા અભ્ય વાદિની, અભ્ય ખોળતા ભૂપ
૧ હંડ કમંડળ ધારણી, વીણા પુસ્તક પાણી, જેને તુષ્ટિ સારદા વદને
અમૃત ગણ ૨ પામરને પંડિત કરે, વિશ્વ માંડી વિખ્યાત; કિંમર
મુખ કવિતા કરે, તે તુજ સારદા માત્ર ૩ જ્યદેવ તેં કાષી કવિ,
કાષી કાશિદાસ; માવન મવવા તેં કર્યો, એ ૪ વાળી વિદ્યાસ, ૪
(છપ્પા) મારકુંડને માત્ર, ત્રોહો પોકારે તુડી ચંડી પુરા ચેલાખ;
વિદ્યા અમૃત ધન તુડી; શુકદેવ વેદ વ્યાસ, પુરાણ અષ્ટાદશ કાષાં,
અહમાને તુડી ભાવ, વેદ વ્યાકરણ મુળ શિખ્યા; એવા બક્ષો કે કાટીયા,
કવી કહેવાયા મહાપતિ, સુખસાગર સામળ બણે, કૃપા કરી આઠા
સરસ્વતી ૫ મંત્ર જાંત્રને તંત્ર છટ લિપાસન આદે; કથા કિર્તન
કવિત વર્તે વિવેકથી વાદે, અડમઠ તિર્થ અનેક, મહા પુન્યસ્થળ
મહીમા; અઢા વિજ્ઞા ૩૬ તત્ત્વ ત્રિલોકી શીમા. એ સરવેને જોળ-
ખાળીયા કૃપાથી કહેવાયા કવિ; સરસ્વતી મોટાં છે સરવયા, ચૈદ
વિદ્યા દે નિત નવી. ૬ (દોહરો) કંઈક કેટી કેંક લક્ષ્યા, કંઈ થયા
કે થાય; કિતનો શેવક સ્વામળો, કાષી પંડીત ગાય પ્રીતે સારદા
પરજીમું, હંસ વાહની હેળ. વેણા પુસ્તક ધારણી. તરણી વધુ તેજ.
૮ કવિતાનો શો આકરો, સારદા કેરું સરણ. મહિમા મહા માયા
તણે. વાયુ વહ જમ તરણ. જેને તુડી સારદા, નેક રહી શી નુન;

કવિ પ્રહવાએ કલ્પતરૂ, પ્રમટે પ્રેક્ષાં પ્રન્ય, ॥ ગણપતિની પ્રાર્થના ॥
 (દોહરા) દુઃખભંજનો, યુગ્મતપી મુખ મળીર; કથરથી
 તત્પર હવો, હર્મ ધુરંધર ધીર. નિદુર અંજે શોભીતુ, મેઢક અમૃત
 અદાર, ગજ વન્નો ગરવો ધણો, દેવ વડો દાતાર ૧૨ (છપા)
 તિલ્ધિ પ્રદિ છે નાર, લક્ષ લાભ એ પુત્ર; શિવ સરખો શીવ તાત,
 ચીંતામણીના ધર સુત. આધ શક્તિ કપાય, માદા માયા છે માડી.
 ક્ષેત્ર કલ્યાણ જન્માત્ર, ખાણ રત્નોની ખાડી, પ્રલ્લ વિષ્ણુ રવી રૂપથી
 પ્રથમ પ્રજા ગણપતિ તણી, સામળ કહે સંવો સહુ, સુખ સાગર શાંત
 ધણી. ૧૩ ॥ કૃષ્ણની પ્રાર્થના ॥ (દોહરા) કૃષ્ણ કૃપા પ્રેષા-
 નીધી: દેવકી નંદનદેવ વિશ્વવપતિ વસુદેવ સુત. સુર મનકદિ: શેવ. ૧૪
 (છપા) ગીરધર ગોકુળચંદ, મથુરાપતિ મોટમ મદિમા, પાડવના
 પ્રતિપાળ સુખ સાગરની સીમા; પચાણીનાં ચીર, પુયા નવસં નવાણું
 નરશીયને હાર, દીધો ખાનામાં ગાણ. એ નંદ જસોદા નંદને, રમતાં
 શોક મહુનો સમ્યો, કવિ કામળ સમરે કૃષ્ણને, બરવાડ બેળો રમ્યો
 જરાસંધનું જોર, હર્ષ હાર્યો દેખતા શીથુપાળનું છેદુ કીચ, પૂર
 બાધે દેખતાં; બરવાડનું ખાધું ખાત. જાત કે ખાત ન જોઇ, રમિયો
 વ્રજમાં રાજ્ય, માગ્યું ત્યાં રોષ રેષ. કંસ કસ હેતે હણ્યો, પુતનામે
 પાળે પ્રી, શેવે કામળ શ્રીકૃષ્ણને, શોળ મહત્ત્વ જોને વરી. ૧૬
 ॥ રામચંદ્રની પ્રાર્થના ॥ (દોહરા) રાજીવ સંચન રામજી,
 મુક્તિ દાતા મુળ; કાટી કાટી પાતીક મટે, ટળે સંકટને શુભ વામ
 તૂઠે રસનાવડે વળી જે વારંવાર; એથી અન્ય બીજો નહી મુક્તિ
 તણો દાતાર, તારણ ત્રીલોકમાં, તારક મંત્ર કહેવાય; જમને કીર મગ
 દેષને, જરૂર વધકુંઠ જાય ૧૮ (છપા) સીતાપતિ શ્રીરામ, તપ
 કથરયનો નંદન; અકલ્પસભ તે જુપ, વિશ્વ સહુનો તે વંદન. કૌશલ્યા

કુળ દીપ, લક્ષ્મણ બહુ અંધવ લાયક, વરણ જીયરે વેદ, નિમ્મ
 અગમનો નાયક; એક ખાણે મારી તાડીક રાવણ રણમાં રોળીયો,
 અતજિનના ઇંદ્રજીતને ચાંચડવત જોણે ચોળીયો. કાટી બહાનો નાથ
 સુત તણો એ સત્ત; સતકાટી રામાયણ, તેમાં અક્ષર એ તત્ત; કાટી
 જનમના પાપ, બેજ અક્ષરથી જળશે, લખ ચોર્યાંથી ખાણુ. જન્મ
 મરણ દુઃખ ટળશે નામ નામ વિના મુક્તિ નહિ. વેદ પુરાણ વાંચજો
 સુખ સાગર શામળ બણે. સત્ય ગણીને વાંચજો. ૨૧ (દોહરા)
 જપ તપ સંધ્યા ધરમ નામ પધતી પુજા કાડ; તત્ત કામ ત્રીલોક,
 કહે કવી કરજોડ. ૨૨ ॥ અન્નપુરણની પ્રાર્થના ॥ (દોહરા)
 અઘણકિત અન્નપુણી, જગતતણી આધાર. અષ્ટલિહિ નવનિહિ.
 દેવી તું કાતાર. ૨૩ (છપા) અને જગત આધાર અને કષ્ણત
 એ મોટું; અન વણુ ન રહે જીવ અન વણુ સરવે ખોટું. દેવ દાનવ
 રંક રાય, સરવે જીવે સહિ અનને જોર અન વણુ કપાસણ. સરવ
 અંધાર ધોર, પાસણ પોશણ પૃથ્વી વિશે, કરતા નામ કુત કૂરવા; સામળ
 કહે સેવો સહુ આઘણકિત અનપુરણા. ૨૪ સીતા રામ તે એક એ
 શ્રીરાધા કૃષ્ણ, એ હમીયાને ઇશ્વર મડિને કાધું પ્રસન, એ રોહિણી
 એ ચંદ્રએ બ્રહ્મા સાયિત્રી; મંત્રજંત્ર અને તંત્ર, એ ગુણનાંથી ગાવત્રી
 અનપુરણા સહુની ઇષ્ટ છે, બુદ્ધિવંતા જન બુજશે જામળ કહે અન્ન
 આધારથી સરવે વિદ્યા સુજશે ૨૫ અનપુરણા વડી માત, જગત
 જીવાડણુ જાણી; અન્ન વિના સહિ સુન્ય પ્રથમ જીવે નહિ પ્રાણી.
 અન્ન વણુ સુખ અદ્ય, અન્ન વણુ ચરણુ ન ચામે; ભાવે નહી અન્ન
 ભક્તિ અન્નવરણુ મોજ શી મામે; અન્ન વિના ઇશ્વર વહાતો તુમી
 ચાત તાન ગુણ નવ મમે જામળ સેવો અન્નપુરણા કષ્ણ દુઃખ
 એથી સમે આ વારતા રચવાનું કારણ (દોહરા) કવી કહે
 શુડા બહોતેરી, આણી મન ઉલ્લાસ પરાક્રમ પુરુષ પ્રકૃતી તણાં શિલ

ઉમીયા સંતાદ. ૨૭ આતુર નર ચહો દેશમાં, ચતુર શિરોમણી ચાલ
 સ્ત્રી ચરીત્ર શોભા ધણી, ખરી વાતનો ખ્યાલ ૨૮ જામળાં ઉઠે શંકે-
 પમાં, કવિતા કેરા કામ જાનિશ લક્ષણ પુજસે, હુંશીને મન હામ ૨૯
 એના અર્થ છે અવતવા ગુરવો છે એમ પ્રથ, નિચ જન તો નિંદા
 કરે પુણ્ય પગદમ પથ ૩૦ ગુણવંત ગવરી તણું દુધ તત્તજ આપે
 તરત, કો દુધ દહીંદા તત્ત લે, કો માખણ કો ગૃત. ૩૧ મુખ મુદ
 મમતા કરે ગુણ દિણા લે ગર્વ પડિત જનને પ્રિય છે, નીંદક
 જનને નર્વ. ૩૨ ગુજર દેશ ગરવો ધણે; અમદાવાદ અતુપ, સાગર
 શિરોમણી, બ્રહ્મ શિવ જ્યાં મુપ, ૩૩ પુડા પ્રાદ પદગણા,
 અંધીક અંકગી એ; વચ્ચ અઢાર વાસો વમે, વાર વિપ્ર વિવેક ૩૪
 મતાર પ્રગણામાં મણી. શૂઝ શિરોમણી ગામ વિશ્વનાથ વિરેશ્વરો,
 નવે ખંડમાં નામ. ૩૫ પ્રગટ એનાં પારખા, મહા મોટમ પદ મેર,
 એખાનો લાડુ ચડે મવા એ મણને શેર ૩૬ વાંઝ બધાવે પારણાં
 અષ્ટમિદ્ધ આપણ હાર; વરદાતા વિરેશ્વરો, નેધારાં આધાર ૩૭
 (૭૫) વિરેશ્વર મહાદેવ, પવિત્ર જન પુણ્ય પરખો; અકિત મુકિત
 કાતા. મુખ ચિતામણી સરખો, અઘર સિદ્ધ નવનિધ, એક પળમાં
 એ આપે; કૈલાસ વશ કિરનાર, તેહ થાર ચાવર ચાપે. જંજળ મટે
 જનમ મરણની લક્ષ મેરાશી ફેરા ટળે શામળા કહે શિવ પુજતાં,
 સ્વપ્ન સાગર નહિમં નળે. ૩૮ (દોહરો) કુળ શુભે કણખી વિશે.
 કાળજી કુળ શુભ કામ, વાસણ વિશે અ સપત, નરપતિ જેવા નામ
 ૩૯ માનજી સુત મોટમ પદે, રખીદાસ ડિંધ ૩૫, નવાણ કીધાં
 નિરમળાં, જોત્ર સમોવડ ભુપ, પાળીયાં લાડ પ્રજા તણાં પ્રજા ઉપર
 પ્રીત; સપવરત શોભાવીયાં, રામ રાજ્યની રીત. રખીયલ જ્યાં રક્ષા
 કરે, દુનિયામાં નમી દુઃખ, પૃથ્વી કરી પસાચતે, બિહુક બાગી ભુખ,

શુડા બહોતેરી

૫

પુન્યવંત પરીવાર સહુ. બડબાવક બત્રિજ, સુખ સાગર શોભિત,
રાજ પુન્યના બીજ. પંડીત જનનું પારખુ ઠરિયાં પુરણુ કોડ, મામણ્ય
મોજ દેયજો. હાડી જીને કોડ પાંચે પુત્ર પરાક્રમી અધિક એકથી
એક બત્રિજ સો ભૂપતિ સમા. ન્યાયટ શાવટ નેક. શ્યામજી પૈર
સલક્ષણો ધણી બુધિ ધર સુત્ર વડદથ વેણી સરખો, પાટવી
રખીયલ પુત્ર રખીયલ વડા ગજવી, પાંચ પુત્ર પરતાપ; વસવંત જવે-
રીજ જાણવો, અધિક પ્રાક્રમી આપ, સદાવરતની શાખ ધેર. અનલન
અપાય, સમા મજે પંડિતની પુરણુ કથા કહેવાય. હરી ભક્ત હરીજન
સહુ. શુભ ગુણનિધિ ગંગેવ. લક્ષ્મીવર પુજે લખુ તરતિય સદુની
ટેવ ગુણીજન આવે મામમાં. શાસ્ત્ર વાત સુખજી આશીષ દે તે
અતિ ધણી, કહે કુશળ કલ્યાણ. રખિયલ સુત ગંગેરી, શી. પુજે
સાંજ શવેર, એક સમે સમા ભરી ખેડો જશવત જવેર. સાખી
અમર્યા સોરડા, કહે વખાણી વાત બાટ ચાંચુ બાહજી સહુ પુન્ય-
કળ પ્રભાત, ધિરતી તેણે સાબળી, શામળ લક્ષ કવિરાજ. શ્રીગેહ
માળવી પ્રિય સુભ વક્ષ કોટીધા હાજ. કવિ તેડયા કોડે હરી
સાંબળાને શુભ જ્ઞાત વાસી વેગનપુર તણો. ગુણ જાણે ગુજરાત
શામળ આવ્યો સુજમાં સકળ શાસ્ત્રમાં સુત શોભિત સાથ સુતલજો
પુરસોતમ લેઈ પુત્ર, માન દીપાં માનસા સુધે અતિ આણી આહાહ
સમા મધ્યે શામળ બટે દીધો આશિરવાદ (છપે) તમ ધેર ત્રીજે
વાર પ્રમથ વાર નિત પુજે ચતુર જ્યમ ચોથો વાર સત વાને શુભ
સુજો. પ્રસન્ન પાંચમે વાર, વિમળ જરા ટિલા વાંધો છૂંવારની
છત શેભા સતરની સાધો, સાતમે વાર સંકટ હરો અધિપતિ
ગણા હંસને આશીરવાદ કરવી કહે મનજી વાસજી વંશને પાછ
(કોહર) ઉઠયા સહુ આદર કરી, સકળ સમા સમેત પ્રદક્ષણા દેઈ

પદ્મે નમ્યા હમડે આણી હેન, બસે પધાર્યા બ્રમજી બલપણ કરા
 જીવ બાલ વધી શુદ્ધેવજી, રિધીવંતા છે રૂપ, પુરુષોત્તમ પુત્ર પવિત્ર
 નર, નિરમળ રૂડુ નામ પુરણ પ્રન્ય પ્રગટ થયું ગુણવંત થયું નિજ
 ગામ, કર્મોડીને પ્રજીએ, કરીએ વિનાંતી કહેણ; નહિતમ અંધ નીતિ
 કહો વિવિધ વિભાજી વેણુ અંધ કલો રખીદાસને, સિંદાસન બત્રીશ,
 નવેખડ નામે રહ્યો, પ્રસન્ન છે ઉમિયા ઇશ, રામ ચરિત્ર રૂડે વર-
 જીવ્યા, વરણુવો રેવા ખંડ ગંગા કરા ગુણુ અણા, ટાળા છે બ્રમ
 દંડ; નહિતમ અંધ નવા કલ્પા ચતુરાષ્ટ તણો ઉપદેશ, પંચ પ્રમાણ
 પંડીત કરે દારદયા હમેશ, સંસ્કૃતયા પ્રાકૃત કલો ખટરસ બાણ
 ખ્યાલ, અદાર પુરણુયા અધીપતિ મદિપત જેતાં માલ હોય સંસ્કૃ-
 તમા, કરો તેહ પ્રવિત. ગુરુજર બાણ ગુણુ ધણો. ચાતુર રીજે ચિત.
 જાણાસ રાપુત સુલક્ષણ. શાખાશ સરોદર સાથ, શાખાશ પિતુ પરીયા
 પિતર, જાણાજી જામણે હાય. પુરુષોત્તમ ત્યાં પ્રીતયી, દાધો આશીર-
 વાહ, અંધ કલો જામળામટે. આણીને આલદાદ. (છાપા) હંસવાહની
 કલ્યાણુ મેહક વહની સુખ સીમા, અગ વાહન દે માન, કીર વાહન
 કર્યા મામે જારદુલ વાહની જોહ, નેહ ધણો શીર નામે, હંદર અસ્વને
 હમણે ગરૂડ વૃષભ છે જોહને, કલ્યાણુ કોડ કૃપા કરે, જામળ કહે
 આશિષ એહને. ૬૪ (દોહરો) શુક બોરોનેર શિરોમણી, ચતુર્ગતો
 ચિત્ર ચાલ, મોહોડા મણુસ મદિપતી, માને તેમાં માલ. ઉતરનો
 પ્રીતિ ઉતર, જર તણો વિજર, ગુણુ અવગુણુ આહમ ધણા, પડિત
 કરે વિચાર. બાખાનું સાણું કરે, કલંક, કથીરતું કંચન કરે, વાળે
 આડો આંક, જાહ નરને તસ્કર કરે, તસ્કરને કરે જાહ, જળને
 સ્થાનક સ્થળ કરે, રંકને કરે રાય, ઓલણી નાખે અગ્ની તે, વાળી
 નાખે વહેર; એક વચને અમૃત કરે, જો હોય જાણુ જોર, ચક્ર

વીણાથી ચોધણી, વિગ્નર વિવેક પંડીત જન એ પારખે ન્યાયજ્ઞ
 જહાવટ નેક (ચોપાઈ) પુર્વ દિક્ષા પુરંદર મામ, વૃષસિંહ રાગતું
 નામ, રામરાજ સરીખું રાજ, અસત્ય અન્યાય તનથી તાજ, હરી-
 ચંદ્ર સરખો હરીજન, કૂડ કપટ નવ માને મન. વરણ અઢાર વસે
 છે વાસ. તેજપુજ પુરણ પ્રકાશ, લક્ષ્મીની લક્ષ્મી ત્યાં વસે, ધરમ મારમ
 ઉપર ધસે; વિકાશ્રીમાળી વાણીઓ, જૈનધર્મ જીગતે જાણીઓ,
 શ્રીમંત માંહે તે સીરહાર, દિસે મોટે દાખ્યો દાનાર, મહાશક્તી દોઠે
 મન ઠરે, વ્યાપાર વહાણવટીનો કરે, સમરથ તેના ધરમાં. ધણી લક્ષ
 કરોડો કરો ધણી; અપુત્રવત અત્રમળ ધન્ય, જશવંતો જાણીતો
 જન પાંસઠ વરસ થયાં તરત, માન્યની તેની પામી મૃત, વૃદ્ધપણે
 બાંચું ધરસૂત, પેટ નહી પોતને પુત્ર (છાપ્યો) પુત્ર વિના દે દોષ,
 પુત્ર વણ જીવત ખોટું; પુત્ર વિના પરીવાર, વિશ્વમાંહે નવ વાધે; પુત્ર
 વિના સંસાર શ્રાદ્ધ ગયા કુણ શાધે; અરથ ગર્થ કુણ ભોગવે, ધણું
 દ્રવ્ય પણ ગાજ્યો; આજ અવતાર આજક વિના, વિશ્વ કહે સૌ
 વાંઝીઓ (દોહાડો) વિચાર કર્યો વહેપારીએ, ધરણી પાખી ધરસૂત;
 વેશે વંશ વાધે નહિ. પ્રગટે ક્યાંથી પુત્ર. (ચોપાઈ) નારય વિના
 નર રંક, દામણો દિશે દેહે; નારય વિના નર રંક, મદરથ ગુણહીણો
 જોહે; નારય વિના નર રંક, ધન્ય નવ ધીરે કામ, નારય વિના નર
 રંક, જગત જન નિંદે જોષ; નાર વિના નિરજળપણું, ભોગ કહો
 શા ભોગવે; અચુત અવગુણ બારી બરયા. જોખમ જાણુ જોખવે,
 નારય તે નરતું અગ, સુખેથી છૂટે સેવા, પુન્યમાં થાય વિભાગ,
 જાળ પશ્ચ રડુ સેવા; કીમી હોય સંતાન, ધરમ બુદ્ધિને ધારે, પ્રગટે
 પુત્ર સુપુત્ર, કૃણ છકોતેર તારે, શુદ્ધ કુળની રામા મળે, સ્વામીને સુખ
 સતી, એમ વિચારું શ્રેષ્ઠીએ, મવ મધે ધારી મતી. પરણવા ઉપર

પ્રીત, થઈ તે જનને પુરી; કાને પુરી નવ થાય, સહુને રહે અધુરી;
 આજ્ઞા નીર અધાત. વીધ તે મધે ખુડયું; સાદા રાયને રંક; કરાષી
 કાયર તે કુટું, સરપુર પંડિત સહુ, બળ્યાગળ્યા ભુખા ભમ્યા. આજ્ઞા
 રૂપી અરણ્યવ જળે; જામળ કહે તેમાં સમ્યા, ગળે અધીકું અંગ ગળે
 નાશીકા રે નેણ, ગળે મુંડ તે તુડ, વીપરીત બોલાએ વેણ, અરત
 રૂધીર ને માસ, મકી નબ્બ ચાલે ચરણે, ધાતુ સ્વરતો ખાંસ, મુણે
 ની કંઠીત ધરણે, ઈંદ્રી બાંધી અડવડે, આઢર નિંદ્રા છેવટે ગર્ધ,
 જામળ કહે ત્રખ્યા ત્રણ, તેાય માયા છૂતી નહી. (દેહના) જાદાપત
 પતંગ્યા સુદરી. જીવતી જોયત વેણ, પદમની સરખા પ્રેમદા, કેળી
 બાંધે દેશ ખુદ નિધાન વરસ ખારના બકલુ કળા બહુરૂપ, બહુ પાંકમ
 ચાતુરી ભામ્યતી ખારે ભુપ, હામ હામ અગ લેયતી, સીદલંકી
 સુખણ; મતી મંદ કરી કેશરી, મમુદ્રિક શેધાણ. પંચ બધુ પંચ
 દીરખ છે, પંચ રાનડાં પુર પચ ઉજત પંચ પાતળા નારીના બહુ
 નુર કેશ સમાગમ કંદર્પી માગ સમારણ મુલ્ય. વદન પંકજ વરણાગી
 ત્રિલોતમાને તુલ્ય. નયન ચપળ મહા માનવત કરણપ્રીય તે કેહણ,
 અત્રન રમ વૃત વરે, વદને અમૃત વેણ, અધર પરવાળ દાડીમ ફંત,
 ચિખુક વાર ચહેન શુક ચચુવત શોભીતી, નાસા જન્મળ એન.
 શીવા પોતે કપોત વત, કેળ પત્ર વત પૃષ્ઠ, ઉદર પાપણ પાનવત,
 શોભા વખાણે શ્રેષ્ઠ પયોધર પદમ આઠર વત, અત્રતદ્વળ રાધ રંગ,
 કમખાણ કટારીયો, શોભીત શામા સંગ, ગંડકચળ દટિ કેશરી, બંધા
 યુમ રીધ રખ, કર ગમ સુંદ મરીખડા. અખળામાં બહુ જલ પાવક
 વત પગ પાતીયો. રૂડી રાતી ચોળ. સેળ કળા સંપૂરણ તે તરણી
 રૂપ અનોલ. જોખ કરે તે જરપતી તે વેળા આવે તરત. નીરધન
 નીરમાલ્ય જે બાપડા મનોરથ તેના મરત. જરવડે જીવતી બડી.
 જરનું જેને જોર. ધરડા પણ ગઈ ગરથ છે. કળાવત જેમ જોર

(છાપો) જર ત્યાં જોયન રૂપ. શુભ વસ્ત્ર જરત જોરે. જર ત્યાં સધળો જોખ ટેક તરતીબવત તોળો. જર તે ઉચ અમીર. જર તે વિદ્યા બહુધો. જર તે રૂપ સ્વરૂપ. જર યુગ્મ સધળા ગણિયો. જરને સંગે યજ્ઞ વસે. જર જરયા દુઃખ જશે. શામળ કહે જોર જર તણું તેના કાજ સધળાં થશે.

(ચોપાઠ) શ્વાહપતિ પરણ્યો તે સતિ તેનું નામ તો પરભાવતી નરનારીને ઉત્તમ નેહ પ્રીતી જેમ અપહર્યા મેહ. નરખી હરખે નરને નાર વગસે અમૃત વારંવાર અળગાં નવ રહે એક ઘડી ખાંધી પ્રીત અનોઅન્ય અડી કંથ કામગી કરે કંગોલ શુભ વરસ સામનો સોળ એક દીવસ એક કલિતક હોય તેને ઠળા શકે નહીં ધાય. પાંચાશા પરચમતી પાશ વીજ્યસાદને રહેનો વાસ ગરચવંતો તે ગુણીયલ ધણો આડતીયો દીપાશા તણો માણે વેદપાર અકલ મોટીએ કાંઈક વાંધો પડ્યો કાડીએ વીમો લૂટાણો વાટમાં નાઠા ભખગના પાટમાં વાણોતરે લખ્યો એક લેખ એ વાને કાંઈ નહીં મીન મેખ કાબુ જે અતરે આવજો હાથ અક્ષર એના લાવજો પાંચો ખોલે જુઠા બેલ ઉતરશે આપણું તોલ એની પાસે લેણું તે મધનું લેણું નહીં આવે અકારજ જશે માયે કરજ સાચું થશે જુહું બોલી મુકરી જાય છે લેણાનું દેણું થાય છે. આવતાં રખે લગાડો વાર પટશે વેપારીમાં કાર. જુઠા આપણને કહેશે લોક કરવા બેઠા લેણું ફેક. એ કામળ શેઠે વાંચીએ. સાચે દીલ પોને સાચીયો જઈએ નહીં તો ચાએ જાન, રામા થેર છે રાંધ્યું ધાન કેને સોપી ચમએ નિશંક કદાપી કાંઈ અડે કલંક નારીને સોપે વણસે નારી એવી શેઠે વાત વિચારી પરપુરવનો મેળો કરે અત પાસે જઈ અગ્ની

ધરે ઉચા નીચ દેખાડે દામ કરે એહ વ્યભીચારી કામ પુરૂષને સોષે
 પરઠે પાપ વણસે નારી આપોઆપ ગમે એવો સતવાદી હોય કામ-
 છત નવ વસે કોય અગ્નીથી ઉઠળશે મત નરથી નારી વણસે તરત
 ગરથવાળી હોયે ગોરડી કામતણી પુદ્ધિહીણ ભોરડી વાટે જાતાં તો
 મને થાય રંક રાય સહુ વીણી ખાય મોટાની કોણ વાતો કરે
 મોટાના કોણ હારદ હરે મોટાના છે કાની લાજ મોટાને ધેર મોટાં
 કાજ એમ વીચારી આપો આપ શેઠે માંડ્યો પશ્ચાતાપ. ૧૧૧
 છાપો સીતા સરખાં શુભરૂપ રાવણ રણમાં રોળાળ્યો ઈંદ્રજીત કુંભકર્ણ
 માંચડતડ તે એળાળ્યો દ્રોપદી સરખી નાર સતી પણ સરવે ચાપ્યું
 અદારક્ષોણી સૈન્ય કુળ કૌવરનું કાપ્યું મહા માયારૂપ એ માન્યની
 એકલી મુકે અનરથ યશે વિચર કર્યો મન વાણીએ વૃદ્ધપણે હાંથી
 યશે (ઢાહુરે) વાણેતરતો છે વડા પડીત પેઢી પરધાન સાચવે
 સધળી વરતુને જીવતી ધીર્યાથી જ્યાંન છાપો ઈંદ્ર સરખો અધિપત્ય
 ધેર રાણી ઈંદ્રાણી અહલ્યા સાથે સંગ કરતાં બ્રાંતી નવ આગા
 ચાતુર જે ચંદ્ર રામા ધેર રેહણી સરખી તેણે તરા એક વાર નેહ
 કરીને નિરખી પાપ પુન્ય પ્રીઝ્યો નહી ગુરૂપત્ની પોતાનણી ક્ષીણ
 દેવ શ્રેયે થયો નક્ષત્ર મંડળમાં જે જે મણી એનાથી બક્ષ કોડ ગોર
 અંધારે ગળીયા કષ્ટયાક્રમટ સન બ્રાત, એક ચીતામાં બળીયા શ્રી
 કૃષ્ણ સરીખા દેવ કુડો કુચળને શેવી માયાવીરૂપ મોહજનન; જગતમાં
 જાણો એવી બામનીએ સહુ ભોળળ્યા દેવ ગાંધર્વ ને દાનવી કામળ
 કહે જીત્યા જીવતીએ કુશ માત્ર દે માનવી ચોપાઈ વણજ સોષો
 વણેતર હાય કામદ રૂડા લીધા સાથ મેડી દેડી વાડ વાથીઓ સેવા
 કાજ સોષી દાથીઓ જીવતીને કહે જશુ અમો માપ તમારું રાખો
 તમો દિલડામાં ડહાપણ દાખજો પરીયાતું પાણી રાખજો આખેણી

વધારે લાજ કરજે આપણુ કુળનાં કાજ બાઠ માસે અમે આવશું
 લાખીણી વસ્તુ લાવશું ઉમદા રત્નતણાં અપાર હીંગને મોતીના હાર
 તે સરવે આવશે તમારે કાજ રામા તું ભોગવજે રાજ (દોહરો)
 પવીત્ર પક્ષી એ બારણે બાંધ્યાં બુદ્ધિ નાંધાન બત્રીસ બક્ષણ આગળા
 બારે રાખે બાન કળા બુજે તે બોતરી ચોરાસી આસન ચેત રામ
 વિરણું મને રામણી હરી કથાપર દેત, જનાવર ડાહ્યાં જાણીયાં
 વણિકે કર્યો વિચાર એથી અનરથ થશે નહિ, નિસ્યે સોંપુ નાર,
 સાંભળ મેના માનની, ડહાપણ તારું દાખ્ય; પરદેશ જમ આવું
 અમે. રામાને સ્થીર રાખ્ય નીસરવા ના દેશ નારને મંદીર મુકી
 પર મહેબ; યોડામાં કણુ છે બણું સંક્ષેપ રીતથી સહેલ સમજવી
 શેઠે સારીકા છાની ગુહ્યે ગુહ્ય, પરાક્રમ જોઇશું તાહરું, શામા તારી
 સૂઝ, મેના કહે માન્યની, નીસરવા નહીં દેઉં. સત્ય વચન શેઠે કહ્યાં
 શીર ચડાવી લેઉં શામાશ કહીને શેઠજી, પ્રિતે પોપટ પાસ,
 આવીને ઉભા રહ્યાં વહે વાણી વિભાસ. પોપટ પાસે આવાઓ નારી
 કરો નાથ પવિત્ર છો પક્ષી તમે, હેતે ફેરવ્યો હાથ, સાંભળ શુક
 સોહામણી, સોંપુ છું એક કામ, અમે જાઉં પરદેશમાં, સાચવજો
 આ કામ, શેઠાણી ધર એકલા શું કહું વારંવાર. નીસરવા દેશો નહી.
 ધર મુકાને બહાર, પરણી છો મેં પ્રેમદા જીવંતિ જોમન વેશ તરણી
 તાહરે આસરે પરદુ હું પરદેશ. કામદામ બેઠે કરી, વિનતા રાખજો
 વાસ, કલાંક તે વાણે કુળમાં, તો તુજને શામાશ શુઃ કહે સુણ
 શેઠજી, વૃદ્ધ તમારો વાન, શાખ મધિથી સાંભળ્યાં, તે કૃત ધરજે કાન
 રામાને રાખી સૂકે. નથી જન્મયો કો માય, સુનેા સુકે સ્વામીને;
 જીવંતિ જરી જન્ય, મુરખ જાતી હોય માન્યની, પરદે અવળી પેર,
 મુજવતો મુજવિલ તજી. જન્ય ગુણધિજીને ધેર, પાંડિત જનને પરદરે
 મુરખ સંભાધે મેળ, ખરાબ કરે ખરી વાતનો ખોટો ધારે ખેલ.

ઠાકર સાથે ઠગવા ચાકર થુ ચીન ચાય, નિરમળ જળ નારી તને,
 નર્મ કુંડમાં નાદાય શુક કહે ગુણ શેડીયા, માન્યની મુઠા મહેલ.
 ચિંતા ન કરે ચિંતમાં, સહચિંતાથી મહેલ, લક્ષ્મી વર લખ્યા રાખશે
 કે રાખે તાર લુણ, રહેશે પુન્ય પ્રતાપથી, હું ક્રિકર તે કાણુ જ્યાં
 સુધી મુજપ્રાણુ છે, ગુણુ તારા હું ગાઉ, જવા નહી દેઉ નારને લુણહરામ
 ન થાઉ આઠ પ્રહી તે શેડી, ગયા પેતે પરદેશ, મંદિરમાં રહી
 માન્યની વીનતા જોયન વેશ, ખાય પીએ ખુખી કરે પ્રીતે આવે
 પાન દાસ દસી દિલ રીઝવે મનગમતાં દે માન, એમ કરતાં દીન
 વહી ગળા વસંત આવ્યો વેદ, કામાતુર બહુ કામની, જ્ઞાંત ન રાખે
 બેદ. આદાર અમણો બહારાં વિષે લાજ એ બધી થાય, કામ આઠ
 ગણો વસે; કાણુ રંક કાણુ રાય, વીસ બણો વસંતમાં નારીને નરસ
 નેહ ભોગ તૃપ્ત બાશે નહી, દીવ રાંઝે નવ દેહ. રાજ્ય છે જ રૂતુ
 તણો વસંત કામ કહેવય, અતુરાં ચંચળ ચીનયાં વનિતા વિવહળ
 થાય, વીસ બણો વસંતમાં ગરીબ રંકને ઘેર શત બણો શ્રીમંત ઘેર
 પ્રીતે પડિત પેર ખાનપાન ખુખી કરે હોસે પેર દાર કામાતુર તે
 કામની, મજે સોળ શણગાર કંદર્પ સરપ આંગે ડશે કહે કાસીને
 કુખ સ્વામી મારા સાંબરે. બેઠે બાપે બૂખ વાપદો તેનો વહિ ગયો
 સ્વામી નાવ્યા શતમાટ, કાંઈ સંકટ આપર; કે કાંઈ વસમી વાટ,
 હાથ જોડી હસી પડી, શુભ બોલી સાહેબ શેડાણીજી સાંબળો ખરી
 વાતનો ખેલ, જીવંતી જોયન વેશમાં જારી ન કરે જોણુ, વાટ ઉડી
 તે વેશને, તન ખટવણું તેણુ, પર પુરૂષસુ પ્રીતડી, કામ વાસના
 કાંધ અપરમપાર સુખ બેઠવો. લાહો લાખેણો લીધ માગાકર
 વધુ મળી, ભોપાવાને લાજ, નારિને જારી શિખવે, કરવા કુડુ કાજ;
 બધા પ્રકારે પ્રિયવી, કરી કામાતુર કામ્ય, મન ટળકાવું માન્યની,
 સેજે નહોતો સ્વામ હાથ જોડી હસી પડી કયમ કરીએ એ કામ,

રીત બજાય જે રાત્રે દેહે વટ જાયે દામ (છાપા) નારી તે
 નીચ સ્વભાવ. ન રહે પોતાને ધરમે, નારી તે નીચ સ્વભાવ, કલંક
 ઠહાવે કુળ ધરમે નારી તે નીચ સ્વભાવ લાજ મરીયાદ ન પ્રિછે,
 નારી તે નીચ સ્વભાવ અન્ય નર અંતર ધરછે. નીચમાં નીચ તે
 નારીયો, પરશુ જેડે પ્રીતડી, કામળ કહે સ્ત્રીઓ સમસ્તને, રૂડી
 નહી એ રીતડી. (ચોપાઇ) કામ દામને બેઠે ભરી કામની તે
 કામાતુર કરી. અતિ મનમાં આણી ઉદ્ધાદ, એક વાર જુવો તે
 સ્વાદ, લક્ષ વસા તજીને લાજ, ડાડ વશા કેરીએ કાજ શેઠ મંદિર
 આવે જાહેરે તંજજે તે લક્ષણ તાદરે, ૧૬૮ [દોહરા] કાર જાયે
 કંથનો, લોકમાં જાયે લાજ, પાણી જાયે પરીયા તજી કયમ કરિયે
 એ કાજ, દાસી કહે દેવી સુણો હજવત મારુ દાખ જાણુ પડે એ
 વાતની, તો સુરજ સાખ્ય, વનિતાએ કીધો વાયદો વેદને સુકુ
 વાત, તરુણી આવું તુજ કને રૂડી રીતે સત્ય, ૧૬૯ ન્યાલ યજ્ઞ તે
 નારીયો અંગે વાધુ તુર, ઉલટ માંહે ઉંદે થયો, શોભાવતો સુર.
 ૧૭૨ સોળ સળ્યા તે સુંદરી નાર વધાર્યું નીર, આજુબજુ અંગે
 ઝોપતાં, ચરણા ચેળી ચીર ૧૭૩ કાજળ કુમ કુમ જ્યાં બટે,
 સેંચામાં સિંદુર, બરાસ કસ્તુરી અરગળ, બોમ સકળ ભરપુર,
 પુષ્પ હાર કંઠે ધર્યા, દરપણમાં જોયો દેહ, અંતરમાં ઉચાટ
 રહે પરશુ જેને નેહ બણી ઠણી તે નિસરી, ઉલટ વાધ્યો અંગ
 કામાતુર જે કામની, પયોધી પડ્યા પતંગ. શેઠાણીને દેહે સારિકા,
 અંગ સળ્યા સજ્જાર, કાજળ કુમકુમ ચોઢ્યા. જુવન નથી ભરથાર.
 સમજ તારં કાણુ ખજું, કોણુ, પુરુષ શું પ્રીત. એ તુજને ધટતું
 નથી, રૂડી નહી એ રીત, મેના કહે સુથ માનની, વીપરીત એતો
 વાંત, જાઓ કોણુ કામે કામની જાતી રમવાં રાત બેર નથી તુજ

ધરધણી, શણગાર સજ્યા છે સોળ, અધર્મ કરે છે અતિ ધણો. મુખ
 ભરીયાં તંબોળ. સમજી તારી સુજને. જર કામે જાય, શેઠ મુને
 સોંપી ગયા, એ અન્યથે કમ થાય. આજરે લક્ષણ આળીના, આજ
 તાઢરું કામ, બધી ઠહીને નિમર્ગ, કોણ બધીને ધામ, આજ ચતુરા
 વુજ આતુરી શોમે નહી શણગાર, ઠાઠક લગ્યા મન ધરો, ભૂવન
 નથી ભરથાર સાચુ માનરે માનની સુખ આપથી સાચ, નાક
 હેઠાવુ તાઢરું પૂરણ આગુળ પચ વઢાવું કાનને ચોટલો. જૂને બધું
 ગામ સમજાવું જે શેઠને, તો મેના મારુ નામ રડા કુલમા લપની
 રડા ધરની નાર, ગુણકાના જે ગુણ અહે, નહી તારો વહેવાર.
 વાટ ઉઠી વુજ વેજમાં બઠ પડ્યો અવતાર, કંચ વિના
 ધર કામની, શોમે આ શણગાર, ઠહીણ વચન ઠાને
 સામુ તે નવ જાય. નાથ મહેલને પુછે વાત. રનેહ કરે નહી નારી
 સાથ; તે નંદા તો રીશે જો, કરણ દુઃખ તેનું કોણ કળે સુખ ન
 ભોગવે એકે ઘડી દુખ સમુદ્રના ઢોહમાં પડી; શેકય દુખનું દાવાનળ
 દેહ અગ્નીનો શિર વરસે મેહ. કાડવાર શું ઠહીએ કથી. શોકમ
 સમાન દુખ બીજું નથી; કાણુ કાણુ પામે ખેલના, લક્ષ વીછી કરો
 વેદના લક્ષ કાટીધ જામાં ઝેર. સોકય સમાન બીજું નહી વેર.
 (છાપા) રાગને એક શાલ. ગામ ફટછયો ફૂટે; પ્રજાને પ્રેતુ શાલ,
 વણ વાંકે રાગ લુટે, વ્યાપારી શીર એક શાલ; વચ વટંતર નાખે;
 ભરતાર શીર એક શાલ. ભાગ્યની જો છુંકુ બાખે; મુરખને શાલ
 વિલા તણું; દુખ ખકારી આપ્યનું; આમજ કહે શાણા માનજો.
 આને શાલ એક સોકયનું. આ કહે બહી અનાથ. તેથી તો મોત
 બલેકે બહી ઢિંચુને હાય એથી દુખ નહી અનેર; બહી વીધવા કે
 વાંઝ. બહી મુણના કે વૈદેશી. બહી દરીદ્ર કે દરમ. બહી સોહાયજી.

એહેલી; માઠા દાવાનળ દુખણી. ચંચળ ચીત પણ સોમ્યનું; શામળ
 કહે શાશ્વત માનજો. સાક્ષ સામને શોક્યનું દરીદરને મોટું દુખ.
 મનમાન્યુ નવ થાએ; કાશ્વતે એક દુખ. નિત વિદેશે જાએ; દુનિ-
 યાને એક દુખ, જ્યારે વરસાદ ન વરસે; વંઝાને એક દુખ તનને કારણ
 તથાસે. કુવારાને દુખ સ્ત્રી તણું. સર્વને દુખ તે જુખનું શામળ કહે
 પાર પીછું નહી, સ્ત્રીને સોક્યના દુખનું. આંધાને દુખ આંખ. સાઈ
 નરતુ નવ દેખે; બેઠરાને દુખ કાન, રાગ પુરણુ નવ પેખે, રાગીને
 દુખ રોમ ભોગ એકે નવ આવે, બીહુમને એ દુખ, નમ બીખારી
 કહાવે; એવાં દુખ બનેક છે, પંગાને તો પગતણું, શામળ કહે
 સ્ત્રી સર્વને. શોક્ય દાવાનળ દુખ થણું. (ચોપાઈ) તે શામાને
 સોક્યનું સાક્ષ. વનિતા ઉપર ન ધરે જ્ઞાસ; તેનું બોલ્યું કાને નવ
 ગમે રાંધ્યું રાગજી ના જમે. એશુ હેત ન આણે ટાવ. તે સામું
 દ્રષ્ટ નહી જોય; મહિપતનું જ્યાં ન મળે માન. સ્ત્રી હળવી જોય
 ખીપણ પાન ધણા ઉપાય કામનીએ હીધ, માન કોણે તેને નવ દીધ;
 એક દિવસ તે તો નારીએ જોયું બેસીને બારીએ મઠા દુખણી થઈને
 તે રુએ. અરે ૫૨ તે બારીથી જુએ. દુખ કુંગર માથે લઈને બેઠી
 કપાળે કર દેખને. તજે બેઠોતો પુરો પુજ. તેને મન છે અઢી સુજ;
 નારી નિરાશા નાખતી; અરે અરે મુખથી બાખતી, વરતિ કે બાંધુ
 નિરખીયું પુરણુ દુખ તેનું પેખીયું. સુખસાગર છે તેનું નામ રહેતો
 ચોક્કામને કામ કામણુ દૂમણુ મોટા મર્મ વશીકરણુ વિદ્યાના ધર્મ.
 મોહન ઉચાટના મેળ. ખરા કુન્દરના બણે ખેલ. જમત મોહ
 ધર્માણું જોણે. રામા રોતી દીઠી તેણે. કાતીક જોવા ઉભો રહો.
 ધર્મ શામ કામનિર્મે કણો, યું દારુણુ વુજને છે દુખ કંધર તારી
 જાણી રમવા જાઈ, પોપટ કહે મુખે પરવડે, રૂઢિયા સાથે રીઝ,

જારી વીજારી વિના ન મળે સુખનું ખીજ. એવા કામ તો તે કરે. જે બહેન વિજારા વેદ વિજાર વિના તિષ્ઠ ઉપજે ખરે પ્રગટે મન ખેદ આપ્યાનું કહું તે ઉપરે કરવું વીજારી કામ. સુરસિદ્ધ રામની સુંદરી નદા જેનું નામ, અણ્ણમાનંતી રાયની વળી વધારયું વેરવિજાર વિઘ્નાએ વાળીયું જેઠ દુળાદળ ઝેર નંદાએ વિઘ્ના કરી વિજાર વખાણી વેદ તેઠ તન હું શીખવું નેના ટળુ બેદ. કરજેડી કહે કામની સાંભળ, શુક મુજ વીર સારી પેરે શીખવેા ધારણ રાખુ ધીર સ્થળગર તજેને સુંદરી બીના પહેનો વસ્ત્ર છે ઉપર આસન કરો શીખો ડહાપણ દપ્પ પોપટે જે જે કહું શુભ બુદ્ધિ સાક્ષાત વિસ્તર વડે નંદાતણી કહેવા માંડી વાત [ચોપાછ] પૂરવ પંચતણે વાશીયે. કાકંદાપુરી નગરી કાશીયે વરણ્ય અઢાર વસે છે લોક. સ્વપ્નામાં નવ ઉપજે શોક; સુરસિદ્ધ રાય કરે છે રજ અસત્ય અન્યાય નથી તાજ મદા મુખને મહીમા માણિયો, તે રાગને બે રાણીયો એક માનીતી મોટમ મતી, તે સાસુ શિરોમણી સતી; ધણી બક્ષી ધણી ધરસુત્ર પ્રતાપવંત તેને પુત્ર કનકાવતી રાણીનું નામ, વશ વરને છે બધું ગામ, તે માન્ય-નીચી મલિપત મોઢ નંદા સુખી, દીધી ધનીને દોટ, માનની એ મેના તણી, મરડી નાંખી ફેટ પાંખી ખાલી પ્રીતે કરી, ચીરી નાંખ આંચ, ખસેડી નાંખી ખાળગાં અધીક પમાડી આંચ. સામા થઇ તે સોકમાં, પુરણ દુખની પેર, તે દીવસ તો ગઇ નહી, પરમંદીર પર ધેર બીજે દીવસે તત્પર થઇ. સભ્યા સપૂર્ણ સોળ, કરતુરી કેસર અરમળ, મુખ ભરીયા તબેળ. જીવતી પોતે જોખમાં જારી રમવા જાચ, આંગ રાગ અતિ ઓપતાં, વળતે રંગ્યા પાય. પોપટ પોતે પ્રીછીયો મેના બોલીતી બોલ. શેઠાણીનું સતીપણું, તરણીનો કીધો તોલ. માન છતાર તો મર, મોત માથે કીદ ભેદ, કામ દામ બેદે કરી જવલ

તો નહીં દેહ. કરી પરીક્ષા પોપટે મન સમજ્યો મહેરાણ, માંચ દેખાડું એકને તો તો પરડું પ્રાણ નેહ મતી મેના તણી, તેહ મતી મુજ થાય, વળતુ કાણ વારી સહે, જોખ કરતી જાય ઉપાય કર એક અકલથી, ગમતી કહું કાંઈ જોડ રદ્ય રામાનું રીઝવું, ચતુરાઈ તણી એ ચોટ. જાય તો તો જુગતું નહીં, વિદ્યામાં ઉઠે વેઠ, કાલ ઠપકો દે મુજને, સાચી સમજુ શેઠ. શુક, કહે સુણ સુંદરી વાર કહુ એક વાત કહેવા તો ખટતી નથી તું તો મારી માત ! જોખપણું તે જો જને તરણી તારો તોર. સકળ ગુણ સુમણી, જોખન ફર જોર, રામા તું સમજે નહીં, જર વિદ્યાના જોખ, સજ અવસર છે આ ધડી, શું બેશી રહે રોખ, આજ કાલ તો આવશે, શ્રીમંત આપણો સેઠ, અવસર જાને ચુકિયો નિમ્મે કહું છું નેટ. ૨૦૨ (છપો) વણુ રૂપ વરસે મેહ, તેથી તો ધાન ન પાકે, પ્રાક્રમ ન મળે પુર. સતર કહા શેણે થાકે, પહેલી વિથી વિદ્યાય, ભાવ આણી નવ બણીયો, વૃદ્ધપણે વિવેક, જામનો ભાધ લઈ સુણીયો, દુગચો અવસર આવે નહીં, નર નારીને તે નડે, પ્રથમ જુઓ પ્રીછયા વિના વળતી હાથ ધસવા પડે ૨૦૩ (દોહરા) એમ અનેક અતી ધણાં, કલાં કામેનીને કણુ. રહે રામાનું રીઝવું, વિનયનાં બોલી વેણુ, ૨૦૪ (છપો) વિનય થકી વિવેક, સજન સપણામાં શોભે, વિનય થકી વિવેક, સ્પીર થાવર થકી શોભે. વિનય તણે વજ્ર ભોક, જસ આપે જન ઝાઝા, વિનય તણે વિખવાદ કરે નહીં રહે કે રાજ, વિનય સોટો છે વિશ્વમાં, વિનય ધરમ મારમ ધસે. જામળ રહે વિદ્ય વરીકરણુ, વિનય માટે આવી વણે (દોહરા) શેઠાણીને વજ્ર કરી, વિનય ધરી વિવેક, પ્રભાવતી ખજે નમી સાચુ બોલી છેક. તાણી દેહ હેતે હથી. કાંઈ ન રાખી બ્રાંત, સાચુ કહું છું શુક તને, આપણુ છું એકાંત. સાંભળ શુક સોહામણુ,

ખાતે તારા સમ ખાઈ, જીવતી સાથે જોખમાં ભાજે જીખ, ખરો
 વરતીક ખાતે ખેડીએ, તરત તેને ખેડીએ માઢા મનોહર મોટમ
 મતી જસવંતો જાણીતો જતી, માન્યનીયે કિંધાં બહુ માન,
 હાજર કાષા ફેફળ પાન, શા માટે રોતાંતાં તમે, એહ દુખતો
 જાણ્યું અમો, ત્યારે સાચું ખોશી સતી સાંભળે જસવંતા જતી તમને
 દુખ કહે શું થાય, કહેતા દુખ જાણે જે રાય; શીશ અગણ્ય કરે
 મહાર; કાન નાક છે તાહર; (રોહરા) વરતીક વળતો ખોશીએ સાંભળ
 વિનતા વાણ; સત્ય ન કહે મુજ આગળે તો ઈશ્વરની આણુ; કાઈ
 વાત જાણે નહીં ઠા એતે નહીં ભોક તે તેહ વાત કાને કહું; સૂકૃત
 મારે ફાં, પોશા કરયા મેં પાંચ સત, અઠમ કર્યા શત આઠ; એકા-
 શન તો એક શત બકતામરના પાઠ વીશ આઠાર એશીં કરયાયોનીશ
 આઠારશે ચાર; એકાસણ અગીયારશે બીજા વરત અપાર અપવાસ
 કર્યા ખટ માસના જાગરણ કરયા શત સાત, તરકારી તનથી તણ,
 કંદમૂળ નહીં વાત જાત્રા કીધી જગનાથની, શેત્રાંજની શાણુ અઠાર
 આણુ ગયા. વસાઈ ગયો વઢવાણુ સમેતશીખર મેં સેવિયા, પુજ્યા
 પારસનાથ; મહાવીર સ્વામી માણીયા ટાડો કીધો હાથ, એ સરવે નિષ્કળ
 અમે, કરે કમ તારી વાત મારણુ મોહન વશીકરણુ સખળે હું વિખ્યાત
 રાણી તે રીઝી રહે, મેલ્યો મનનો મોટ; અથ છતી માંડી કરી કરમરતાં
 કરજોડ જળને સ્થાને સ્થળ કરે, પવિત્ર પાત્ર એ પુજ્ય, અગમ નિગમ
 લક્ષણુ લહે શત જન્નતી સુઠ અધીપતીનું અપમાન છે. સોકમતણુ છે
 સાલ કાઢ્ય આવટ તું ભવ તણી જે હોએ કાંઈ માલ પુજ્ય કહેસણુ
 પ્રેમદા નિરમળ તારે નામ, મન માને કેમ તાહર, કેમ થાએ તારે
 કામ, રાણી કહે રૂપી સાંભળો જે મરે રાણીને રાય; સપુત મરે જે
 સોકયનો તો ભવની આવટ જાય. એયો વીર રાણી તણો જેકુરનો

પ્રધાન વસે ચારે વધુમાં, તો હીધું જીવતદાન, એક જીવે એ ચારેમાં
ત્યાં સુધી દેહે દુખ મરે તો તો ચિંતા ટળે ભાગે મારી ભુખ, કાલ
હીધા છે કાલીધા, સો એક ખાધા સમ ઇશ્વરની આજ્ઞા કરો કામ કરો
નહીં કેમ, ગોબી વીર છે માહરો તેનો યાય અધિકાર સુખ સાગર કું
ભોગવું તો તું હમયાનો હાર. તમો કહો તે સાંભળું કહો તે કરીએ
કામ તાહરી દાસી થઈ રહું વેચાઈ તાહરે નામ, વરાતક તે વીરમમ
થયો ક્યમ થાએ પ્રહુડુ પાપવચન જતે વસુધા જશે. એ પશુ અન્યા
આપ પાપને તે પ્રસે કરું જત કરી વિવેક વચન ભોપ થયા તણે
હિપાય જડે નહીં એક, નીરાશ જો નારી થશે તો તો અનરથ થાય
વિશ્વાસઘાત જન જે કરે તે નર નરકે જાય. ૨૬૦ (ચોપાઈ) વિચાર
કરી બોલ્યો વરતીઓ નારી નિય યુદ્ધિ તરતિઓ અધિક અધરમ એ
અન્યાય આપ પ્રહુડુ કરવું પડશે પાપ. પાટ ધાઓ તો દેવો પડે, સ્ત્રી
હત્યા પશુ માથે ચડે બાળ હત્યા દેશે આ દીક્ર ચોથી પ્રધાન તણી
આશીશ એવડું શું આપોજી તમો એ પ્રાપશ્વિત શિર લીજો અમે
રાણી કહે વચન તુજ ગયું વળતું તે હમવત શું રહું શુભ વાણી
બોલ્યો સેવડો કરજોડી થમને બેવડો સાંભળ વનિતા વાર વાત કહે
શરદપુનમની રાત કાળિને દેર આવજો પંચ પ્રકાર પુજા સારજો ખાન-
પાન ભોજન ભરપુર સેજો ચોસઠ અહાર હજીર ખોડશ પાત્ર યાપિહું
અમે માહા પુજા આરંભો તમો, માહા વનમાં જ્યાં ડેર હોય હેર ત્યાં
હેર નહિ કોઈ એક એક પ્રકારે પુજન થશે દુખ તાહરું મહુ દેવટે જશે
પંચ પ્રકારની પદ્ય ધણી જાણે ભમદેસનો ધણી કે જાણે જાણે સ્ત્રી
શીરામણી જે પાસે હોએ નવનીધ ભક્તદેસના ભારે ભેદ વરણ કરી
કહે નહીં વેદ જાણે કંકર કે વેદ વ્યાસ કે જાણે એક કાળીદાસ
આજી મંદિર મથને માંસ પાન યહ મુક્તાદેવ-કાલ ચાર પ્રકારનો

મુખ ચાર ચિતતા કહું વારમવારે અડસઠ તીરથ ચોરાશી જ્યોગ
 અમદશના સંખ્યા ભોગ વનિતા બોલ તારામન વસ્ત્રા સાંભળ દેખાડું.
 અમદશા અમદશા જાણે નહીં જોઈ અન્ય કદાપિ કરશે તેહ રહિશ
 નરકે તે નર જાણે; કોટી જન્મ તે અધો થશે. માટે કાંઈ ન કરશે
 પાપ શામળ કહે કહું આપે આપ અમદશા દેખાડું અમો શ્રીતાબન
 સાંભળો તમો. (છરપા) તુલ્ય કંચન કથીર સુખ દુખ સાચુ ને જુહું.
 રત્ન રંક બે એક, એક તુટયું એક રૂડયું. શત્રુ મીત્ર સમાન. સમાન
 દેવો કે દાશી સમાન અત્રાન વિષ મમાન કુછીત કે કાશી સમાન
 પાપાણને રત્ન પણ સમાન વશુધા વૈકુંઠ વશી શામળ કહે જન્મે
 નહીં જે નર જાણે અહમદશા. સમાન અગ્નિને તીર, સમાન વહાણો
 ને વેરી સમાન કુંજરને કોટ સમાન મરદને મેહરી સમાન તડકો
 ને ટાઢાડ સમાન જરવાંતને જોગી સમાન પાપને પુન્ય સમાન
 બીકુકને ભોગી અહમદશા બારે બણી કરોડવાર શું કહું કથી શામળ
 કહે સંસારમાં અહમદશા જાણે તે નર નથી. સાંભળી કાને સુડ હરશુરામ
 હરશીધર દીડા કંઈક દાગર કરજા સાગીઆ કરજા કર વિષા વેદ
 અજગર અહા સરખા મહુ ભોળા ભોગવી જેણે અહમદશા શામળ કહે
 રત્ન સુધી ગતી વીરલા કે વહકુંઠ વહા. (ચોપાઈ) બ્યારે તારા
 સુત મર સમા સંકટ તારા હરે જરૂર કામે આવજો. કહી વસ્તુ સરવે
 લાવજો, અરથી દોષ મારાં નવ ગણે વહરીતો હણતીને હણે અરથી.
 અંધજ હોય આપ અરથી ન ગણે પુન્ય કે પાપ (છરપા) અરથી
 કામો અંધ લાભયુને લોભી અંધ સ્વારથી સર્વ, અંધ મેલો મન મોભી
 અંધ અદેખા આપ અંધ ચોરીને ચાડી અંધ અતિ અહંકાર કરે
 વાતો આડી અનેક એવા છે આંધળા કાં નરને કાં નારીયો શામળ.
 કહી અંતર અંધ છે જે જન ઇછે જરીયો (દોહરો) વાવદો કરી.

વરતીક વધ્યો કાલે આવજો તરત સોકયની દાશીએ સાંભળી વાટે
 જતાં વાત પોતાની રાણીજીને કહ્યા કરજોડી કહેણ ભણકારો મેં બાથે
 વાટે જોતા વેણ એક વનિતાને વરતીઓ કરતા કાંઈક વાત મેં તો
 એટલું સાંભળ્યું દેરે આવજો રાત રાત્રે રાજ આવીયો જામા ફેરી
 સેજ્ય ભાત ભવના ભેજા છે હૈડા સાથે હેજ, રાણી કહે રાજ ગુણે
 ચતુર વાત કહે ચોડય કાળીને દેરે જશ સેવડોં બીજી સેકય માનશે
 નહિ માર કહ્યું જીવો તેની ચાલ દેવી દેરે શું નિપજો આવતિ રાત
 કાલ મહિપતિ કહે માનુ નહી, વીનતા ફેરી વાત એ રાણી નવ નીસરે
 રણમાં પડતી રાત. અમે જોઈશું ચરચા એની ચાલ જીજીને હંડ દેઈશું
 કંઈક જોઈને કાલ વેગે દીવસ વહી ગયો પડી રાત ધમધોર જે વેળા
 જારી નીસરે કે ચાકર કે ચોર ખાડુ ખેડુ કર ધરી સુર પુર ધાડ ધીર
 દેવી દેરે ચે ગયો વીર તજો જે વીર પ્રતિમા પાછળ જઈ રહ્યો સમટ
 શીરોમણી સૂઝ પામણ તજા પડદા ધણા ધણું ઠંકાણું ઝુઝ પડેને
 વળી પદતમા દિવા પાછળ દાખ્ય પોતાની દ્રોટે પડે બહી સાંભળે
 બાખ્યા, રાજ દેખે સરવને, તેને નવ દેખે કાંઈ, જીવો ગતિ ધંધર
 તણી, તે ઠામે શું હોય; નીચા ધડીકા જે ચમ, રાણી ગઈ રણમાં
 કટાર ધરયો કર વિષે, તોલ ધણેર તાંબ; એટલે ત્યાં એક વરતિક
 આવિયો, સંપુટ કીધા ખાર, દીપક જોત દશી દિકા, એક તરને એક
 નાર, નારી નિરખી નરપતિ માર નહિ હવકાં બાજ, બાવ્યા તે કયા
 જમ છે જોડે શું કરે કાજ; પ્રથમ બેએ બોજન કર્યું, નાચાં નિર્મળ
 નિર વળતી તે સરવે સળ્યા, ચરણી ચોળી ચીર; વામ માર્ગ જે વેદ્યા
 શીઘ્ર સેવે છે શકત; તે એણે આરંભિયો થયો ભવાની ભકત કપડીનું
 તો ચપટ છે. સાચાને તો સિદ્ધ રાજનો ધર્મ છે, ક્ષમા તે વેળા કીધ,
 ખાનપાન ખાધાં ધણાં, કીધો જોમ ભરપુર; એક પ્રહર એમ આચર્યું

નારીનું જોયું નર, પુન્ય કહે સુષ્ય પ્રેમદા થયો પુરો કર્મ; પ્રથમ તે
 તારા કંઠનું, ક્યું કળીએ કામ; અમણું તેથી જિજ્ઞવરાં, પુન્ય તે
 પદ્મત પાઠ, સંભોગ કર્યા શુભ રીતથી, કગ ચિંતાના કાઠ; ચરમા જીવે
 છે ચતુર નર, જોઈ વાણે શું થાય; પ્રાણે કરે એક પલકમાં નાશીને ક્યાં
 જાય વશિક કહે વનિતા સુણો. ગઈ રાત પહોર; ક્યું કામ શુભ કાળીકા
 રાણીનું આ ઠોર ૩૦૧ ત્રીજો પોહોરે ત્રણ ધણું હાવભાવ કટાક્ષ, આલિ-
 ગન મર્દન અતિ, બામની બાતબની બાખ્ય. નરપતિ નરખે નારને
 વરતિક કરે વર્ત, એક ધડીમાં બેસને, માથે આળ્યું મર્ત શેવડો કહે
 સુષ્ય સુંદરી, પ્રહર થયારે ત્રણ, કામ થયું જન કુંવરનું, કથન સાંભળો
 કરણ તાદરો ઓરમાઈ દીકરો, લક્ષ વસા એ લેખ, કામ ક્યું એ
 કાળીકા, તેમાં ન નહિ મિન મેખ ચોથે પોહરે ચોધણું, રંમ ભોગને
 રાગ, હાથ હેત વિનોદરી, લે લાખેણો લાગ ગુરજ કહે સુષ્ય ગોરડી,
 ઝોટો થયો પ્રભાત, પ્રધાનની પુરણ કરી વેદ વિધાતા વાત. જો
 અવળી ગગા વહે, રવીનો રિચર રહે રથ; વચન અમારું નહીં ફરે,
 શુભ વાને સમરથ હેતુ જન તરા ચાર એ, સત્ય પ્રકારે સુખ, કામ
 ક્યું તુજ કાળીકા. બાગી તારી લુખ હોય મનમાં કાંઈ ઓરતો, પ્રીંછો
 પાથે લાગ, આપ તુજને કાળીકા, મન ગમે તે માગ્ય રાણી ખોલ્યાં રીઝમાં,
 નિર્મળ તાદાર નામ; અર્થ હતો મુજ જેટલો, તેહ કરાળ્યું કામ, રાજ્ય
 રાણી પ્રધાન પુત્ર, ગયો ચારતો રોમ; ભાવઠ બાગી ભવતણી, શુભ મળીયો
 સંજોગ, સંધ્યા અધ સવાર અગ્ર, કરી સુખ સાગર વૃષ્ટ તેહ ચરિત્ર
 નર નારનાં, રાજ્યએ જોવા દ્રષ્ટ અધિપતિ થયો આક્રોશ, સાંભળ્યાં
 આયુધ અજ, પડદા માંછીથી હાલીયા, પ્રીતમા સહી તે વચ પોપટ
 કહે પ્રભાવતી ઘેડાણી સુળણ; જરી રમતાં જાય છે, વિજરી કરતાં
 વાણ્ય. રાજ્ય કેમ મુકે જીવતાં, કેમ માને એવી વાત; થયો કત એ

સેવડો, રાણી ભોમવી રાત શેઠાણી કહે શુક્ર મુણે, બન્ને શા જુઠા
 બેઠ. નિશ્ચે મારે નારને વળી વરતીકને વેદ એમાં વીળરી શી કરે;
 ક્ષતધા-સમ ને ખાય; મારે પોઠોર ઢોટે પડ્યું તે કમ જુમે રાખ.
 પોપટ કહે સુજ પ્રભાવતી કહું વીળરી વાત; આળ પંપાળ એતો કરે
 ઢોટે દીકું સક્ષાત, ચૈદ વિદ્યા ચેસઠ કળા, ભારતના જે બેઠ; શું કરે
 બીચારા બાપડા, વીળરી આમળ વેદ પાણી ભરે પુરાણ સહુ, બત્રીસ
 લક્ષ્ય રહે માર, વીળર વીણ સહુથી વડી, ચરિત્ર કરે ને નાર.
 શેઠાણી કહે સાત દીન, રમવા નહી જઈ રાત; ક્ષત પ્રકારે શીખવો
 વીળર તણી એ વાત ઠરર (ચોપાઇ) શુક્ર કહે સાંભળ સુંદરી,
 ધસરી વાત ને મનમાં ધરી; અધીપતિયે દીઠો કૃતપાત, પ્રેરો તે
 થયો પ્રભાત નીકળુ અદાર કમળે દીક્ષ, છેદુ એ ક્ષમાનું શીલ. અર્ધ
 દાટીને હેતજ હર, પ્રભાતે પચ્છટાળી કરે. વરતીકને કરશું અપમાન
 છેદું નાક મે ઠાપું કાન; એનાં માત પીતાને ખાત, મારું સર્વને કું
 ખ્યાત ખરો સહુને દેખાડું ખેલ, પીલાવું ધાણી કઢાવું તેલ; કન્યા
 ને કું કાપજ કરે, એને મારું કે કું મરે. એ ને જણુને કું છું એક.
 વીધરીત થાશે વાત વિષેક; નેકે વહાણે એ ક્યાં બાય છે. કરમે
 લખ્યું તે થાય છે એમ કહી મુકયો નિર્વાસ, પ્રતીમા પાછળ પડલ
 ખસ. કૃત રાણી તણાં જુઝીયો, થર થર થર રાગ ધુણ્યો. તે રાણી તો
 ચેતી મન; બરડોઈ જુવેછે જન, ક્ષિયરીત રમાડુ અપ નહીતર મળીયાં
 પુરણ પાપ ચેએ વર્ષ તો પુર્ણ થાય, કળત આગર સર્વ જાય. જાનક
 દેશમાં જળ્યા જશે, પીજ કુટુંબ તો દેવટ થશે. વરતીકને ચેતાવી દીક્ષ
 મયે ભાર પોતાને લીધ, પાછાં સંપૂટ કીધાં ભાર, નિર્ભય અહ રહી
 તે નાર કરી સ્નાન સમયાં ધીનાય. મળી આમળ નેક્યાં હાથ મારી
 પૂજા મળે નાત રંગ રમ્યા ને ખાજમ રાત તમે કહ્યું તું તે મેં

કંચુ' તેણે મારું કારજ ચયું, જીવ્યો નારો કોડીમો કંચ, જીવી શોક
 પુન્યવંતી પંચ, જીવ્યો મારો પ્રતાપીક પુત્ર, જેહ યાકી શેએ ખર
 સુત્ર, જીવ્યો મારો પુર પ્રધાન, જે ચકી હું પામું માન ચારે જીવ્યા
 કારજ ચયું, સતીપણું તો મારું ગયું; કૂળમાં કલંક બેહું કર્મ ધોયું
 હાથથી ધર્મ ન કરે બામની જુડા બાંડ, ન કરે બહેલી ગુણકા
 રાંડ બણાક પાપે હું ચમ છું ગર્ડ, નિશ્ચ પડવું પડશે, નર્ક સોંપું
 શીશ ઓશીગણુ યાકું વીમાન બેશી વૈઠું જઈ નથી કાંઈ અહીંયાં
 છું આપ તમથી છાતું રહે કયમ પાપ ચારે જીવાડવા કાકણે,
 આતી છું તારે આરણે હું મારું પ્રકાશું આપ આંખા મળાને આપો
 આપ, (દોહરો) આશ્વિન શુદ્ધી આષ્ટમી હું પોહતી રાત તે અવસર
 તમે કહ્યું, પ્રતક્ષ મારી માત, રાણી રાખતો દીકરો. ચોથી રાણી
 ખાત પ્રાણુ તજશે તે પુનમે, અધીક થશે જીતપાત બાશ્યું મુજને
 જગતાં, નથી સ્વપ્ન નીરધાર, જરૂર કહ્યું જીવે નહી, ક્ષણ ન લાજે
 વાર સક્ષકોડ વીશે વશ્યા, વેદ કહું છું વરત, ચાર પ્રહરમાં ચાર
 જણુ. નિશ્ચ પામે મરત, ત્યારે મે તુજને કહ્યું નિશ્ચ આખી નેહ એ
 ચાર કમ ઉગરે પડે કયમ માહરો દેહ નવરાત્રીના નવ દીવસ કરયા
 વરસ મેં સાત ઉગારો એ પુન્યયા; મોહોટી કાળી માત. (ચોપાઈ)
 એવું કહીને જોડયા હાથ સ્તુતિ કરી તમારી સાથ; રાજા હામ મરે
 મુજ તાત પુત્ર સાટ સારે મુજ ખાત. પ્રધાન સાટ મુજ નહાતો વીર,
 રાણી સાટે મુજ ચરીર એ જીવન મારીએ. અમે તાહરે ના કાંધી
 ત્યાં તમે; તમ આગળ મેં કર્યો વિચાર તું છે નોંધારા આધાર કયમ
 જીવે રાણીને રાય, તેનો કાંઈ કહો ઉપાય. એ ત્યાં તમે કહ્યું કથી
 ખીજે ઉપાય જીવાતો નથી ચારે જણુ જીવાતો હામ મેં જે કહ્યું
 તે કરીએ હામ. (દોહરો) જગદંબ તેહ સમીપ કહું, સાચો છે

એ સીદ્ધ વર્તી વડો છે વિશ્વમાં એ પાસે નવનીદ. એણે વરત બધાં કર્યાં. જૈન ધર્મની જાત, અપવાસ કર્યાં ખટ માસના, પોખ્યા પ્રાણી માત્ર. એ વચ્ચે ઇશ્વર વચ્ચે અંતર નથી બગાર. હોય ચારે જીવાડવા તો કર એકું બહેવાર, એકવરાં એક જીવશે, બીજો બીજી વાર, વાર વીધન વળી જશે, ચાર પહેારમાં ચાર રાજ તો મારો રીજીયો, હેતે જાણ્યો હાથ. એ મરતાં હું મરું. સતી થાઉં તે સાથ એતો તે મારો દીકરો એરમાન પણ પુત્ર, રાજ્ય રહેરે બોગવે, બાળું શોમે ધરસુત્ર રાણીનો બાધ તે મુજતણે પુરનો જે પ્રધાન, એથી શોમે મહીપતી, પામે સધળે માન, એમ વીચારી શેવડો, તેડયો મેં એકાંત વચને રોને બાધીયો, બાગી મનની બ્રાંત સુધ અંદ્ર સાક્ષી કર્યા, વચમાં આપ્યા ઇશ. એ ચારને કારણે બોળે સુકયું શીશ તમો કહ્યું તું કાળીકા, તે મેં કીધું તર્ક ચારતું તમ પ્રતાપથી, મોડી નાખ્યું ગર્ભ સીદ્ધતણી સીધાઈ મઠ, વાર ગયો વિવેક, પાછો ફરીને તપ કરે, નીરમળ થાવા નેક વરત સધળાં વહેતાં ગયાં થયું મહર્ષ કાજ પણ એક સતીપણુંગયુંગછ લાખેણી લાજ, સતી હું નહી સંખણી. માનવ ન જુએ મુખચાર જીવ્યા તે સુખ થયું, પણ આદારણુ દુખ અધર્મ કર્યો અન્યા કર્યો કાયા વટલાવી કામ; ધિકક હવે જીવ્યા વીસે રામ રામ શ્રી રામ માન પુજા માહરી. તું ધર્મ ધુરધર ધીજ, પાપ સરવ પ્રણે કરો સમયું તુજને શીશ રામ પ્રધાન અવિચળ રહો. સોભાગ્ય વધો એ સોઠ કુંવર રડો કુશળ રહો, મોતી પુર્યા એક રહી ખડગ કાટે વહે. અંબા આગળઆપ. સત રાખજો સતી તણું પ્રભય કરો સદુ પાપ. રાજ મનમાં રીઝીયોમચ્છું કુશળક્ષેમ, જ્ઞાનાશ જ્ઞાનાશ સુંદરી. હેકું ટાલાકુ હેમ, હાંહાંહાં કહી હેતથી રાજએ જાણ્યો હાથ, તન ને મન સોખીયું; સ્તુતી કીધી તે સાથ, અજાણુ મઠ અચરજ અકલું.

અહીં ક્યાંથી મહારાજ હું તો આવીતી જારીએ, કરવા રહું કાજ
 રાજ અધીકું રીઝીયો કનકે તોળું કામ, તેહ પુન્ય પ્રતાપથી નારી
 નીરમળ થાય નારી કહેરે નાથજી મારો મુજ આ કામ, અન્યાય એ
 અઢોલ કર્યો નીચું કાધું કામ મહીપત કહે માનું નહી, રણમાં આવી
 તું રાન, આમ આરને કારણે તજે શીદ તારી જત હોલ મૃદંમ વજ-
 ડાવને વેયાં પુષ્પ ચોપાસ; પુન્દાન કાધાં ધણી વનીતા આણી વાસ.
 કુમકુમ પગલાં પડ્યાં મોતી પુરવા ચોક, કીરતન એનું સાંભળી, સામી
 આવી શોક્ય પ્રધાન સહીત પાથે નમ્યા વળી વડો જે પુત્ર, સરવે
 વૃત્તાંત માંડી કહ્યાં જ્ઞાનાના જે સુત. આવરદા જણુ ચારનો, આવી
 રણો તો આજ તે જીવાડયા જીવતીએ, કાધું પરમારથ કાજ. બહ
 અવતાર તે આપણા, કરીએ એનું અપમાન ધન્ય અવતાર એ નારનો,
 કાધું જીવતદાન અથઈતી માંડી કહી, કથા સંભળાવી કરણ; રાજ
 સેવક ઘણ રહ્યાં, વેચાણ થયાં જણુ તરણ, પોપટ કહે પ્રભાવતી,
 માન્યો પાડ બરપુર ગુણ વધારયો ગામમાં નારીનું વાધુ નુર, એમ
 ચરીત્ર જે આવડે તો જારીએ જાઓ, નહીતર ઘેર બેસી રહો, મુજ
 જોવીદના ગાઓ. (છાપો) વડો વાંક સમુદ્ર, જામનાને મસ્તક ભરીયો,
 એક વીજર વચન. આજ પંપાજ તે કરીયો પાવક પ્રલય પ્રચડ
 જળતો તો જે આંધો, ઓલવી નાંખી આજ. દોરો એક નદીયો.
 વીવેક રૂડી વીજરીએ, વોહો પક્ષ તારે તરે. આવડે તે તો ઉગરે, ન
 જણે નિશ્ચે મરે (દોહરો) પ્રભાવતી પાથેનુનમી. પ્રિયે જોડયા પ્રાણ
 સારી રિધા શીખવી, વેદજ્ઞાનની વાણ. રખીવજનો સુત રાજવી, જવેર
 જસવતો જત. જ્ઞાનજગદ્ કવિએ કહી, વિસ્તારીને વાત. ત્રીજાક
 માળવી વિપ્ર શુભ. વેનનપુરમાં વાસ, પિતા પુરુષોત્તમ તણો, કહે કવિ
 જ્ઞાનજગદ્. શ્રોતા વકતા સમજતા, કહે કવિત કર્મજી. જ્ઞાનજગદ્ કહે
 જોણને જય જય થી રજુહોડ.

વારતા ૨ ૭.

(દોહરો) મણપતિને આરાધીએ, નિરમળ જણી નેહ; દુઃખો
 દુઃખમંજી મોટમ ડાહ્યો મેહ. ૧ સાચી દેવી સારદા. હંસવાહની
 નેહ. વેણા પુસ્તક પારણી. તરણી વખતું તેજ. ૨ ખીજે દિવસ અણી
 ઠણી. સેઠણી સોહંત; આલી અતુરા અમકતી, મન સાથે મોહંત. ૩
 શુક મોહ્યો સુષુ સુંદરી, જીવતી તમે ક્યાં જાઓ; સાચું જોમો ત્યાં
 સુલક્ષણી મારા સમ ખાતે ખાઓ, પ્રભાવતી કહે પોપટા, શીખી
 વિદ્યા વેદ, તે કામે કું નિસરી, જાગ્યા મનના બેદ. બાકી ન રહી
 બુદ્ધિમાં, નેક ન રહી નુન્ય; વિગર વિદ્યા શીખવી, પોપટ તારું પુણ્ય.
 શુક કહે આમા સુણો, કરો જરૂરી કામ; રાત રમી ધેર આવજો,
 હમડે રાખી હામ, સાંભળ શુક સોહામણા, ખાતે તુજ સમ ખાજી;
 જીવંતિ સાથે જોખમાં, જરી રમવા જાઉં. પક્ષી કહે પ્રિયપા અમો.
 રૂઝા સાથે રીઝ; અતુરા ચિતમાં ચેતજે, છે બુદ્ધિનું ખીજ. જામજામ
 સોની તણું; વિનતાએ ઠીધું વરત; તેવી વિદ્યા આવડે તો તરણી
 જાળ્યો તરત. જામ કુંવરી સોનારણે ચાશ ક્યું ચરિત, શુષ પ્રહારે
 શીખજો; વિદ્યા એહ વિચીત્ર. પમ જોતી રહી પ્રેમદા; એતો વિપરીત
 વાત; સમજવો શુક મુજને ભાવ ધરીને ખાત; કોણ છે સોની
 જામજો કોણ સોનારણ જામ; કોની જાથે સોખત કરી. જાં જાં ઠીધાં
 કામ; જાવું છે જરી કારણે. જાડુ આવે જાંક; ચાલે નહીં પણ
 અતુરી. વિગર વિના તો વાંક. જામા કહે મુને જિખવે. તો ગુણ
 તારો જાઉં; આવે એ વિદ્યા જાણું. જરૂર જાલે કું જાઉં; તજ તું
 સેજે સુંદરી; ટાહાડે નીરે નાઓ; જીને વજે જામની; આંતેથી સમ
 જાઓ જાજ રાતે અહીંયાં રહો. કામે જાને જાણ; સારી વાતો

શીખવું. એહ વચન તુજ આજ પોપટે જે જે કહું. તે તે કીધું
 કામ. શુકે સંભળાવે વારતા; નામ ચરિત્રે નામ. (ચોપાઇ) શાહાપુર
 આમે સોની સાર અલખત તેને અપરમપાર; પ્રેમદા ઉપર પુરી પ્રીત.
 આમે મુરખ ઉધી રીત. એક ઘડી સુતી નવ રહે. કામ્યની કામ્યની
 કહે કહે; ગુણવંતી ધણું જોરડી. રાખે એકાંતિ જોરડી. તાણુ દેઠ
 રાખે ધરમાંય. ખીરે નહી કામનીને ક્યાંય; જમવા રમવા કે પિયર પેર.
 ઘડી સુતી નવ મુકે ધેર. વેચાતી મંગાવે નીર. અવિદુ આણે ઉર
 અધીર કરવા નવ દે પ્રેશું વાત; એમ રક્ષા કરે દિન રાત. માનની
 કહે સાંભળ મુઠ, પાપી મુખ દીસે પ્રોઠ, અંધીખાને રાખે મુને તેહ
 ઘટે નહી રવામી તુને. સાચી વાત તુજ અગળ કહું. તારી રાખી
 હું નહી રહું રહું તો મારે આપો આપ, જાણું છું જે લાગે પાપ. લાગે
 તાતને લાગે માત, લાગે મુસાળને લાગે જાત, લાગે કુળને લાગે
 રૂપ, માટે આપ રાખુ છું હુંય. તારી રાખી હું નહી રહું તારા સમ જે
 સાચુ કહું, ન કરે જર પરમેશ્વરની પ્રીત, ન કરે જર તે રૂડી રીત.
 ન કરે જર જે લાગે પાપ, ન કરે જર જે જાએ આપ ન કરે
 જર, પરીયાં લાજતે કહેતો કરે નોખત વાજતે તુજ પાસે તેડાવું
 કંથ તુજ પાસ વળાવું પંથ તુજ પાસે જમાડુ જર તુજ પાસે ઉપ-
 ડાવું માર; તુજ જોડાવુ હાથ; દેખે જ્યમ તારા સજન સાથ નરની
 રાખી નારી નવ રહે; કોઠજાઆમાં એવું કહે. ત્યારે સોની બેલથો
 વાણ, સાંભળ જામા ચતુરસુજણ તાર જોર તો કરજે તું ઘડી સુતી
 નહી મૂકુ હું; ઘટમાં વાત એ રીને ઘડી વળતી વાત વિસારે પડી
 એ રીતે ઘડી વળતી વાત વિસારે પડી એમ કરતાં દિન વિત્યા બધા
 તોજ ન જાણ્યા તરણી તણુ. એક દિન કોઠ ડોસી આવ્યાં ગદિગણ
 પીસ રૂપ બારીયાં ધરડી ડોશી ઘર ઘર ધુજતી આખ્યે તે થોડુ સુખત

ચોડુ ચોડુ સાંભળે સાંભળે ચર્ચ મંદ મંદ ચલાવે ચર્ચ સેની ધર આવીને
રહે કારજ પોતાનું કહે: આવી મારી પુત્રીને પુત્ર શોભાન્યું બધું ધર-
સુત્ર કલાં મુજને કરી આપ; મારા માલ પ્રમાણે માપ તાહારી મહેનત
પાગી લે રૂડા ઘાંટ ઘડી દે તે ડોશા તે પાસે ઠરી, કરામણુ તો
નહી ઠરી. બેડી ડોશી જ્યાં ધરમા નાર, ઘડે ઘાટ બેઠો તે બહાર
રૂપ નવ ચોરાયું રેખ, બેડી ડોસી નજરે દેખ. સોની કરે એ બનાવ
ચોરે નહિ તો આવે તાવ, ચોરે નહીતો થાય ચિતભર્મ એ સોનીના
કુળનો ધર્મ તરકર જાત સોનીની ગણી કોકિલથી એ બમણી બણી
સોની શા જેનું નામ, કરે ઝાંઝાં તશ્કરનાં કામ, ન ગણે બ્રાહ્મણુ ન
ગણે આટ. ન જીવે માત ભગનીનો ખાટ ન જોળખે અધર્મ કે ધર્મ
નહિ સોનીને નયણે ધર્મ પ્રથમ તો સહુ કેનું હરે, વળતો ખાય કે
પુન્યજ કરે એ સોનીના કુળને ધર્મ, કરે અહરનીશ એવાં કર્મ
(છપો) વણિક જાતનો ચોર લે મરડી ડાંડીને; કૃષી જાત પશુ
ચોર, લે ખોટ માંડીને કીશ્કમ ચોર કોટીધા, અપરમપાર અપાર છે
એ દિવસે બહુ દેખતાં. પશુ સાચો સોનાર છે (દોહરો) જગનના.
નથી આંગળી, કાપી લીધી કાય જગતમાં એ જાણવો. તશ્કર સહુનો
રાય. ડોશીને કહે ડાહ્યો ચંદ, સાંભળ મારી વાત બેસો ધરમાં બરણી
કને કહે વિગતની વાત ઉંધ આવે તમને બણી, - વાંસો ફાટે વરત,
ઝારપ્રમાં નારી એકલી, ત્યાં બેસાડી તરત, ચિત રૂપ ચોરવા તજું.
મોકલી મંદીર માંહ વાતો કરવા વિનતા મંદ, તરણી બેઠી તાંબ
અરસપરસ અધિક કરી વિગત કરી વાત એક ઘડી ધીરે નહી. એતો
મહા ઉત્પાત જ-મતણી જરાતણી. પ્રીતવી સંધળી પેર ખાવું પીવું.
બેલવું. પશુ ધનમાં વેર, ડોશી કહે દુખ નવ ધરો. બાલ તણો
જલ લેલ બધીઆને બાંધીયાં તે મુઠાવી દેવ, રાત ઘડી રૂપા તણી.

ઠક્કાં ઠાડે દીધ. ચાર ગદીઆણા ચોરીને, ડાશી કરમાં દીધ. ડાશી
 ઠકે સુણ દીકરા, વાત કહું એક સાચ સેનું. ધરમાં મેં સાંટિયું.
 ગદીઆણા સેં પાંચ તેના ઘાટ બઢાવવા. આશુપણુ રૂઢા અંગ, ધિરતા
 મન નથી ચાલતુ તો કયમ રહે એ રંગ. ધરમાં માલ પીળે બણે ભર્યા
 પટારો પેર તે સુનો કયમ મુઠીએ મણસ નહી મુજ ધેર સોની ઠકે
 માતા સુણે હું નહીનગતો ઠાઠ આશુપણુ ઝોવાવતાં દિવસ ચશેજી આઠ
 ત્યાં સુધી મુજ મંદીરે. રમેા જમેા ગુણુ ગાએા ધરેણાં ઘડી આપીએ
 જરૂર લેધને જાએા, પટારે બારે ભેઠ છે તે મુઠા બારે થીજ અમેા
 નહી ઉઘાડીએ તુજ મુજ વચે ઇજ. રમ દવાસ દશ વરાં સુર્ય
 ચંદ્રની સાખ્ય; પેટી નહી ઉઘાડીએ ઠાલજકુ રિચર રાખ્ય. તરૂણિ
 ઠકે તું આવજે, પરમ દહાડે પ્રભાત ઠા આગળ રખે કરે એ વિસ્તારી
 વાત (ચોપાછ) રીજે બજત દેખી ત્રી રામ રીજે લોભી દેખી દમ;
 રીજે છે નેસ્તી ધીને ઘાડવે રીજે ત્રિપ દેખી લાડવે રીજે
 પંડીત દેખી પાડ રીજે હગ કાંઈ દેખી ઠાઠ રીજે ગુણુઠા
 દેખી ગરથ રીજે જને જવેા અરથ રીજે કાપટ દેખી સુતાર રીજે
 ડાકણુ લે ઉતાર. રીજે ખાતર પાડી ચોર કળા માંડતાં રીજે મોર
 રીજે કવિતા કરતો કવી રીજે વાત સુણતાં નવી જીવતી દેખી રીજે
 જર સોનું દેખી રીજે સોનાર દર્દ દીક્ષાસે ડાશી ગછ તે પોતાને કામે
 ગછ એક પાડોશી પેતાતણેા દંડ કરામી ડાલો બણેા. તે સંજાયે
 મેલ્યો ઠાઠ રહેજે પટારે દિન આઠ; ખવરાવું પીવરાવું બણું, તોજ
 દેખાડુ તરૂણી તણું નહી આવવા દઉ ઉની આંચ સમ ખધાવી
 માન્યું સાચ; પરભાત સમે સોના ઉડીયો ગજ ખંધનથી જોથ છુટીયો.
 આવ્યો બાપ તણે બારણે કુડે હેમ લેવા કારણે મુઠ્યો પાઠ અંજોઅર
 કાર સોની ભેઠો તેણીવાર ડાશીને સમજાવી પેર આમે મુઠી સાવ્યો.

ધેર જીવી ધરમાં નારીને વાત જો જો એક કરશે ખ્યાત પટારા પાસે
 બેસી રહેા કામકાજ તે મુજને કહો કરવા માંડ્યું સોનીએ કામ તેનું
 કાઠ ન જણે નામ કાચુ કોરું સુખડુ ખાપ પાણી બેઠાં બેઠાં પાપ
 સોની ધાટ પોતાનો ઘડે જણે સોનું રૂપુ જડે પેટી ઉઘાડતાં ધ્યાની
 વાર કાઢ્યો જીવતીએ તે જર રાતો તાતો માતો પાણું રૂઢ્ય રીઢ્યું
 તે રામાતણું ખાપ પીધેને ખુખી કરે એક એકને દેખી દીલ કરે આઠ
 દીવસમાં આઠે વામ બહર નિશાએ કાઠું કામ સોની બહાર બમાસે
 સુવે જર બેઠા જીવતીને જીએ રમે રમત સારાં સોમકાં સુવે સેજ
 આપે એકઠા એકે વાતની ન રહી નુન્ય કાઈ જનમનું પ્રમટ્યું પુન
 જીતે જોગન છે બરપુર નરનાં જોમયાં વાળ્યું તુર ૭૨ (દોહરી)
 આઠમે દીન અરજોદય બોલ્યો શુભ સોનાર બધ પોચાડી દેહ કુ મુકો
 મુજ શીર ભાર. આ ધરણું તાઢરું આ સહુ તારો માલ આપ મજુરી
 માહરી તો તે કીધાં નાઢાલ બેઠ જણીએ જળ કરી મુક્યો સોની
 શીશ ડાશીને ધેર લાગ્યો આપ ઉગમતે દીશ તાળામાં ધાલી તારણી
 પરદેશી શુભ પ્રીત સોની કાઠ જણે નહી રામા કેરી રીત પાછળ
 ખુણે પજાતિયે સહુયાં જાનો છેક ઉતર્યો એકાંતમાં કામા સોની એક
 ઉતાર્યો અવતીપરે અથડાયો અપાર વાગ્યું તે થઇ વેદના અરે કીધું
 એકવાર તે સોનીએ સાંભળ્યું પડી મન મધે ખાંત ઉતાવળો થઇ
 આવીયો આપ ધેર એકાંત. સાચુ કહેરે સુંદરી મન માંન્યાં દેહ માન
 પટારે કુષ બોલીશું મેં સાંભળ્યુ કાન સાદ કાનો મેં સાંભળ્યો બરે
 કહ્યું તેં બાબ મારા સમવાચુ કહો લેશ ધર માં લાબ. બાબ જેતો
 જાણીયો કાઠક પુરુષ પ્રચંડ જીવું બોલે જણને દેશું તુજને હંડ વાંડ
 યુનો જણું તુને. સાચી બોલે વાત નહી તો કું હાયે હજું, છેડ કાનને નાક
 રૂઢ (ચોપાઈ) ધણીયાણી કહે સાંભળ ધણી, વાંત કહું ડુબશી ધણી:

તાળામાં મુને બાંધી જતા. રણીચાત તમારા મનમાં થતાં મરદામી તો
 ધણી બાખતા, અહાંકાર રહે રાખતા ફટલીક વાત કહી કરજોડ વળી
 તમણું પાડી દોડ. રાખી તમારી નહીં રહું. સત વચન એ સાચું
 કહું તમ પાસે તેડાવું જા. તમ પાસે ઉપડાવું જા. સેજ્ય તે
 તમારી પાયરે તમને સુવાર સાથરે; તોએ તમે ન માની વાત અધિર
 ધણું તમારી જાત, કથુ તે થવાય એવાં થજો તેડાવજો કે તમે જજો
 તે તો મેં રાખ્યો કામદો ડોસી સાથે કર્યો વામદો. શીશ પટારો તું
 લાવીયો તેમાં કાષ્ટ પુરૂષ આવીયો જહા પ્રચંડ તે તપનું તુર સાચો
 નર સંભામે સુર મનોહર શહુને અચરજ અડે કામવાસના પુરી પડે
 તારા ભોભે તુ ચુકાયો સેજ સમીપે તે મુગીયો તે નગ્ને મેં કાઢ્યો
 જહાર થયાં એકઠા નરને નાર તે ભેગી હું બેસી જમી આઠ દિવસ
 હું રંગે રમી શુભ પ્રકાર મળ્યો સંજોગ મેં ભોગવીયા રૂડા ભોગ
 સાત દિવસ રજાતાં મહિન પુરવ જન્મનું પ્રગટ્યું પુન તું ધડતો તારા
 ધ્યાનમાં અમે તો અમારા તાનમાં થયા આઠ કરતાં દીશ તમે પટારો
 લીધો શીશ. પર સુધી પોચાડ્યો તમે એતો સાચું બોલ્યા અમે વચન
 કહું છું તેતો વેદ એ વાને નહીં જાંતિ બેદ.

(દોહરા) સાચુ માન્યું સોનિએ કરમા અણી કટાર મારવા માંડી
 કાપથી બાજ્યનાંને બરચાર આજાશ આજાશ સજ્જલથી શું બોલી
 મુજ સાથ ન હોય કદિ રાંકડો જોજો ચારા હાથ શીશ હેંદું નહીં
 તાહરું તો અંજાની આણ્ય, મારે મોટે માતીયું વીપરીત બોલી
 વાણ્ય. કહેતાં તો કહેવાઈ ગયું વિત્યુ તે વરત સવળાનું અવળું થયું
 માથે આળ્યું મરત. પોપટ કહે પ્રભાવતી ચતુરા ચતુર સજ્જલ કષ્ટ
 રીતે સાચી પડે રીતે બમે પ્રાણ્ય. એ રાખા શી રીતે ઉમરે શી વીસ્તારે
 વાત કમમ અવળુ સવળુ પડે કમમ કરતો રહે ધાત કરતાં ધાપ તો સેફેજ

છે ભોમવવાં બહુ ભાંત. જે જાણે તો કહે મુને આપણું કું જોઈત, કહાડી કટારી કંચડે ભાંત નથ કાંઈ બેઠ બક્ષ હોય તો ઉમરે વિદ્યા વીજરી વેઠ સારી પેર શીખવું. જાણુ તમારો બેઠ એક વીધા કીધી અતી રામા ચત્રરીની રીત પતિ પાગ્ય પડાવીયો પુણ્ય આણી પ્રીત રામાએ ત્યાં કેળવી, વીજરીની રીત મુઠાવી તાળા કુંચીએ મુઠાં ઉધાડાં દાર કર જોડાયા કંચને જામનીયે રાખ્યો ભાર. પાયે જાગી પ્રભવતી, શીખવ વીધા એક પછે કામ એવાં કર દુધે વુઠે મેઠ.

(ચોપાઈ) શુક કહે સુણ વનીતા વાત રામા ઘેર રહે એક રાત વિનતાને મન વાણી વશી હેત પ્રિત ધણેધી હસી શુક કહે સાંભળ કમની જોણી યજ્ઞ ગઈ ને જામની મારે કંચ કટારી જેમ બહે બહે મુખ જોલી તેમ વાત દુઃખની મનમાં વશી ખડ ખડ ખડ હેતેથી હજી તાળી આપી સ્વામી સાય હેત પ્રીતથી જાણ્યો હાય કેવા તમને છેતરી લીધ કેવી વાત બનાવી કીધ મુરખ સાચુ માન્યું તમે એવાં કામ કેમ કરીએ અમે કહે વાહયો હેતેથી હાય જામા જોલી સ્વામી સાય અરે મુખ કેમ મારે મુને મૃત્યુથી ઉમારયો તુને તુજ ઉપર જોખાતા હૈવ જશ્નપણે જાતો તો જીવ તેતો જલમ હતો જલ તુજને કરતો તો બલ. તે કહે સોનીનું બક્ષણુ કર વળતો કું તે તુજને વર રાણી કરીને રાખુ ઘેર પાપી એવી કરતો પેર. મેં જાણ્યું એ નીશ્ચય હણે પાપ પુન્ય રહે નહી ગણે મેં તે સાથે પ્રીત કરી પાણ્યો પટારે છેતરી. પ્રથમ પટારે પેસો તમે વળતી સંભોમ કરશું અમે લોભાણો; પેઠો તે માંહ મેં તો તાણુ કીધું ત્યાંહ મુવો હોય કે વળતો મરે અપણને પાણી શું કરે પેસી સાથે જો આવીયો તું તારે સાથે લાવીયો. ૧૧૭ (દાહરા) સોનીને સમજાવ્યો વાત કરીને વેઠ એક

આવી ડોસલી ભાગવા મનમાં બેઠા. સોની તું શાણો પણો કુઠી તારી
 કામ્ય મુજ ઘેર મડદ મુકીયુ તેનું તે શું નામ. પુરુષ કોણ પટારીએ
 મારી બારીએ મુઠ મુક્યો મંદીર મંદરે પ્રાકમ કીધું પ્રેમ રામ રંક
 કે રાજવી શાહ મુખો સુમતાન એતો કહે છે દક્ષ કું એતુ તે શું,
 નામ એક ધડીમાં જીવતો દેખું એતો દેહ પળ એકે મડદું થઈ પડ્યો
 રહે છે તેહ સાચું માન્યું સોની એ જાણુશે બધું ગામ શુળી દેશે દેશ
 પતી થાશે વીપરીત કામ, સાચુ માની સર્વથી. કીને લાગ્યો પાપ
 દામ આપ્યો કાં ડોશીને જોતવીએની આંખ, ડોસી કહે સુચ દીકરા
 મેં કીધું પૂરણ કામ. જૂમિ ખણીને ઘાટતાં. વીપરીત થયું તે દામ,
 બડ બડ બડ બડકા થયો ઉડી ગયો આકાશ એતો કોતર કારનું.
 કરત આપણો નાશ ૧૨૬ (ચોપાઈ) કહામ જે રહેતો જક્ષ, તે
 આપણને કરતો બક્ષ, અરે બાઈ એ જાવટ મધ, કહે સોની મુજ
 શાંતી થઈ. તમે પ્રાણ તણા આધાર. તમે હૈડાના હાર. નારીને બહુ
 દીધાં માન. હાજર કાંઈ ફાળ પાન આધરપણું તે નરનું મયું,
 હારજ તે નારીનું થયું, અચી મુક્યો શું પ્રાણજ હરે, સમય મનનો
 મનમાં હર. ૧૨૯ [દોહરા] સોની જાત શાણો ધણું, મુરખ કયો
 તે મેળ; વીજર વીજાની ખાણુતે, ખનો દેખાડ્યો ખેલ. એવાં ચીન્હ
 ચતુરાઈનાં વીવીધ વાત વીલાસ, કલા જે પુરણ થઈ, કહે કવી
 શામળદાસ. પડીત જન કરશે પારખુ. સૂણુને સાંજ સવેર; અંધ
 રઆળ્યો મુણનીધી, જશવત નર ઝવેર. શ્રોતા વક્તા સમજતા કહે
 કરીતા કરજોડ; શામળમટ કહે ખોલજો. જય જય શ્રી રાજકોટ.

વારતા ૩૭.

(દોહરો) દંદાળો દુખ ભાંજનો, વપુ જોખન વેશ; ઉઘાડે અંગથી દુપન્થો. મૌરીનાંદ ગણેશ શુભ સંવાદ શુક બહોતેરી, વિદ્યા વિવેક વર વાણુ; પ્રેમી જનને પ્રીય છે. ખરી અમ્રત રસ ખાણુ. તારણી તે ત્રીજે દીવસ જારી રમવા જાય; આવી ચોપટ પાંજરે ચતુર પુરખને ચાલ; શાખાશ શાખાશ સુંદરી, જોખ જારીએ જાઓ. જતરણું સુખ ભોગવેા લ્યો લાખેણો વેશ, લાહો. ઠઠાચીત ત્યાં સંકટ પડે, વાંકુ આવે વેદ; તો ત્યાં ચતુરાષ્ટ્ર કળવી, બધાજો રૂઝા બેદ, પ કન્ય ધના સુતારને કાધું જેવું ઠામ, કળ પડે તેવું કશો તો તો થાયે નામ; પમ ખેંચી રહી પ્રેમદા, પુરણ કહો એ વાત; ધનો સુતાર તે કોણ છે કણ જીવતીની જાત જાર વિદ્યા કવી કરી કરી વિજારી વાત; આવ અંત માંડી કહો મોડયું જેણે મર્ત, શોક ચીના તજ સુંદરી, જેહ સંજ્યા છે સોળ, તજ કડકડતાં કાપડાં તજ તાતાં તમોળ, બીને વસ્તરે ભાવથી બધીક કરજો અરજ, તો તે વિદ્યા કિખવું, જે હાથ ગુણની ગરબ, જેવું કણું તેવું કરયું. સાંભળવા શુભ વાત; શુક કહે સુણ સુંદરી રાઠા આજની રાત, પુરણ ગામ પુનાદર. નારાયણ તપવું નામ વરણ અદાર વાસો વસો ગુણવંત રૂડું ગામ ધનો સુતાર એક ધનપતિ; વૃદ્ધ તેહનો વેશ; દાતા વડો ડાહ્યા પછે નામનો બધો દેશ પોતે પાસઠ વરસનો અપુત્રવંતો એહ. પંદર વરસની પ્રેમદા દીબચૂપી છે દેહ, ત્રીજી વારની તારણી કુંવર પામવા કડિય, પ્રીત પરપરે ધણી. વૈભવ ઘેર વીધવીધ પોળ એકમાં સીપાઇના, વાસે વસે ઘર વીક. સરદાર ધનો કીરોમણી ભોમવે જોમ નીકલીત વચન કાઠ લોપે નહી, છવે તેથી બ્યાંબ. સમા એક-

માળાં તેહનાં મોટામાં પદવી મનાય રંભા ધૈર મુલસણી, વીળીચારી
 જૂત વેશ. અરસપરસ જાણે સહુ ડહાપણુ બધા દેશ નીંદા સહુ પુઠે
 કરે, કય ન પીઠે પેર, હરખ હેત હઠડે ધરે, ધરણી પરને ધૈર.
 એક દીસ એક મત જન. ધનાને મળ્યો એકાંત અર્થ ધતી
 માંડી દહી, બાંગી મનની બ્રાંત નીત નીત એ જ્યારી રમે, વીનતા
 વૈશ્ય વીન્દ્યાત, તમ અગળ કા નવ કહે. વીસ્તારીને વાત નીંદા
 કરે નરનાર સહુ. તમને જેષ ન કહે, સાચી વાત તો કું કહું
 બહુ દોષ તો લહે. સુનાર તે સમજી ગયો, આજસ મોડી ઉઠ,
 કેમ માનું એનું કહું, જોકે સાચું કે જુઠું. શું જાણું એ જ્ઞા માટે,
 વિપરીત મોટી વાત, કાને મુણ્યું ન માનીયે. નજરે જોયું સાચ
 કહતા કામ ન કાજીએ, રડી કે ભુડી રીત, ધરસુત કેમ બાગ્મીએ
 પર હરીય કેમ પ્રીત. રાત સમે રામા કને, વાને ખેઠો વેશ. સમજવી
 તે સુંદરી. પેતે આપ પ્રગથ, વાદાણે કાધી છે તાપઠાં, રાયનો ધડવો
 રમ. સરપાવ લેછશું સોનાતજો, જડશે જજી ગર્થ. ગામ કેઝ અઠેક
 છ, દિવસ ચશે ત્યાં અઠઠ, મુંપી આવીશ સુનારને, કીક બનાવી ઠાઠ,
 નારી કહે એ તો નહીં નયનાં મર્પા નીર. આઠ દિવસ રહું એક્લી,
 તો પડે મુજ શરીર, ખાવું પીવું નવ ગમે. કુટ પડે મુજ કાષ.
 જાહ વિજેગે પલ્લમાં, ધતી વરસ સો થાય, નયણે નીંદ આવે નહીં.
 સજી નહીં શયમાર; અન્ત ઉદક બાવે નહીં, ભુવન વિના બરમાર,
 જરવું રહું કે માનની, ધણી વિજેગે ધેણ, એવાં રહેશે સહઅધા,
 કમ્યતી બેલી કેણ, રમવું જમવું રીઝવું, હસવું હરખવું હેત,
 તેહ તણુ કું તમ વિના, આરોગ્ય કેમ અન્ત, નીંદા નાવે નાચ
 વિણ. તારણી તબશે તન. સુનાર કહે મુજ સુંદરી સત્ય વચન એ
 અચ; જે તે રીતે રહી પ્રેમલ, કયા દિવસ ત્યાં પાંચ, રોષ ધણું

સામા રહે નીર ચલાવ્યા નેણ, મદગદ કરો ગળા મધ; વસ્તે ન ખોલે
 જેણ, સમ ખાધ સંતોખીયા, હેતે વાલા હાથ; જરૂર પછે જાવું થટે
 સોખત રૂડો સાથ. વાંસજોતે વળા વેંધણું, કરવત સાડી લીધ ધન-
 દેને મુકી ધને. ઠાપું કારણ લીધ જોયર કહે બલા મધ, છાની કરતા
 રીત, કહેલ કરીશ કરારમાં, પાંચ દિવસ તો પ્રીત, જીવો નારી મોટે
 કર્યા, કાલાવાલા કરોડ, આવએ તને આદ્યું જરી હાંકી જોડ
 પોહોર રજા જ્યાં પાછલો. કારા લીધા કુંભ, પાણી સેવા તળાવ
 મધ; રહે રીઝયા રંગ પછીત પાછળ પતી રહ્યો. પોટો પરડી પેશ
 સુતો પલંગ તળે જમ યુક્ત પોનાને ધેર નીર બરે નારી બદા, નર
 એક રૂડો દીઠ; નિરખ્યો નરપતી મરિજો, અવર ન પૃથ્વી પીઠ. કુજ-
 વંતો વહાણો નહીં, નહી પડિત નહી સુર; એક વહાલો જે ચિત
 વસ્યો અથવા એમાં તુર સન કરી સમજાવીઓ, રહોજી મારે ધેર
 રમો જમો શણ રહો કરોજી મુજ પર મેઢેર, પંથી કહે સુખ પ્રેમદા
 ચિત્તથી એ નહી આકુ મારી નાખે કા મુને, જીવ મારેથી ગઈ.
 બીખે મારી મામની, બીખે મારો તન, લાભ એમાં શો લીજીએ.
 મેળવતાં તુજ શું મન; કદાચીત બીડ માથે પડે: સુણે કુણ મુજ સાથ
 સામા તું છુટી પડે. કાને દષ એ હાથ મુજને દેવાને શુણીએ, રાખાણ
 હાર તોણ. માટે હું આવું નહી. કીખ્યો વિદા એણ, સમ ખાધ
 મુંદરી; વસમાં આણ્યા ધણ, ઉના વા વાશે નહી જે કરશે જીમદીક
 સંકેત બતાવ્યાં મુંદરી, હાપણથી મધ દેશ પગમે પગમે પંથીએ કહે
 પુર પ્રવેશ મન્દીરમાં મધ માનની, શોભીત કીધી સાન, પંથીને ધણું
 પરણી, દીધું જીવતદાન પલંગ તળે તો પોદીયો; રવામી જે સુતાર
 પુરષ દીઠો જ્યાં પારકો થઈ ત્યાં વાત નિરધાર. ઉદક મોદક મુકયા
 મતી, ખાંડની ખેજો તેજ, મરજન કરવા માનની, રૂડી રંગની રેલ

વારે વારે લે વારણાં. ઓપાવે આભિંગન; ભક્તિ પર ભરથારની.
 જુવે હેઠેથી જન. પાક કાચો શુભ પ્રેમદા, સાલ દાળને ધર્ત યોજ્યાં.
 ગાઝાં ચુરમાં. તરતા બેઠી તર્ત ખાનપાન તરતીયથી, તાન વાળને
 ગીત: માન સન્માન શોભીત સદા, પરસ્પર રાખે પ્રીત. હાવ આવ કટા-
 હથી, નેહ ફરક્યાં નેણુ, સેવંજી ગંજીફા સોગટાં, વરને અમૃત વેણુ આલિંગન
 આદર અતી, દેત નખ શીખ મીધ; હાસુ હાસ્ય કથારસ વારતા પરકમ
 વિષ સુતાર પડ્યો નજરે, જુએ ડાહ્યો પણુ અહુ દીશ, દંત કરડી પડી
 રહ્યો, જાણે દેદુ શીશી, જાણ્યું હાકમ હુદશે, નાત કહાઠશે બહાર,
 એકે વાત ન લકસે, વિચાર વારંવાર, અંગ કધાહું દાખવે, કરે હાવ
 ને ભાવ, નેણુ તયાપી આગવે, અહુ પુદ્ધિથી બનાવ બે જણુ એકઠાં
 જમે. જમાડે જુકત. એક એકના પ્રસ પ્રાશન કરે ભાવ દેખાડે
 ભકત, પાન ચવરાળ્યાં ચવીયાં તંબોળ છંટાણ્યાં તાંચ કરજડે આળસ
 મરડે અતિ મન ગમતું માંહોં માંચ રાત પડી એમ રીઝમાં દિપક
 ગાકઝગાળ શેજ્ય કુસુમની પાયરી ચતુરાઈ કરે ચાલ, હસ મિતને
 અનવ જ વ રાજ રિષ રૂપ અન્યો અન્ય આનંદમાં, તે ભામનીને
 જુપ, ધણી બેઠો દાટે જુવે વપુએ વાધ્યું વેર એને કાયમ મુક
 જવતો પ્રગટ દળાહળ એર. શીશ કાપુ જઈ વાંસલે કે વેકુ વેઠ, ભવ ભર-
 તાર જુડો બળ્યો બાંત ન રહી બેઠ પોપટ કહે પ્રભાવતી ધણીએ દીદું
 દ્રષ્ટ ખરેખરો તે ખિજીએ કાએ પામ્યો કપટ એ નારી કયમ હમરે
 રહી જણુએ દષ્ટ સતી પણું કેમ સાંચવે, પતિ પડે કેમ પાપ બાંત
 દળે ભરતારની આવે એ શુ હેત કયમ નારીને નર જમે. સજન
 કુટુંબ સમેત. કયમ જાય એ પુરુષ જવનો કયમ પોચે એ ઘેર
 કયમ થાય સતી શિરોમણી પારખો. તો કહે: પેર માંતની
 કહેરે સુરખા પોપટ પંખી પ્રિત જીવંતી મહેલે જવતી કયાં પુરુષની

રીત હોય જો કાને સાંભળ્યું સમ ખાત્ર સાચી થાય દીઠો
 પોતે દાખીયો, તે ક્યમ જીવતો જાય જમ્યાં રમ્યાં સુતાં સહિ કરતાં
 એવાં કામ દિઠું તે ક્યમ માનશે ઉગરવા કાણુ કામ શુક કહે સાંભળ
 સુંદરી વિગ્ગર તણો વિવેક સાચી તો આમા ચર્ધ નિરમળ વાત કહિ
 એક આજની રાત અહીંયાં રહો જારી જાજો કાલ્ય તો સદ વિષા
 શિખવું અતુરાઈ કરી ચાલ. કરજોડી કહે કામની ન રહે ધારણુ ધીર
 એ અમલા ક્યમ ઉગરે તે કહે માહારા વીર ૭૭ (ચોપાઈ) કહે
 શુક સાંભળ સાચી વાત સાંભળાવુ તુજને સાક્ષાત સેજ તણે સુનો
 સુતાર તેણે મનમાં કર્યો વિચાર અકળાણો આકુળબાકુળ થાય નીશાશા
 મુખથી મુકાય અરે વચન મુયું જોડેલે તરણી ને ચેતી તેડેલે રખે
 અચ્યા તે જોતો હોય કંઈ બંબેરો દિશે કાંઈ કાંઈક કાતુક છે કો
 જન માનનીએ વીચારયું મન મારા ઘરમાં નહિ જીવજાત કહો જડે
 ક્યમ તેનો અંત રખે દુકનો હોય ધણી ચિંતા પેડી મનમાં ધણી.
 ઉઠી વિગ્ગરી વાત ન કરે તો તો ઉતપાત ને સ્ત્રીનો ધણી છે તણે,
 વળી વીગ્ગર નારીને મળે વચ્ચે વિસરજન છે તે તણું સે છે આસી-
 મન એક ધણું; એવામાં ઘોખો આન્યો રૂંદે જર પ્રને તે વાણી વદે,
 સાંભળ પંચી મારા મિત્ર તુ છે જાને પરમપવિત્ર; કારણુ કહુ મારા
 મનતણું અઘાપી હેત તુજ ઉપર ધણું; રખે મુજ સાથે સંગમ કરે
 હવડાં તુજ મરે; મારા સાથે સંગમ મશે. તારો જીવ જરૂરી જશે.
 મારે પતીવ્રતા વ્રત જાણુ. તારે તજવા પડશે પ્રાણુ તારે જર તેનો
 બોલિયો, મનતણો પડદો બોલીયો, મુજને તેં તેડયો છે કેમ; સાચુ
 ન કહે તો મારા સમ; એટલું કરે ન લાગ્યું પાપ હવે સતિ ક્યમ
 આખે આપ તારે નારી બોલી તેહ. નર સંગાથે આણી નેહ; સિતેર
 પ્રકાર કરશે સંબોજ, ઇકાતેરમે કરવો ભોમ નવાણુ ભામનું કારણ.

થયું એક ભાગનું ખાતી રહ્યું, તુજને કું ચેતાવુ તર્ત, માયે તારે આબ્યું
 મર્ત ભોગ ઠરીશ તું હેસો હણ; પલક એકમાં જશે પ્રાણ; તે હત્યા
 બેસે શિર મુને તે માટે ચેતાવું તુને તારે તેણે જોડ્યા હાથ. જોડ્યો
 તે સામાની સાથ તે શ્વા માટે તેડ્યો મુને હવે કેમ હત્યા બેસે તુને
 કેમ તેં મોત જાણ્યું માહરં, કેમ જ્ઞાન અવધી તાહરં પ્રથમ મુજને
 તેડ્યો કયમ, સાચુ ન કહેતો મારા સમ. ૯૩ (દોહરો) માન્યની કહે
 મિત્ર સુણ વાર કહું એક વાણ; જો વાત જુદી કહું, તો મસ્વરની
 આણ, મારો મારા કંથનો, દિસતો જુદો દેહ; પ્રીત મીનને જળ સમી
 જેમ પીયુતને મેહ. જેમ કોકલને આંગાવન, જેમ ચંદ્રને ચકોર, જેમ
 અગ્નિને વાયુ, જેમ મેષ તે મોર, જેમ મુશ્વને રાધિકા. જેમ રોહણીને
 ચંદ્ર જેમ રનાદેને રવી, જેમ ઈંદ્રાણીને ઈંદ્ર એક ધડી રહીએ પરાં,
 વર્ષ બરોબર માય એક હીવસ રહેવું પડે, જરૂર જીવડો જાવ; કંથ
 વિના રહેવું પડે તેથી રડું મર્ત માટે ગોર પુછ બધી કર્યાં
 આંગાનાં ત્રત કંથ પહેલાં કું મરં, એટલું માયું મશ, ગયા આજ
 ગામેતરે દોહલા મારે દીશ માહરા ચીતમાં કું અતી આકુળઆકુળ
 થાહં, આધી પાછી સેરીએ જીવ વરાંસે જાહ કું છું સતી શીરોમણી,
 અખજાનો અવતાર; પર પુરૂષ પરણું નહિં, જરૂર ન જાણું જર.
 જુહું તે સ્વપ્ને નહી પરશુ ન કરં પ્રીત; ન કરં કુડ નથી કપટ, રામ
 દુહાધ રીત કરગરી કહું કીરતારને, તનમનથી કું તર્ત; માહા રૂદ્ર પાસે
 માગીએ, માટી પહેલું મર્ત. નારી શુની ધડી રહે. ધણી વીના જે ધન
 લક્ષ વીંછીની વેદના. જેર હજાહજ અન્ય તે બેડ પરગામે મયા દુખ
 પામું કું દેહ, વાટ જોતીતી તેહની જેમ દાદુરની મેહ, ટોળા વછોહી
 મૃગલી, જેમ રોતી હોય રાન; તેમ કું ટળવળતી હતી, જેમ ખુડ્યા
 હોય વહાણ એક ધડી એક વરસની, સત કપ્પ થઇ સાથ, તે મન

જાણે માહરૂ દિવસ જશે કેમ પાંચ એટલે વીપ્રજન આવીયો, પ્રોહો
 પંડીત રાજ; જાણે અંતરીક્ષથી ઉતરશે હોય ઇશ્વર જ્યમ જાજ.
 જનમાક્ષર જનમેતરી, જાણે પૃથ્વી પવિત્ર; જાણે હધાન ને જાંબના
 જાણે ચિન્હ ચરિત્ર, અંગમ નિગમ આદર લહે. જાણે ભાવર્થ બેઠ;
 જાણે શાસ્ત્ર પુરાણને, જાણે વ્યાકર્ણ વેદ હાથ જોઇ જાણે સહ,
 સામુદ્રીક સેવાશુ; છુન બવિશ્વ વર્તમાન જો, અંગમ તથા એધાન,
 વાત કહે મનડા તલ્લી, ને વેળા તે તર્ત સુખ દુખને હાથ વધ,
 જાણે પોને મર્તઃ શેરી ફેરી સુંદરી; હુને દેખાડે હાથ જોને જેવુ
 નીપન્યુ તેવી કાધી વાત તે મે તેડયો. માંદીરે; જોયો નર નિરદોશ;
 પુજી ખરચી પૂછીયો, તે જોતીક ને જોશ પ્રશ્ન કરી પંડીત કહે
 તુને સાચુ કહું, જેહ લખ્યું જુગદીશ કરગરતે કહ્યું કરગરી, કષ્ટતા
 દીધા સમ તારા મારા તાત છો. સાચુ ન કહો ક્યમ, તારે તે
 વિષે કહ્યું નિતીમાન તે ન્યાળ; આજ તથી મધ રાત્રીએ, કંથ
 તારાનો કાળ નિશ્ચે મરશે તુજ નાવલો હોશે તુજને હાથ; વચન
 મિથ્યા જાણે નહી, વેદ વચન નિરમજ; તારે હું પાયે નમી કાધી
 મેં બહુ કરોધ; પ્રાણ તજવા મેં માંડીયા, પ્રશ્ન તણે પ્રતિબોધ
 મારો સ્વામી કેમ ઉગરે. તે કહોને મહારાજ; કહો તો ફેહ મારો તજું,
 આ વેળામાં આજ કહેતો આલુપણ આપીએ લુઠાવુ લંડાર; કહે
 તો જોગણ થઇ બમુ ઉતાર શબ્દગાર, પૃથ્વી પ્રદક્ષણ કરે, કહો તો
 કહે કાંઈ વરત અપવાસ કર અટ માસના શીયળવતની રાત કહો તો
 ચંદ્રાયણ ચોપણા કહો તો નાહુ ગંગ; જેમ ઉગરે મારો ધણી રહો
 બતલાવે રંગ ચાર ભાઈ ચતુર મરે, પાંચમો મારો બાપ; છઠો મારો
 જીવડો, આપુ આપો આપ, કથ મારો ઉગરે, પ્રભુ કહો તે પર, બાંધ
 અકડી મેસારીયો, ગુણવંત રાખ્યો ધેર. વિપ્ર વળતો વાણી વહે સાંભળ

મારી માત કંથ ઉગરે તાહરો તે કહું સાંભળ વાત લાજ મુકું છું
 લક્ષવરા કહું તેવું કર કામ સુંદર તમે સતીપણું જો હમડે હોય હામ.
 પાણી લેવા પરવરી તળાવ વગડે તીર નીર્મળ નારાયણ કળ શુદ્ધ
 થાએ શરીર વટેમારગ વાટનો જાતો દેખો જોઈ તેડી લાવો તારણી
 નરથું આણી નેહ, બરતાર પેરે બકતી કરો બીન ન રાખો જ્ઞાત
 કંથની પેરે તેવડો અધિક થઈ એકાંત લજ્યા લેશ ક્લેશમાં, નેક ન
 રાખીશ નુન્ય; ન ગણીશકને પોતાને પરકા, ન મણેશ પાપ કે પુન્ય
 જમાડજો રમાડજો ગમાડજો ગુણ ગીના; આલીંગન આપાવજો, પતી
 થકી જહુ પ્રીત, એટલું કરજો કામની, ઉતરશે તારી ગાળ; મધ્ય
 રાતે મટી જશે, કંથ તારાનો કાળ. પર પુરુષ જો આજુશી, ભાવે
 કરશે ભોગ; તરતં પ્રાણ તેના જશે માયો એ સંજોગ સીધુ આપી
 સંતોષીયો ત્રિપ્ર વળાવ્યો વર્ત, ને વેળા તળાવથી, તમને નેડ્યાં તર્ત.
 આધુ પીધુ ખુખી કરી, રાજી મીઠું રાજ; આલીંગન અંગે કર્યું,
 કંથ જીવાડજી કાજ. માફ કામ મેં તો કર્યું, થાશે કૃશ્ણ ક્ષેમ;
 જ્યાં સ્વાર્થી મારો હશે. હમડુ થાજે હેમ, કાળ ચિત્યો મુજ કંથનો.
 પણ તારો છે કાળ; એતે તેમ એતાવિયે, મુજમાં તો એ માલ, ત્રણ
 પોહોરનો મિત્ર તું પામે જ્યારે મર્ત; અમો પાપ ક્યાં છુટીએ. માટે
 એતાવું તર્ત. હું સતી શીરોમણી. કુડું ન કરું કામ. કથ માટે કરવું
 પડ્યું તે જાણે શ્રી રામ. ત્યાં તે એત્યો અતુરનર, તે કહી વાઈ વાત;
 હું તો તારો દીકરો, તું તો મારી માત જહીસને શું મીજીએ જોણે
 પટે કાન; તુનો મારી માવડી દીધું જીવતદાન. પશંજથી હેઠો ઉતર્યો.
 તજી જીવતીનો જર; એતાવ્યો અતુરામથી, સીએ રાખ્યો ભાર. કાપ
 અડ્યો તો કંથને જો હેઠો શીશ; તે ગુણ જણીને જાણ્યો. રેખ કરી
 નહી રીસ, સાબાસ તુજને સુંદરી, શામાલ તારું હેત, પ્રાણ તજત

પોતા તણા પીતા બ્રાત સમેત ધન બંડાર હુણવતી કરતી તીરથ વ્રત
જેમ તેમ કરીને માહર મરત નાખ્યું મોત લાજ સોપી પોતા તણી
વિપરીત બોલી વાણ જામ દામ બેદે કરી ઉગાર્યા મુજ પ્રાણ એ નાર
તણી નીંદા કરે કો પુઠે બેલે પેર. તેને કુટુંબયા કહાડીય તેડું નહી
મુજ ઘેર અંતે બહુ વાના કર્યા, સ્તુતી કાધી તે સાથ; સગા સહોદર
સહિત તે વેચાણ અખળાના હાય. રવાખી નિસર્વા સેજ્યા પ્રીતે પ્રજ્ઞાઓ
પાગ વાર વાંક કામા કરે રહ્યો જેવા આ જગ ભુટે કોઈ મંભેરીયો
બામનીનો ખોવા બાર તેને ઘેર તેવું થયે તું મારી આધાર. વિજેગ
પડજો એ શતરૂતે બાગો તેનું ધરસૂત્ર નારીની નીંદા કરી મરજે તેના
પુત્ર. વણ વાક મરાવતો સતી શીરોમણી નાર તેને હું તેડું નહીં રાખું
નહીં વહેવાર હેતે પ્રીત દેખી નવ શકે કરે તે નિંદા નેટ તેને તેવું
હુખ હજો ભોગવજો પીડા પેટ ગાળો દીધી તેણે ધણી કોકાને કહ
વીશ જીવતી કરાને જર પાગ નમાવું શીશ આજ થકી જે જીતીએ
તે તારો પશ્ચાપ નવો અવતાર આપ્યો તમે વેદ પુરાણે છાપ. પશ્ચો
કરી પાંચ દીન રાખ્યો રૂડી રીત વસે પાંચ પહેરાવીયાં પુરણ અણી
પ્રીત વેચાણ વિનતાનો થયો હેતે જોડ્યા હાથ કુટુંબને અગળ કરી.
અંતે તેડી સાથ નીંદા કરે મુજ નારની પુઠ જીવે જે પેર તે સહ
શતરૂ માહરાં ન આવશે મુજ ઘેર, અંતે આગળ સર્વે કરી માંડી વાત
વિવેક; નિશ ચર્ચા હું નિસર્ચો, જેવા તારા નેક. લાખીણા કીધા
લાડવા આબુશણ અપરમપાર. વેચાણ થયો વરણાગીઓ. બામનીનો
બરથાર, ચતુરાનો ચાકર થયો, ન કરી લજ્યા સોપ; જીવ્યાં પર્યન્ત
જશ લલો કદી ન કાધો કોપ પોપટ કહે પરમાવતી આવડે એવાં કૃત
તો તો મુખે પરવરો નંહીતો પામશે મરત. મનેલ કર્યો તે માટિડો
જેણે દીઠું દટ તેણે છત્ર છાયા કરી ચર્મ પુષ્પની વ્રણ, જરને જાદુ
સમજાવીઆ કાને સુણાવ્યું કંથ જર વિદ્યા એતે ખરી. પ્રેમદા કરે
પંથ, અંતેઠ માળવી વિપ્ર શુભ, વેગનપુરમાં વાસ; ઝવર જસવંતા
આમજે; કહે કવિ શામળદાસ પ્રીતા વક્તા સમજતા, કહે કવિતા
કરજોડ; શામળમટ કહે બોલજો, જયજય શી રણુમેડ.

વારતા ૪ થી.

(ચોપાઇ) રમરશ્ચ કહું શ્રી સારદામાન, પુજો શ્રી ગણપત સાક્ષાત, શુક બોદોતેરીનો સંવાદ, અંતમાં આણી આલ્હાદ. ૧ ત્રીજા દિવસ કેડે તારણી, કામ્યતી કામાતુર કારણી, સણગાર સળ્યા બહેરી બાત, રામા નિહરી પડને રાત. ચોથા દિવસ કેરી ચાતુરી, અતિ ઉમાદ અંગે આતુરી; એટલે પોપટ બોલ્યો વાણ સાંભળ તુતો ચતુરસુખશુ. માન્યુ છે અમારું મન, તુજને તો કહું છું મન મન; રમી રાત વેહેલાં આવજો, નવી વાત રૂડી લાવજો, સંકટ પડે થાજો સમરથ. વજોવાસો તેનો વ્યર્થ; દેવરાજનો નરોત્તમ નહાની કન્યા વરયો તો જયમ. નહાની વહુએ કાધું કામ કરજો એ સંભાળી કામ, ધણા હેતયાં વિનતા હથી, વાણી શુકની મનમાં વશી. ૨ (દોહરો) પએ ખેંચી રહી પ્રેમદા, સાંભળ શુક સુમત; તમે વાત રૂડી કહી, ચોરી મારે ચીત. નરોત્તમ નર કાણુ છે; કાણુ છે નહાની નાર સ્ત્રી વિધા કેવી કરી જોખમે રમિ કામ જાર. નારી કહે મુજને કહો, પક્ષી જાત પવિત્ર; રોજ કહું છું તેમ કહું, શિખ સારું ચરિત્ર; નારી નાહી નિરંગાં, બીનાં પેરયાં વસ્ત્ર; છો ઉપર આસન કર્યું. તેહથી ટાળ્યો દઅ. ૧૦

(ચોપાઇ) ગંગા ગોમતી વહે છે ખદ, ગામ એકહતુ રૂડીપર તાંદ, કેવરાજ શ્રાવક વાણીયો જગ આધામાં તે જાણીયો. નરોત્તમ નાનો એક પુત્ર, શુભ શેખીત અને ધરસુત્ર નહાની વહુ પરણ્યો તે નાર, અતિ શેઠાણી અપરંખપાર; કામવતી ને રૂપવંત, મહા મનોહર મોટમે મંત; વણીક જાત ન જાયે વહિ. દિલ પોતાને તો તો ગહિ. ગામ વયે માંડે તે હાટ, વેચે સોદા વેહેતી વાટ; શરીમાં છે મંદીર એક, રહેવાનો ત્યાં કામ વિવેક. ૧૪ ધર હાટ જુદાં છે જ્યાં એક

ચોટે એક શેરી માંહ; રાત પોહોર જયે જહરે, પોઢવાની વેળા થાય
તાહરે, હાટ મધે તે તો સતી ચોરચખારના ભયની વતી; હાટ
સુવા નીત નારી જાય, વાટે એક તમાસો થાય, હાટે પોઢે ધણીયાણી
ધણી, ગુચ લક્ષણે પ્રીતી ધણી; વહુ સુવા જાય હાટમાં મળે પુરુષ
કોઈ વાટમાં રજપુત રડીઆળો વાકડો; મરડે મુછ રાખે આંકડો;
હાથે ધરે ખાલો તરવાર; કમર મધે આધે કટાર, મહા પડપંચ
પાયરીયો હેલ, મન માન્યો માનનિને મેલ; જળુ વરખડાતું વાટમાં
ધરધણી તો છે વાટમાં, જાળા હેઠે જારી રમે. કરે કસોત જેમ મનને
ગમે; કોણુ નવ જણ્યો તે નરમ, હમવે રાખ્યો તેનો ધરમ એહ
વાત છાની નવ રહે, કરે છાતું પશુ લોક લહે; મહા હડકાયું છે એ
પાપ, વિચાર કરો સહુ આપો આપ, તેની કોઈ નવ જણ્યે વાત;
મળે એકઠા રાતો રાત એક દિવસ પોઢ્યાંતાં સહુ હાટે સુવા જતાંતાં
વહુ મળ્યો માનનીનો મીત્ર, જેથી ચતુરા રમે ચરીત્ર વિનોદ વરખડા
હેઠળ વાદ અને સાંભળ્યો જુમળ નાદ, આમા કહે સોભાંડા સુણે
ભલો વાત મુજ સાથે બણે જુગગ ક્યાં વાજે કહે નાર વળતો
બોલ્યો તેનો જર. આજ આવ્યા બવહયા ગામ રમે રાત ચોરે તે
કામ; જેવા મળ્યા ત્યાં કાંઠાં જન, મહારૂં તો તુજમાં છે મન, ના
કહું છું પશુ તેમાં હતો, નીકળી આવ્યો છું અજાણતો; તમે હાટે
જશી જહરે, અમે જેવા જશું તાહરે (દોહરો) ન્હાની કહે નર
સાંભળો, રાય તણા છો રાય; દારા મીત્ર તમે ખરા, મુજને તેડી
જાઓ મેં જનમે દીઠા નથી, બવહયા રમતે ખાર; ઉતાવળાં જઈ
આવીએ, વહી જશો મધરાત. રામાને રજપુત મે, જેવા કાચુ
જાય; પાછમ જઈ ઉમા રજાં ગાણાં ત્યાં ને ગાય. દસ બારે છે
દીવીયો, લોક અપરંપાર; વાળ વાજે વીધવીધે, સોભા જોતાં સાર.

નાચે ખેળા નરત કરે, બાલે બાડવન બોલ; થેઠ થેઠ ત્યાં થઈ રથુ
તરેતિખ બણેરા તોલ. નદાની તો નીચી બણી, પલકના દેખે તાન;
પુરૂષને કહે પાછા વથો, ગમે નહીં એ ગાન પલક દ્રષ્ટે પડતી નથી,
તમાસાનો ટેક; પુછે ધેર માદરે, તાં શી કર વિવેક. મુજને જોઈએ
કરો તો હું દેખું પેર; નરતક તમાસે જોઈને, ધડોએ જાડું ધેર. તરત
તેડી તે તારણી મજું આણી હેત. પમરણુ હોડાડયું પોતાતણું
લાહો લાખેણો ભેત, જુવે તે જુવતે કરી. હારય કથા રસ હેત;
સોલંકી ને સુંદરી, કળી શક નહીં યાય, ત્યાં સસરો પોતા તણો;
નદાની વડૂનો નેટ; તે ધરડે દીઠી ગર વહુ, પડ્યો ધાસદા પેટ.
એનો આપણી કુળ વહુ વણીક આપણી જાત; ગત સમે એ એકલી
બલી નહિ એ જાત. કયમ જોવા આવી કામની એ તે ક્યાંની રીત,
લોક જુએ છે લક્ષણ, પુરુષ એ શી પ્રીત પરજાને જ્યારે પૂછયુ.
નહિ માને એ કંથ. એવાણુ રાખું કાંઈ એહનું ચેતાવું નહિ ચંત
દળવે દળવે હાથેવતી લીધું પગનું એર પછવાડેથી પરવરયો, બણી
લોકની ધેર તેડીતી તે તારણી, આગળ પાછળ પગ, પાછળથી તે
તમ ગયો લક્ષણ પામ્યો લામ. લોકમાંથી તે દોડીયો, રાખી મનમાં
રીશ્વ કાલે કહું એના કંથને છેદુ નાકને શીથ અતિ ઉલટ ઉમેદમાં
પુરુષ દરખનો પેર. જેખ જેવા રહ્યો નહીં ગયો પોતાને ધેર ચેતિ
ચતુરા ચીતમાં, ડોસે વાલ્યો દાટ કયમ જાડું મારે મંદીરે, કેમ જાડું
મારે દાટ ડોશીને ડોશે કહું આ જો વહુના કામ, ભવચલા જેવા
આવીયાં જ્યાં છે બધુ ગામ કોણુ જાણે કાંઈ પુરૂષની કડે બેઠીતી
આપ તેતો મેં નવ જોળખ્યો. છેલ પુરૂષ કાંઈ જાપ. મેં પણ કામ
પાકું કર્યું વતું લોકની ધેર જાનું લીધું છેતરી દાખા પમનુ એર ડોશી
કહેરે ડોશલા તે કિધું પુરુષ પેર નાકને ચોટલો કાપયું આવવા દો

નીજ ઘેર, માંખાપ એના તેડશું તેડશું એનો બાત પછી આપણુ
પુછ્યું એ ઝેરની વાત પોષ્ટ કહે પ્રભાવતી એમ થયો હતપાત
હવે જવાબ શો ત્યાં મક્કે ફેરવશે કેમ વાત. એક વીઝરી શી
કરે જે પ્રીછયો સખળી પેર સ્ત્રીની બજ્યા કેમ રહે જાય શી
રીતે ઘેર કેમ પાયે હાગે પતી કેમ વજ્ર સસરો થાય. કેમ સાસુ
સતી કહે, કેમ ગુણુ એના ગામ સાન ગછ છે સુડલા, થેલો
થયો મગમાર, સાચી થાય ન સૂંઢરી, જુએ નહી બરથાર પરતક્ષ
દીકુ પારખું, લીધુ પમનુ ઝેર, કિતર શો દે આપડી, થયો તરણનો
મેર. પપ (ચોપાછ) શુક કહે કથા કહુ કથી. ચતુરા ચરિત્ર તું
જાણતી નથી, વીસ્તારીને કહું એ વાત, રાખું ઘેર આજની રાત
કરજોડીને કહે કામની, જાક નહી જારી જામની, સારી પેર એક
કહો. લાયક લક્ષણુ જેનુ લહો. શુક કહે કામનીને કથા, જસ લાંબા
જુવતીએ જયા, સમરે જ્યારે લીધુ ઝેર, જેયું જુવતીએ પાછળ
ફેર. ઝોળખ્યો સસરો પોતાતણ્યો, એક થયો તેને મન બજ્યો સોલં-
કારને કહે સાંમજો, મુઠી દો મનનો આંખજો. તમે તમારે જાઓ
વાટ, મુજને હેને મુકા હાટ, અનરય આજ અફકેરો થયો. સસરો
ઝેર લખને ગયો તે પ્રજાતે બેશે પ્રાણુ એવી કહી વિનતાએ વાણુ; કહે
સોલંકી જોડુ લીજ. કાણુ પુએ ઉગમતે દીજ. નારી કહે એ નવ
કીજીએ. હત્યા માથે સ્ત્રી લીજીએ, એમાં શું જાએ તાહરં, વેચાય
ધરેણું ધર માહર તમે તમારે મંદીર જાઓ, ગુણુ તમારા ધરના
માઓ વીનતા તે તે વહી વાટમાં, હેતેથી આવી હાટમાં, કંઈને
જાણ્યો કામની. જામ પહેર મછ જાણતી, વજ્રકતે તેણે વજ્ર કરયો;
જમાડયે નીહનો બરસો, કંઈ કરો એકઠુંમાર કાજ, વચન આપો
તે આજ આજ. વીનતા એમ કહેમાં વરયો, હેત કરીને વરોલણ

હાથો, શું માગે માનની માહરી, તે આજ્ઞા પુર તાહરી. કહો તો આપુ સુખડી, જે ચડી બાગે જુખડી. તું કહે તો ચવરાવું પાન મન માનીતું આપુ માન કહેતો આપુ ખારેક ખજુર, લલીંગ સોપારી ફેલત હજુર. બામની કહે બવઘયા રમે. ગુણુ તેના મારે મન ગમે, રૂપામાં બાગી છે રાહ સુખ માગે તો તે દેખાડ. પુરૂષ કહે જો ન કર કામ રમે બવઘયાં ચોરે કામ, દાસ કહે દુઃખ મારે રહ્યું, વચન તમારે વેતું ગયુ ના હા કરતાં આપ્યું હેત પરવર્યો પાંચે વચ સમેત, નારીયે નરને લીધો સાચ હેને જે જણ વળગ્યાં હાથ રાત અંધારી કો નવ બહે, પ્રિત વચન મોઢેથી કહે તમારો જોવા આજ્ઞા તેહ. નરનારીને અધીકા નેહ સરવ થકી પછવાડે રહ્યાં, સસરે જેર લીધું તાં ગયાં, કંથ તમેને શું મહું કયા, મુજથી કાંઈ દેખાતું નથી. કહે તમારી તેડો તમો; તો તમારો જોઈએ અમો કહ્યું કામની રૂં કીધ ઉંચી કરી ઊંચાં લીધ. જોતા પચક ચમ જાહરે તે નારી બોલી તાહરે જાળ જોવું છે જાળ અવતાર, જાળ તારો વચુજ વ્યપાર, જાળ સાસર જે માહર, જાળ ધર સુતાર તાહર જાળ રમવું ને જાળ મુજ રૂપ. પડુ જમને મોટે કુપ, ગળે ફાંસો ધાલીને મર, દેહમાં જીવ મારો નહી ધર વહનાગ સીધડીઓ ખાઈ, સસરા સાસુ પાસે નહી જાઉં. ખમા ખમા એને કામાટ જે જણ પાછાં આજ્ઞાં હાટ. હેઠ ઉતરી આજ્ઞા નાર, કરતી પોકાર અનેક પ્રકાર, આકંઠ કરે તે નાર અતીશ. કુટવા માંડવું તેણે શીશ; હાથે દેડુ હેને હણે નહી જીવું નહી જીવું જણે વણીક કહે એવડુ જા માર, હેઠ કરતાં જે આજ્ઞાં હાટ; તારે બેર મુરખ છે તાત, તેણે વીપરીત કીધી વાત ૮૦ જાનો જાનો આજ્ઞો ફેર, લીધું કામા પમતુ જેર; વચ શીશ નાખીને વણો, એ ચેલો આધેસ મયો, મુજને કાંખી પાઠી બધી, કેમ આજ્ઞાં બધીઆણી

બધી; કાચ કાશુ કરીએ વાત, કપમ સાંખે એ માળમ રાત; સમરો
 નહી વહેરી જાણીએ. એવો નહી જાતે વાણીએ; એમ લાખ્યા જે
 એવા મઠ, તમે તે હા મોઢેથી કહી ૮૩ (ગોરો) કંથ કહેરે
 કામની તબ મન ચિંતા આપ; સવારે સમજવશું, જામ મારે છે
 જાપ મા જાપને મંદીરથી, કાઠી મુક કાલ્ય અન પાણી આપું નહી,
 અતુરા હારે માલ્ય કલંક શીરથી કાઢવા, જૂંડી રંડી ઘેર, સાસુ સસ-
 રાને નીપુન, શુભજ્ઞે તેની પેર, સાસુને સસરે કલા, વહુવરનો જે
 વાંક, આપણુ ઘેર જાને નહી અતીશે આડો આંક કાલે કાઠી મુઠીએ
 વાઢી એને નાક આવી છે તે હાથમાં, જેમ અમરખે ત્રાંક વાંક કહેતી
 જે વહુતણો. માનતો નોતો મુઠ પ્રતક્ષ દીઠુ પારખુ, પરવત સરખુ
 પ્રકટ ઉલટમાં અરજોદય થયો વહુ ના આવી વામ; શુ મુખ ભેષ
 ઘેર આવશે પ્રીત કરવાને પાસ આવ્યો પુત્ર પોતા તણો, મોઢુ હી
 મુખ બોલાવ્યો બોલે નહી દાવાનળ સમ દુખ મામાપ કહે મુખ
 મુરખા, અભાગી, આ અજાણુ; કાષ્ટક દીવસે કામની, ભેશે તારા
 પ્રાણ અલખત છુટાવે આપની તળવે ધર કે મામ, નાત બહાર
 કહાવશે, એવાં એનાં કામ લાડકવાઇ તારે વહુ, તેં અઢાવી શીશ;
 આજ દેખાડુ પારખુ, ઉગમીયો છે દીક પોર રાતે એવા મઠ મેં
 મારી તમારી જાત; વરણ અઢારે ત્યાં હતા. જે કાષ્ટ પ્રાણી માત્ર
 તારો તાત પશુ ત્યાં હતો, ધણા બોકની ઘેર, પ્રેમદા પમથી કાઠીયું
 કાખા પમનું ઝેર નીલાની નારની, આ જે તે મુરખ તન; જા જે
 મુકો કામની, તો માને માફ મન કહો એના મામાપને, શીખામણુ
 દે સાર; અવમુખુ અનેક એ નારના શુભ એના ભરતાર. મામાપથી
 બોલ્યો ભેટડો, કહી પોતાનું કર્મ; ધરડા થયા ગતી મઠ, કેહાણી
 સખું કર્મ, જામ ત્યાં જોતી હતી, શુંક બોલતાં બાંક; ઝેર બીજું

તે ઝાંપડા હોતો હું મારી રાંડ બાજ મૂકી કહેવું પડે, અકરમી આગળ
 આપ; જીવતી આગળ હું હોતો, પાપે દોઠો આપ પ્રાણ તને છે
 પ્રેમદા, બેસે દત્તા શીશ દેશપતી તો દંડશે, કેટલું કહું આ દીસ
 હવે કુવારો હું મર, પામું નહીં કન્યાય; ઝેર ભેતાં જોરો થયા. કાધો
 મહા અન્યાય કરજોડયા કંથ કામના; પ્રીતે ભાગ્યા પાય; હાટે ગયા
 તે હોતયા, જીવતી બેડીતે જગ્ય, નરનારી નોગં કરે, અક્ષય ધણીયા
 આંક એક ગુનો બક્ષો મુંને, ક્ષમા કરો અમ વાંક. એ ધરડે જગ્ય
 મારી ધણી, અંધ શું દેખે આંખ, તું મોટાની બેટી. અપરાધ
 અમારો સાંખ; હવે કહે જો કે દીવસ વાંક ગુનાનાં વાક્ય; તો
 તુ વશીને માપજો સસરા કેરું નાક કાલાવાલા કરી કરગરયો, હોતે
 જોડયા હાથ; ત્રીજો પોહોરે મેનાવીયા, સાસુ સસરા સાથ; સાસુ
 સસરા પાપે નમ્યાં પાપે નમાવ્યો કંથ; સાચાતું જીકું કરયું. ચતુર
 વિચારો અંત ધરેણું બહુ ધડાવીયાં, સજ્યા કરયા અણુગાર; જીયા
 સુખે જોખમાં, ભામનીને ભરધાર આશીયાળાં સાસુ સહીત સસરા
 એનો તાવ કાણુ કલંક જાણ્યું નહી. લીધો લાખેણો ભાવ વીધા
 વીજળી તણી અપરમ પાર અપાર લણી જણે ને ભામની કરે
 વીધવીધ વીચાર વીજળર વણ જળી કરે, ડાહી ધણેરી થાય; તે ખાતે
 ખાય ખાંસડાં, તનકું તુટી જાય શુક કહે સાંમળા સુંદરી, એક
 વીજળી વાત; અણુ સમજે એકાં કરો થશે મહા ઉતપાત વીધા
 બણતાં વીચારજો કરજો એવાં કાજ; નહીતર પરીયા પાંચની. લક્ષ્મી
 ખોશી ભાજ. ચાર વાન એ ચતુર નર, વાણુ વેદ વીલાસ: શ્રીગોડ
 માળવી વિષ શુભ કહે કતી સામગદાસ. વાસી વેગનપુરતણો ગુજર
 દેશ ગુણનાધ; સેવક બી વિદ્યાતણો, રાજ રાજધર રીધ. પીતા
 પુરુષોત્તમ તણો કહે વાત કરજોડ; કામળ કહે સહુ બોલજો,
 જયજય શ્રી રણુછોડ.

વારતા ૫ મી.

(હોહરો) પ્રથમ સારદા પ્રણય, પુણ્ય ગણપતી પાય; વંદુ શ્રી
 વીરભદ્રને મંથ સંપુરણ થાય ચાર વેદમાં ચાતુરી, અષ્ટાદશ પુરાણ
 સ્ત્રી ચરીત્ર બુઝો ધણી, વીઘા વીલાસ વખાણ પ્રથમ કામ કરવું
 વળી નીકળી જવું તરત, સતીપણું સેને થવું માથે આવ્યું મરત
 નીચ જાતી તો નિદસે, જાણસે એતો જાર. પડીત જન તો પારખે,
 જામની રાખ્યો જાર એ વિદ્યા જે કાષ્ઠ બળે, છેતર્યો તે નવ જાય.
 કાષ્ઠ પંડીત કાષ્ઠ મુરખા, ઠઠાં રંક ઠાં રાય આદિ અંતને આવજ
 પણ ઠાં શતરૂ ઠાં મીત્ર, ચૌદ વીઘા ચૌસઠ ઠળા, શીરોમણી સ્ત્રી
 ચરીત્ર પાંચમે દીવસ પ્રેમદા. ચાલી ચતુરસ્રજણ. શણગાર સોળ અંગે
 સજ્યા. પરાક્રમ પુર પ્રમાણ, પરવરી પોપટ પાંજરે બોલ્યો શુક શુભ
 વાત; બલે પધારો પ્રભાવતી સાંભળો મુજ એક વાત જામાણ શીદ
 જાઓછો સજીને સોળઅંગે કાષ્ઠ અધિક મુખ ભરીયાં તબોળ શુક
 હું તુજને શું કહું જઈ જારીએ જોર શીખવી વિધી સર્વ ત્રે અકળ
 કળા અંકાર બલે પધારો જામની પુરણ આણી પ્રેમ સુભગા જેમ
 પૃથ્વીરાજ્યની, તમે કરજોજી તેમ કાણ જાણે કાષ્ઠ દેખશે લે કાષ્ઠક
 જન કેડ શુભ વિદ્યા સમજાવીએ જાર વિદ્યાના જેડ. પગપિંચી રહી
 પ્રેમદા કાણ હતો પૃથ્વીરાજ કાણ એ સુભગા સુંદર કેવાં કાજ નીત
 કરતીતી તેમ કહ્યું બીને વસ્તરે માત, આસન છો હપર કહ્યું આપે
 મધ એકાંત કહે છે શુક સારી કથા. કામની સુણે કાન પવિત્ર કથા
 પૃથુરાજની રાણી મધ જે રાન (ચોપાષ) ધારાનગર ધરમી શુભ
 મામ પૃથુરાજ રાજનું નામ બોજતણો એ છે પુત્ર. શોભિત રૂડ છે
 ચરસુત્ર. ૧૬ શુભ સુભગા સુંદરીનું નામ. રૂપે રૂડી કાટીક કામ,

અપ્પાદશ વિદ્ય તે ભણી, ગુણ સધળાએ ગૌરવ મણી જર વિદ્ય
 ફરે મન ચાપ, રાજમેહેસપી નવ જવાય આકુળ આકુળ તેનો ઘડ
 એક દિવસ જરીએ ગઢ તે નો તુજને કહું વિરનાર વિજર વિદ્યાથી
 પામી પાર એક દીવસ રાણી માળીએ મેઠી જોય કરે જરીએ વેણાજ
 કરે છે ગાન પ્રીતથી ચાવ્યાં છે પાન એટલે એક જોગી અદ્ભૂત
 અંગે બાંધે ભરી વિભૂત અધિક શોભા તે હામે હવી કાવા દરમી
 નહતમ નવી મામવા મધુગરી આપે અડયા પ્રેમદા ફેરી દ્રષ્ટે પડયો.
 મોહ પામીને વાગ્યું બાણ પરવસ પડયો રાણીનો પ્રાણ છેક વાત
 હોણી જાતીએ; પ્રેમદાની યુધી પાતીએ પંડિતની મુરખપે જાય. ધન-
 વંતી ગરીબસુ ખાપ, ઉચની નારી નાયપે રમે, ગુણી જનનીને તીર-
 ગુણ ગમે સો વરસની તોડે પ્રીત, રામામાં છે અવળી રીત. વાટે જોતાં
 પ્રીતિ કરે, પાકડું મન ક્ષણમાં હરે. ફેટલાક અવગુણ કહીએ ધણા
 અવર્નમાં આજ તરણી તણા, જેટલું છે સાગરમાં નીર, એટલા અવ-
 ગુણ તરણિના તીર. રાજની રાણી માણે રાંક એતો નિશ્ચે આડો
 આંક. તે રાણીએ દોઢો જન, વિવહળ મયુ માનનીનું મન. ધણાં વાના
 ફરી તેડીઓ, હેલી પોતાની મેડીઓ, આસના વાસના કીધી ઠાડ,
 કામની ઉભી રહી કરજોડ, ખાન પાન મૂક્યાં પકવાન, માનનીએ માગ્યું
 વિરજ દાન હાવ ભાવ કટાક્ષજ કીધ, તન મન ધન પોતે ચોરી લીધ.
 તે શીધ તો; સમજપો છે પેર, હું ક્યાં આવ્યો એને પેર, જપ
 તપ માફ નિધ્યા થસે, ફેહની હાથ હસારત હશે. મેઠો તેવો
 તે હડીયો, જલ્લે કો મદગર છુટીઓ હોતે નારી ચાલે હાથ,
 રનેહ કરવા માંડો તે સાથ (દોહરો) સીધાં કહે કામાં મુજો
 રાણી રીધનું રૂપ. તારો કંચ કોઠામજો. બારે નગરનો છુપ. તેની
 લજપા ન લોપીએ, ફરીએ ન કુડુ કરમ. અમે સીધ સધલણા, અ

કરે નહીં અધરમ, ગરજ હોય જો તાહરે, કામ હોય તો કહાવ્ય.
નહીં પાર રણમાં રહ્યું. મારી મદુલીએ આવ્ય. અહ જોખન એ કામ
છે વાહા ચોવટે વાટ, પશુ જાણવું મશાણુ છે, ધર હમારો પાટ ત્યાં
આવે તેને મળુ, વાતો કરીએ વેદ, કામ હોય તો કહેજે મુને, બામીશ
તેનો બેદ, સંતોશી તે સીદ ગયો. મોહુ રાણીતું મન. આ વેળા
અરપણુ કરે, તન મન સહી તે ધન રાજ બેઠાં રીઝમાં, કરે જન ત્યાં
શીશ નટારંબ નવ રંગની, દીસ ચાલ તે દીશ કવી કવીત કયાં
કહે. પંડીત વાંચે પાઠ. જોશી જુમતે જોયરે. યમ રહ્યો છે કાઠ
અધિક નામે અપસરા માગન પામે માન. રાગ વરણુ ને રામણી.
ત્રીવીધ મેળા તાન એટલે આવ્યો તે સમે, નહતમ સોદાગર નીર,
ચાર બાપ મોહારો તણુ ચાતુર લાવ્યો ચીર. કીમત કરાપી કોટીયા
આપા ગણીને દામ, બેટ લાવ્યા તે બૂપને, કામની કરે કામ. ૪૧

(ચોપાઇ) રંગ મોહમે રાજ આવ્યો, લાખેણુ ચીર
આવીઓ, રાણીના મુખ આમળ ધરણું. સામાનું તો કારજ સરણું.
રાજાએ રતુતી કીધી પણી, ધરમ આવતાર ધીરંધર પણી,
હું તો છું તમારો દાસ પ્રીછે તે માત્રો મુજ પાસ તું કહે
કણુજીવ કરે, પશક એક તો નહીં પરકરે, જુમત કરીને જોખન
જમ્યાં, રમત પડી એ ચારેક રમ્યાં, બરનીદ થયો બરતાર, કયો
વીચાર નમેરી નાર, એ તો ચીર પેઢેર જાહરે, મળે સીદ મુજને તાહરે,
સીદ વિના હું જીવ ક્યમ ધરે. આત્મામાં કરીને મરે પડી એક
વરસ સોની ચાપ છે, જોગી વીજોગ વડો જાપ છે. પાત્રો પલકે
પથે પહુઃ મધ્યરાત પેઢેલી જમ મળુ જાવા કાજે યમ તપવાર,
લીધી દાસ કમરમાં ક્યાર માન્યનીએ મન મનસા ધરી, હેત થઈ
કેડી ઉતરી જળ પ્રવાહ નદીએ જાણીઓ, માન્યનીએ લીધો માણીઓ

સરપુર દ્રઢ ધીરજ થઈ. ગુણવંતી ગદ્ગદરમાં ગાઈ જઈને રાજા
 જાગીઓ, મન મહિ ખીચા લાગીઓ. થનાર વસ્તુ તે શી થાય છે,
 જોકે જીવતી એ ક્યાં જાય ધણી રાત અંધારી ધોર. વાટે વાધ ને
 મળશે ચોર, આભુપણ પાચ કરોડ તજા, વસ્ત્ર છે અમુલક ધણી
 સુદામણ જીવતીની જાત. કળ અંધારી માઝમ રાત, કામની જાય છે
 કારણ કાએ, બીઠામણી રાતે નવ બીઠે રાજાએ કર આયુધ ધર્યા
 પ્રેમદા પુઠે પરીઆણુજ કર્યા લગભગ લગભગ આવ્યાં જહાર. આમળ
 પાછળ નરને નાર; માનની મન સાથે માણતી પુઠે પુરૂષ નથી જાણતી
 તેને મન છે મોટી હામ કામ વસના સીધ શું કામ નારી. જાને
 નાચ રવભાવ એહ બન્યો ને કામ બનાવ, ૫૪ (દોહરા) ચાલી
 ચતુરા ચમકતી માનની મોટમ મેર; એટલે મળીયો મારગે શારદુલ
 સવાયો શેર નૌતમ વાધ નવ હાથ મુછ પુછ કરતો કરોધ; પોકાર
 કરી પુઠે થયો ને જોરાવર જોષ, મુછ મરડી કરડી દાંતને કુકવા દે
 મારી કાળ; જોરાવર જમ દૂતયા કૃતાંત સરીખો કાળ જેવી જવાળા
 અગ્નિની પ્રલય કાળ ને આંચ ધાયો તે ધરણી પતી સોંદરૂપી તે
 સાંચ હાં હાં કહીને હાકીયો કાદયો કમર કટાર; પાપીને પ્રાણે કથો
 તે નર હણ્યો તે નાર, કાઠી નાખ્યો કરકને માર્યો તે મહેરાણુ;
 વાધ વીડારી નીસરી ચતુરા ચતુર સુગણુ. તે રાજા દ્રષ્ટે જીવે નારી
 કેરા કેણુ; એ સાચા મુંજને હણે જો વદુ વદનયા વેણુ માંમની ચાલી
 મલપતી નહીએ દીધુ નાર. ગાળે ધોર ગણીર ધન, તરણી ઉભી તીર
 હીમત મેલે નવ સરે લાલચ લોભ લગ્ન, મેલાં વસ્ત્ર તે માણુમાં
 નારી થઈ નમ પાછળથી પેલ્યો પતી ગાળે રાત ધનધોર. એટલે
 મળીયા વાટમાં ચાર ચોધણા ચોર બાંધ્યા હથીયાર બાદર જસી બીજા
 બાથા અંમ, ધેરી લીધી મારે જણે. શામા કરે સંભ જીવતી કહે

જોઈ આવશે, કામની સાથ કસોલ. એક એક કર જાણેથી સીવસોક
 પમાડવા સોળ એકે તીરે એક જણ, મારી નાંખ્યા મુઠ; પાછળથી
 પતિ જીવે, પ્રાક્રમ કાધું પ્રકટ પ્રાંતે પ્રેમદા પરવરી, પારણ રાખી
 ધુત, બદ્ધ રૂપી ખીલામણાં, બારે મળ્યાં બૂત હોતે મડકા અગ્નિ-
 તણા, થાયે લોપ અલોપ, દંત દાઢો કકડાવતાં, આગ્યાં કરતાં ઠાપ,
 કેટલાંને તો કર નહી. કેટલાંને તો હાથ; કેટલાંને મરતક નહીં
 શુડયાં શામા સાથ વીકટ પંથ ખીલામણો; વીપરીત વાયુ વાય; જખ
 મારો છો જલ્લ તમે, ન ગણે લેખા માય. એક અંગે આવીયો,
 દાવો કરવા દીક્ષ અતુરાએ ચોટી ગ્રહી છેલ્લા માંડયું શીશ પ્રેત
 પાયે નમ્યાં સદ્ કહેરે માત, અમો કીરર છું તાહરા, રખે કરોજી
 ખાત. અમો તમારાં છોકરાં, અમો તમારાં રાંક, અમો ચાકર છું
 તાહરા. ક્ષમા કરોજી વાંક હાથ જોડી પાયે નમ્યાં મુઠી દીવા મેળ
 પતી પોતાને પાછળે ખરા જીવે છે ખેલ; મહા મશાલુમાં માનની
 શામે છે જ્યાં સિદ્ધ જગાડીએ જૂગતી કરી, રામા પાસે રીલ; આંખો
 ચોળી ને હડીયો, કહે કામની તું કાણુ છું તમને નવ ઝોળખુ; પ્રગટ
 ચપ્ત કેમ જોણુ છું રાણી રાગ તણી, કયો વાયદો આજ; મધરાતરે
 મળવા ટુને કરવા આવી કાજ. પડે શિતનાં સરવડાં, હીમ મળે
 છે હાડ; પછી વળરે પ્રેમદા. માનું તારો પાડ. માથાપ 'અમે તો
 મુઠીયું, મુકયો અરથ ગરથ; પરણી પ્રેમદા પગ્ધરી. વીહાર કરે તે
 વર્થ; વસ્તી તળને વનમાં, વસું છું એકાએક; જપ તપ મારે કયમ
 તળું તારી સાથે શા નેક છું રૂપે રંગે નયા, છે અંધારં ઘેર, ટાલ
 વાલ છે ત્રિવિધે; અતુરા નહી છું ચોર, જલ્લધર કીધો જાગતો. નારી
 દેખાડયું નીર, તપેશ્વરને તપાડવા, ચંતનીએ બાલ્યું ચીર. મેલ્યા મેવા
 મુખ આમળે, મેલ્યાં આમળ પાન રૂપરંમ દેખાડીયું, દોજી જીવતહાન.

લમને દીઠા જ્યારના તલ્લુ જલને જનન, મધરાતે મજાજીમાં હતું
 મલવાનું મન તપસી કહેરે તારણી, બઠ પડ્યો અવતાર રાજ સરખો.
 રીધપતિ જીવતી વૃજ બરથાર. જાળ અવતારને જાળ પુષ્પાળ નારનું
 નીર ચાર જામ ગદારો તણું, જે પેઢેરાવે ચીર. સોળ સને છે સુંદરી
 સોળ કરોડે સાર, આજી વરતે આ દેશમાં. જામની વૃજ બરથાર
 અદન કરા ઢોલીઆ સેજ પથરાવ્યા કુલ તે મુકા મજાનમાં આવી
 જોવા કુળ મુજમાં શું દીઠું માનની, જાગી કેમ જમન રાખ ચોળી
 રક્તે રહું, નહટ થઈ નમન. જાખર માગી જાઉં જાગતા શુવા
 સાથેરો રોજ અતુરા જાળ વૃજ ચાતુરી હાડે કમળ આવે હેત. એમ
 અવજીવ અધીકા કહવા નીંદી નોખી નાર પુષ્પસાગર તે નવ લહે
 જામનાંતા બરથાર કરોષ અટયો તે જામના કુખ જામ્યું તે દીસ મેલી
 ખડકને મારીયો સીંદુર હેલું કીસ પાછી વળી તે પ્રેમદા જેમ આવી
 તેમ ત્યાં રાજ પજી લગભગ ગયો માણીએ મોહાભા માહે, અધિપતિ
 અટયો અટાલીએ; જીવતી ચરચા જોય, રામા ચરિત્ર રૂઢે થયું. કળી
 કકે ન કાચ. ઝોટલે અહીં એક નિસર્યો, ચાર વામનો અંડ; મણી-
 થર મહા જેરી મહાંત વૃખી જેવો વૃડ. જેવો વિશ્વધર, વાસુકી જેવો
 પુંડરી, પોઠ, મારી ઝોટ માનના પરે ગરજ નાખ્યો. તો અહ દેશ
 નાંખી હરદાવતી હરીઓ કાડ કરોડ ઝાલી લીધો ઝડપથી મરડી જાયો.
 મરોડ વાસ કડકે વીડારયો બરી મુશ્યું અક માટ. માનની ગજ તે
 ઝેડીએ, જોળતા ચાવી છે જાઠ ઝેડી એક બીલાડીએ માર્યો મુખક
 જોમ મિની રાણી જાપડી, રૂઢે ઉઠવા રોમ. હડી ત્યાંથી ઉજળી દીઠું
 નહી તે દીસ દેહ અથડાયો હાદરે જામાને વામ્યું કીસ, પાટો નાંખ્યો
 પ્રેમદા; દીઠી પતીએ પાસ, બસ મોલી પતી જમાડીએ. હેતે દીધું
 હાસ પોતે કાંઈ નથી જીવતી જીવે કોડીમે કંઈ રાજસભા રાજ

એવો પ્રભાતે ઉઠી પંચ પંડીત ઉઠ્યા પાંચમે, રાજકુળી જતીસ નાદક
ચેટક અતિ ધણા બહુ લક્ષણ મતીસ પ્રાંત કચે પંડીતે સહુ પુઠે
રાજ રીત માફ પુછ્યું જે હશે, તે પુરો પંડીત. (સંભ્રમ દર્શક
અમ્મદાર) આ શીર ફાટયો એ શીર પાટો આ શીર ફાટો આજ
એ હશે તે હવિજન ખરો શીર ફૂટયો કુણ રાજ. (દોહરો) સુણતી
સહુ છાના રણા, ઉત્તર કોમ નવ દીધ; સુણી અધીક અચરજ
અડ્યું હશે અતે શું કીધ. (ચોપાઇ) ચોપટ હશે સુણ પરભાવતી
મન સાથે રોયો મહીપતી; આજ પહેર પાછલે દીધ, એ લામણ
છેદે શીશ. એ નારીનું હરં અપમાન. છેડું નાકને છેડું કાન; અર્ધ
અંગ અવનીમાં ધરં, પંચ છટાથી કાઢે કરં. તેડું એના માતને તાત,
તેડું એના સાતે બાત. મેળવ્યું કુડુંબ સહુનો મેળ, પિલાવી ધાણી
કાડું તેલ; ખર વાહન કરાવું મુખ ન જોવું તારથી તણું મુખ
પ્રથમ ચીર મંગાવી ભેવં જુડી પાડીને દંડજ રેહં ૧૧૨ (દોહરો)
ચોપટ હશે પરભાવતી ગુણવતી રહી ધેર પછી એમની કી થશે જાણે
તો હશે પેર. એ નારી ક્યમ ઉચરે સતિ કીરોમણી મામ. ક્યમ એની
લાજ રહે, ક્યમ પતી લાગે પાપ; ક્યમ સંદેહ એનો ટળે, કેમ ભાગે
એની જાંત, જો જાણે તો તો હશે; આપણ છું એકાંત. પ્રભાવતી
હશે પોપટા, મુરખ તારો મેળ, મહીપતી તે કેમ માનશે, ખરો દીઠો
જો ખેલ. પાંચ વાંક પ્રગટ પડ્યા. પ્રગટ માર્યો સીક; બાળી ચીર
તપાડીયો, રામામાં બહુ રીક. શુક હશે સુણ સુંદરી, ન જશે આજની
રક્ત; તો તુજને હું કીખવું, વીજર તણી જે વાત. પતી પાણે નમા-
વીયો, સતી ધરાવ્યું નામ; બાજ રાખી છે મોડમાં ક્યું એવું કમ. ૧૨૦

(ચોપાઇ) પ્રતિએ પ્રમ પૂછ્યો જ્યાકરે, દાસી પાસ હતી
ત્યાકરે; શીર ફાટ્યા રાજએ હકથો. પ્રતિ ઉત્તર કોણે નવ લક્ષ્યો,

હજી થઈ તે ડાહી દાસ, આવી પોતે રાણી પાસ. આજ સભામાં
 બેસા રાય, સામદ પૂરણ સર્વ સભાય. શીર પુટયા પુછે રાજન, કાણે
 નવ મનાવ્યું મરે; ચંમકી રાણી ચેતી ચિત્તા, કાંઈક વાત થઈ વિપ-
 રીત, એટલે એક ત્યાં બીજી દાસ, પતિએ મોકલી રાણી પાસ. દાસ
 વાળું આપોતે નિર, પચવરણું દિતકારી હીર. માલ કિંમત તેની
 કીજીએ, ગણી દામ તેના દીજીએ, દાસ ચીર મંગાવું અમે પછે
 સુખેથી પહેરા તમે. ૧૨૫. (દોહડા) દાસીને ગણી કહે, મોકલો
 મેહેલ મહારાજ; આપું ચિર એના હાથમાં, કરવું એવું કાજ. દાસી
 કહે રયજી, તમને તેડે છે મેહેલ; ચિર આપશે ચિંતના, શ્રીમુખમ
 સાથે સહેલ. અધીપતિ ત્યાંથી હડીયો આપો આપ એમાં, ચિર
 આપશે ચિંતની. ભાગવા મનની જાન, નાર કહે નરપતી સુણો,
 બેસી સાંભળો બોલ; કયા ચિર તણી કહું, તેનું ખારે તોલ, તમ હવું
 એકાદશી, તેડયો બ્રાહ્મણ એક, દાન દક્ષણ દીધી ધણી, વાર કરી
 વિવેક. આશીર્વાદ તેણે બણ્યા, કહું સૌભાગ્ય અખંડ. ચિરજીજીવી
 તારો પતિ, પૂજું આવ્યું પ્રયંડ; શણગાર બાંધી મે શોભતી, વિપ્ર
 વળાવ્યો ધીર, એટલે એણે આવ્યો સિધનો, આવ્યા પૂજું પેર. તે
 એલા હારી હસ્યો, તે મેં દીઠું દુષ્ટ; પુછી વાત પટતરે, કાય પ્રમ-
 ટ્યું કષ્ટ જા માટે તું સિધ હર્યો, તુજને રામના આણ, જિવ આગ
 સાચા કહો, વદ વચનથી વાણ. સિધ કહે સુણ મુંદરી ચિત ચતુ-
 રાષ્ટ પાલ; પાંચ કાગ માથે ભમે, તારા કંથને કાલ એ રાવનો,
 વિપરીત થાશે વાત વારોવારમાં એ મરે, અધિક એ ઉપાત. અચના
 અત અહિ ડંક અને માર વાધ કે એને લક્ષ્મર હણે જીત ભયાનક
 ભાગ. કે એને મૂરછા થશે દારજી કાપે દહવ. એહ પાંચ પ્રકારથી
 એકમા જાશે જીવ; મેર ચળે કે મહી ટળે, મંગા દક્ષિણ વહે, ઇશ

આજી સાચુ કહું. દાખ્યો એ નહિ રહે. જીત ભવિષ્ય વરતમાનમાં,
ત્રણ જાણું તરત, ચેલા કહે ચતુરા સુણો મહિપત તણું છે મરત.
પગે લાગી હું પ્રેમથી, હેતે જોડયા હાથ; તન મન ધન સમરપીયુ
સ્તુતિ કાધી તે સાચુ હું વેચાણુ છું રાજવી કીકર તારી કાડ મારો
યતિ કેમ વિગરે કરમરી કહુ કરજોડ દેવ રૂપ દયા કરી ચિતમાં આહા
ચન યુજને હેત કરી કહ્યું સાંભળ મારી બેન ગુરૂ માહારામાં ગુણ
ધણે રહે છે નદીને પાર તે પાસે વિદ્યા ધણી જાઓ તમે તે ઘર
તારા રાજા જાણે નહી તેમ કરજો એ કામ અરસપરસ એ તે સમે
લેશે મારૂ નામ એ પાંચે વાત મળશે તુને હારશે હેતથી હોડ રવામી
તાહરો જીવશે પહોંચશે મનના કાડ ગુરૂ મારો મોક્ષે જશે તારે નહિ
બેસ કીકર એહ સમો જોગી નથી મારે મન જીગદીશ જત્રીશ લક્ષણ
પુરૂષનો કહેશે આપો ભેગમ તો તું સિધને મળજો મરશે તારો રાગ
માહારાજ હું તો માનનિ કર રાણીની જાત હું તો ક્યમ જાજ એકલી
રણમાં મહાજન રાત કટાર આપ્યો કારમો વાધ વિહારણ ધીર પછે
જનંત્ર એક આપીઓ નદી તરવાને નિર સોળ તિર સમરધિયાં તરકર
હણવા તેહ પછે જીત પ્રેતની મંત્ર સમર્પ્યા જેહ. પછી આપિ એક
ગુટકા અતિ જળ છે તે આપ તેથી વજ્ર વરતે સહુ શૈર સવાયા સાપ
એં વિચાર્યું મન વિશે જીવ જાવ તો જાવ આમે મળવું સિધને
ચતાર હોય તે થાય ૧૫૩.

(ચોપાઠ) સિધ વચન સંભળાવું કાન તે તો નિકચે સાચુ
માન તેણે હાથીઆર આપ્યાં તે સિધ ચાલિ હું જ્યાં સાચો સિધ
વાટે વાધ કરતા કોષ નવ હતો જાલંધર જોષ સિધ વચન ચક્રી હરીયો
આહા પાપી મેં મારિયો પછે મધ મંગાને તિર જનંત્ર પ્રતાપ બેદી નીર
રાત અંધારી ધાવજ ધીર ચાર ચોમણા મળીયા ચોર પછી મંત્ર વજ્ર

કિંધાં સુત ધાયા મુજ કડે તે ધુત તે સરવે હારયા તે દીક્ષ સિદ્ધ
 વચનથી તોડું ક્ષીશ પછી સિદ્ધજમાડયો અમોઅમો સામી વાત સુણોજી
 તમો તે સિદ્ધજ પર કોપીયો લેશ માત્ર લગ્યા ભોપીયો, જેને તો વાતિતી
 ટાઢ, હિમ ગળતા હિઠા હાડ, તપાવિયો બાળિને ચિર, સુખ પામ્યા તે
 સિદ્ધ શરીર મેં તમને જીવાડ્યું કામ એતો કૃત્ય કર્યું મહારાજ
 ૧૨૭ (દોહરા) પછી સિદ્ધ કહે સુંદરી તું આવિ એકાંત હવે કાળ
 શિર રાખને અધિક રહ્યો છે એક અચાતક મુશ્કી આવશે જેમ પિતે
 હસતી હાલ રમ મળવે રાજેશ્વરી કંથ તારાનો કાળ એક પ્રકાર ન જીરે
 મળે ન એક મેળ જીવ જાય જશીએ, ખરે થશે એ ખેલ ત્યારે મેં
 કર જોડીયા દેખાડ્યું દરજન ચીર વડે તપાડીયો, તેથી થયો પરજન
 સીધ, કહે શામા સુણો જો મળશે એક જોગ બત્રીસ લક્ષ્ય પુરવનો
 આપે ભવાની ભોગ. જીવે રાજ તાહરો તે જોગથી તરત નીકર તો
 પડી ચારમાં મહિપત તણું છે મર્ત વિચારીયું મન માહરે કિવે મેળવે
 સંજોમ તે વેળા મેં સિદ્ધનો કયો ભવાની ભોગ વિચીત્રપણે કું નિસરી
 સિદ્ધ વિદ્યથી સહેલ તારા પુન્ય પ્રતાપથી આપ્યો રૂડો મહેલ મેલે
 ચઢી હું મલપતી દીઠો નમેરો નાગ શુદ્ધ બુદ્ધિથી મારીયો, કીધા સોળ
 ભાગ માટ ભરીને મુકીયું વળી જે માર્યો સિદ્ધ તે હત્યા માથે ચઢી
 એવું કારજ કીધ માર્યા વાધ ને નાગને માર્યા તરકર સોળ માર્યા
 સિદ્ધ જે શિવ સમો અદ્દી અપની જોળ એવા પાપ કરવા થઈ
 જીવત પામ્યા રામ મારો કામ નથી નરકમાં અધિકો એ અન્યાય જીવ
 જતો તો રાખનો તે માટે કર્યું કામ નથી દીડું નથી સાંભળું નથી
 દર્યું કામ કામ એના ઉપાય તો ચાર છે કહે તેમાંનો એક પુણ્ય તમને
 પટંતરે ન્યાય કામમાં નેક. પરિત્ર જણે પિપ્પો, કોરાવું તે કાલ
 અરંધ્રોર કાણાં તણાં અમી આંચ દીન આઠ. તેમાં પેચી હું ચરં

દહન કરે મુજ દેહ; તમે રાજરિષ ભોમવો, તો દુષિ વુઠે મેહ. બીજો
 ઉપાય એક છે જલ ત્રવેણી તીર કરવત મુકાનું ચીર પરે સોપુ સરત
 સરીર, પુરણ પાપ પ્રલ કરે. દહન કરીને દેહ રાજલીલા ભોમવો તો
 દુષિ વુઠે મેહ, ત્રીજો ઉપાય ચિત્ત ધરો અડધક તીરથ આધ જનચરી
 જનવું ત્યાં વગી શુદ્ધ થવાને સઘ ખાનપાન જોજન તજ્જુતજુ સોળ કણમાર
 તજ્જુ મેહેજ ને મેડીયો તજ્જુ જુપતી બરધાર, તજ્જુ મામાપ મહિયર
 યકી. ભેષ જાણીતા જોગ અચરજ પામ્યો અધિપતિ, મહા
 સુખ પામ્યો મન કામાજ તુજને સુંદરી રાણી તુજને ધન,
 ધન ધન તારી જાતને, ધન તુજ જાતને ધન ધન અકલ અમીરને,
 ધન ખુશી કરી ખ્યાત, પીંપળ કાષ્ટમાં તું બજે, કું જળ ત્યાં તુજ
 સાથ; કરવત તું સાથે ધર. હેત વચન ભે દાથ શીક સમરપીએ
 બેઠ જલ જામની સહીત બરધાર તમે મરો અમે જીવીએ ધીક ધીક
 મુજ અવતાર તમે મુજ માટે કર્યું જીવ હગારજુ કાજ, તુમ વિના
 જીવું અમે ધિક રિધને રાજ ધીક દાથીને ધોડલા ધિક ધરને પરસુત
 ધિક રાજપટરાણીએ ધીક પાંડવી પુત રાણી કહે રાજ સુણે બોલો
 જુડા બોલ વખાણુ કરો વીનના તણું, તે નહીં તારો તોલ, મુજ
 સરીખી જુડીયો ઉતારી નાંખો આજ પમરખું ઠોક પ્રેમદા મોટા ઊ
 મહારાજ. કદાચિત તું તારા સ્થતરે, રાજક હર્ષવક થાય સતી તાહરે
 તો જનું જીવ જરૂરી જાય. તમ પહેલાં અમે સાંચ્યા જેહ ભોમવજો
 તમે તમે જુપતી, અમે કરશું એક, બોલ્યા ચાલ્યા સદુ કરજો માક
 અમે દેહ દહન કરે, જોએ કાજની જાપ, ન ચઇ તમારી ચાકરી ન
 ચઇ તમારી રૌવ જીજનને મન મહીપતી મારે મન તો દેવ, મહીપતી
 કહે સુણ માનની રૂઝે ધીરજ રાખ કલા વિના જો દેહ તજે, તો
 સુરજની કાખ, પાટ સોંપ્યો પરધાનને ચલવે રાજનું રાજમંદિર

મેડી મુંઝીયાં અડસઠ તીરથ કાજ; રાજા રાણી સંચર્યાં કીધાં તીરથ
 કામ ગંગા ગયાને ગોમતી શ્વેતઅંબુ શ્રીરામ, નારાયણનાથી નમંદા
 સીંધુ સરણુ તીર જગન્નાથ જગદીશ્વરી રામ ભદ્રમણુ અળવીર, આપુધડ
 ને અરબુદા પાવે કાળી પચાંડ આરાસુર અંબીકા નીરમળ નામ નવ
 અંડ. શીવ વિઠ્ઠલ એ કાંચીઓ વિશ્વપતિ વ્રજનાથ કાયા તોળી કન-
 કથી કીધો ટાઢો હાથ. એક માણસ તો જવસરા આપી સહજા ગાય
 અનેક પુન્ય ખીજા કર્યા પુરપતિ પ્રજાન્યો પાય. ઢેલ મૃદંગ વાજતો
 ધણા દુહબી ધાવ ધેર આળ્યા દિવસ ધણે રાણી માથે રાય ગુણુ વાધ્યો
 તે ગામમાં ગણીયાં જીવ્યા રાય વરણુ અદાર રમયત સહુ પ્રીતે પ્રજાન્યાં
 પાય ધન તાઢરું સતીપણું ધન હીમત તુજ હમ છાંટ કીપાસના ધન
 તારા કુળ કામ પહેલાં માનીતા હતી વળી થયાં અદુ માન એથી ખીજો
 ગુણુ કીધો દીધુ જીવતદાન સાચુ બોલી સલસણી સતી તણો અવતાર
 પોતે પ્રાણી પરનો તળ્યા જીવાડયા ભરથાર પોપટ કહે પ્રભાવતી ગુણુ
 રૂંડેરા ગાવ એમ વીજરી આવડે તો જરીએ જવ વાધ વિહારણુ જળ
 તરણુ શોળ શિર કાટણુ જેઠ મલકાથી ખીની આપડી, નારી તેહની
 તેહ. બીજી મુઘની હાણીયો કર કાચીતર કાજ; પરીયાનું પાણી ખુવે
 જય પલકમાં લાજ. શામાશ શુક સુલસણા, શાંખવી વારુ વાત; સર્વ
 વિદ્યા શાંખ્યા અમો, વિજરી વિખ્યાત. તે રાતે તો નવ ગમ્ત ગુણુ-
 વાંતી પર ધેર, છડે દીન શું નીપન્યું, કહીશુ આગળ પેર, ગુર્જરદેશ
 ગરવો ધણો વેગનપુરમાં વાસ, પીતા પુરુષોત્તમ તણો કહે કવી
 શામળદાસ શ્રોતા વકતા સમજતા, કહે કવીત કરજોડ; શામળભટ કહે
 બોલજો જય જય શ્રી રણછોડ. ૨૧૫

વારતા ૬ ઠી.

(ચોપાઈ) પ્રથમ સારદા નાંમુ શીશ, આરાધું ઉમિયાપતી
 ઈશ શ્રી ગુરુના વંદુ ચરણ અઘ નિરંજન અક્ષરણ ચરણ શુક
 બહોતેરી કહુ સંવાદ, અંતરમ આણી ઉક્તાસ; પ્રખખ ચાતુરી ભારી
 ભેદ, વરણવ જેવી વાણી વેદ, સેવો સહુ સાચી સરસ્વતી, સુખદાતા
 મનોહર મતી; હંસવાહની જાણુ સુગણુ વેણુ પુસ્તક પરકા પાણુ.
 શુક બોહોતેરી બુધ નીધાન. જેમાં અઘટાદક્ષ વેદાંત, શું જાણુ મુરખ
 લડીયા, જે નરને દેવે દંડીયા. દુષ ધોણુ તે ધોણી છાશ, દમ મુર-
 ખના મનમાં હાશ; છત્રવંતી ચાલી છત્રીસ, માગ સમારે શોભીત શીશ
 મુખ ભરાયાં રાતાં તંબોળ; સુંદરી શોભીત સજ્યાં સોળ, ચાલી ઠમઠા
 કરતી ઠેઠ. આવી પોપટ પાંજરા દેઠ શેઠાણીજી સાંભળો સાચ, વાકે
 પોપટ બોલ્યો વાંચ. જારી રમવા જાઓ જરૂર, બર જોખન છો બરપુર
 આજ એ લાહો લીજીએ, વરધપણે મુકી દીજીએ; કામ મરદન કર-
 વાનો દન, મદ મચ્છર બરીયું છે મન. ધોળા થાશે શરીરના કંઠ
 વિપરીત દેખાશે તે વેશ, પડી જશે જ્યારે મુખ દંત; તારે શી ચતુરાઈ
 ચંત. ડોશી કહેવાશો જ્યારે, તરતિય કેવાં કરશે તાદરે; દાવે આવશે
 ધરનો ખણી, તોલ મરજદ રાખવી તે તણી. માટે ઉતાવળ કરને એહ,
 કર નર મન માન્યાસુ નેહ; હાવભાવ કટાક્ષ કરી, તન મન ધન તેનું
 લ્યો હરી. જાઓ જરૂર રહું કહાવજો, રમી રાત વહાણે આવજો;
 માણેકચંદ મહેતાની વહુ, નાત નામરી જાણે સહુ. માનકુંવરી તેનું
 છે નામ, કરજો તેના સરખું કામ; કરી વિજયી વેદ વિવેક, તે તર-
 જીએ રાખ્યો ટેક. નારીનું વધાયું નુર, પ્રાકમ કીધું છે બરપુર; તેનું

કામ થાએ તો જાવો, નહિંતર બેઠા મંગળ ગાઓ (રાહરા)
 સૈઠાણી કહે સાંભળો, પોપટ જાત પવિત્ર. એક વિજ્ઞરી સ્ત્રીજવો, તું
 મન માન્યો મિત્ર. માણેકચંદ મહેનો કવણ, કવણ નાગરી નાત;
 માનકુંવરી કુણ માનની, કવમ ભળ્યા બાત. કવણ સાથ જરી
 રમી, કવણ નર ઠીકું દ્રષ્ટ; કવણ વાત વિવેકથી, કવણ નિવારું
 કષ્ટ.—ચોપાક—શુક કહે સુણ પ્રભાવની, કહું છું વાત મનોહર મતી;
 અળનદી તીરે એક ગામ, ઈંદુજીત રાજાનું નામ. એક ગામમાં
 નાગરી રહ્યો, મડણજી તો તેને કહ્યો; પરપણે નાર તે પુરણ પ્રીત,
 રાજ સમુણ રાજની રીત. નર નારી ઉપર જલુ નેહ. પ્રીતિ જેમ
 અપદ્ધયો નેહ; તેને પ્રૌઢા પાંચજ પુત્ર, બધી ભક્ષમી બધા પર સુત્ર
 માડણજી પોતાનો તાત, આગ્યવંતી એકી ઘેર માત; પાંચ પુત્ર કુંવારા
 કામ મોટાનું માણેકજી નામ, માંડણે તેડયા પાંચે પુત્ર, મહત્ત્વ આપણું
 છે પર સુત્ર; પાંચે પુત્ર કુંવારા અંજ, અને સુત જાય છે વંશ. એકને
 જોષએ પાંચે હજાર, તો આવે નાગરને નાર; મરથ તણી ભરીએ
 ગાગરી, તો આવે ધરમાં નાગરી. એકેક સ્ત્રી જોડો જણ પાંચ
 તો ના આવે ઉની આંચ, પહેલો એક પરણે જોડે, પછી બીજો
 પરણે તેડે. એક પાંચ તો નવ જોડાય, થયા તમે પૌઢાય; મા બાપે
 જે વચનજ કહ્યું ભક્ષણવંતા પાંચે ભણું. પાંચ મધ્યેથી પરપણે એક,
 કન્યા પામ્યો વિવિધ વિવેક; દાતા શુણ દાની તે ડાહી. ભક્ષણ જ્યોતે
 બાડકવાઈ. ભજતાં ભણતાં ગાતાં ગીત, પતી સાથ જરડી જલુ પ્રીત;
 માણેકચંદ છે કંચનું નામ, માનકુંવરી પોતે અબીધાન. દીપર ચારને
 પ્રીતિ બધી, આગા નવ લોપે તે તણી; વેચાણ થઇને સર્વ રહે,
 હાજી હાજી કાડે કહે. તે નારીને માતને તાત, અતુર પુરણ છે ચારે
 ભૂત; એકે ઉત્તમ તેને નહીં કહી. વિચિત્રિણ સહુને મન વસો. જલુજી

કહેતાં દિવસ જમ, બોલાવતાં તો જીભ સુમાય; રૂપ રંગ ચાતુર.
 ચાતુરી, અકલ તણી અરણ્ય આતુરી. ગુણવતી મહસ્થાવટ ધણી,
 વશ વરતે પોતાનો ધણી; વશ વરતે ગુણવંતુ મામ; કાઝું જેને
 જોખન જોર. તેને કામ અતી અઠાર, જેને કાઠાં મોટાં માન, તેને
 કામ વપુમાં વાન. જેમાં ચાતુરી વિદ્યા હોય, તે નારી શેવી નહી
 કામ; નારીના સાંભળતાં ગીત, પર પુરુષને વાઘે પ્રીત. ગુણવંતી
 રૂપવંતી ધણી, કામાતુર મનડું તે તણું; જે નિસંકટ હોએ નાર,
 અરણ્ય જે તે ધણે જીર. બાળપણે રાખે માખ્યાપ, કે પોતાનું રાખે
 આપ; જોખનપણે જે રાખે ધણી, તો મર્યાદા રહે તે તણી. વરણ
 કાળે રાખે સંતાન, તો તે નારી પામે માન; જેને માથે અંકુશી નથી,
 કોડ વશા વણસે કહુ કથી કુસંગ સંગ વણસે કામની, વણસે રહે
 એકલી જામની; અતિ સુખ સામરમાં તે પડે, ચતુર પુરુષની દ્રષ્ટે
 ચડે. માનકુંવરી મહા સુખ મગન, લાગી તેને કાંઈક લગન; મધ્ય
 નિશાએ જાએ બહાર, ત્યાં આવી રહે છે એક જીર રામા તે કું
 રંજે રમે, વિનોદ કરે બહુ મનને ગમે; જર નિદ્રા પોડ્યો બરતાર,
 તેહ સમય હઠી તે નાર, મન માન્યો તેડ્યો છે જ્યાં, તાકીને બેઠી
 જઈ ત્યાં; મન ગમતો તે સાથે મળે, કારણ તેનું કો નવ કળે. પોતે
 પોતે હીચોળા ખાટ, મધ્ય રાત નાંકળવા માટ; પાસે પલંગ ધણીનો
 જોડ, કરે કામની મચ્છા મોડ, અરણ્યપરસ કાંઈક કરે વાલ, એતીયો સસરો
 ધણીનો તાલ; હેમ તેના હસવા માંડીયાં, રનેહ તણા છાપાં છાંડીયાં.
 જાએ ડાસો આખી રાત, મનમાં એતિઓ વાડ વાલ; મધ્ય રાતે
 નિસરે છે નાર, તાં આવી રહે છે એક જીર. એના કંથને જે કહું
 વાલ, એતો નવ માને સાક્ષાત; દ્રષ્ટે દેખાડું એક દન, તો માને
 સુરખ મુજ તવ. પછે તેહુ એનાં માખ્યા, દેખાડુ પ્રગટ દેખ જાય;

પછે ઓશીયાળી એને કરે, એનું હેતને હારદ હરે. ૪૫—દોહરો
 એક સમે એ નારીએ, રાખ્યો જરજળ બાહાર; મધ્ય રાત સમે તે
 નિસરી, નક્ષત્ર સરખી નાર બર જોખનમાં મામની, પાંચ હજારાં
 હેમ; નિકળી નીચક થું પર પુરૂષ થું પ્રેમ. વાજે રાત્રી મધ્ય બન,
 ધરા વિજળી થાય; કાપર રૂઢીયાં કમકમે, પલક હરે નહી પાય. બર
 નિદ્રા બરતાર છે ઉડી રાખા તે રંગ; કમાડ અટકાવી નિસરી, કરવા
 સોળત સંગ. ડાહ્યો ધરમાં ડોસલો જેતો દાડી પુઠ; તેણે તો હેર
 કપડું, અતી ઉમંગે ઉઠ, આજ લાગ તે માહરો, સવારે મુકરી જાય;
 દેખડું એના કંથને, તો ઓશીયાળી થાય છટકા પટકાં કરે ધણાં,
 વહે સાસુ થું વાદ; આજ ફજેત પુરી ૫૩ ઉતારે એનો નાદ રચોતો
 હેરા હરવા, જે સસરો શ્રીમત તેણે ઉઠાડ્યો દીકરો ચેતાવ્યો કંઈ
 ચાંત કુંવર તમારી કામની કુડાં કરે છે કામ, આ પેલા જો આગણે,
 જામની ગઈ. બહુ યામ ખીજો પુરૂષ છે બારણે રમે છે રાખા સાથ;
 એકના હાથમાં ખડક છે, એકને ચુડો હાથ, પણ વીજળીના ચમકારે
 ઠીઠું સરવે ઢ્રપ્ટ, પુત્ર પિતા દુઃખ પામીયા, કાચે વાધ્યું કપટ મારે કુટે
 માન નહી શહાણે મુકરી જાત; ઓસીયાળા આપણને કરે. ૬૬ ૪૫૨
 સમ ખાય ઓશીયાળી એને કીજીએ અદકી દીને આંચ; બધ કરી
 એને રાખીએ, ઘટીકા બેચાર પાંચ સસરે દીધી સાંકળી. પુત્ર પોતાનો
 પાસ; ચતુરને ચેતાવીયા. કહ્યું શામા શાખાશ, ખેરખડી ખડકી સાંજળી
 પ્રીતે પ્રેમદા પેર, જરને શુભ સંતોખીએ, વળાવી લીધો ધેર, આજ
 સંકટ છે માહરે દોહરો છે માહરે, એ દીશ; રવામી સીસ બેઠના
 લેઉ નારી હહે નવ કીજીએ, ધરડા સસરાની ધાત. એહ જવાબ દેશુ
 અમો, કરી વિજરી વાત, વળાવીઆ તે જરને આવી બારણામાં,
 માંહીયા ડોસો. બરબડે, તોલે ધણેરો ન્યાય, બોળ્યાં પરીયાં બાપનાં.

બોણું સસરાનું નામ, માનની તું મધરાતમાં કરે છે કુડાં કામ,
 બેસારી કુકી ખારણે. તેને આપોઆપ ધરમાં તેડી શું તાહરે આવશે
 તારો આપ, લેક મેળવીશું લક્ષ્યા, મેળવીશું તારી માત. સોનાને
 ચુડે સોમતી, કર્યો છે મહા ઉતપાત, કુણુ બાલો છે તાહરો શું છે
 તેમાં જોર, શું છે હાંસલ એહનું ચીતના તેડે ચોર; બાળ બટકાવુ
 તાહરે, બાળ રૂપને રંગ બાળ ચંચળતા તાહરી. બાળ તારો ઢંગ,
 બાળને તારી બોલકા, બાલ કુળજ કામ; બાળ લક્ષણુ તુજ બાળકી
 બાળ તહારે નામ હવડાં પીતા તો પુછશે ત્યાં શો ઉત્તર દેશ માતા
 તારી મારશે ત્યાં શો લાહો લેશ. મણાં દીસે મોહકમપણે, કામનીએ
 સૂણ્યાં કાન; વિનીયાએ વિચાર્યું મેટપ પદવી માન. ફટ ફટરે તુ
 પાપીણી ઉત્તમ આપણી નાત; વટાળ કર્યો તે વંશમાં જોયું જાણિત
 જાત રાજ્ય તુજને હંડશે; નાત કાહશે ખાર; વાઢીશું નાકને ચોટલો
 કામની ખોશો ખાર, આમને વળી સ્વામીયે, દીદા પ્રગટ જાર; લક્ષણુ
 તે સરવે લલાં, અપરમપાર અપાર. પોપટ કહે પ્રભાવતી શીઠણી
 સામર્થ દીઠું સસરે સ્વામીએ, સરસે કયમ અરથ, એ નારી કયમ
 હજરે; સસરો પ્રજ્ઞમે પાગ માન રહે કેમ કામની, જડે જો તમને
 જાગ વિજર વિદ્યા વિચારતાં માણી જાતાં મન માહ; શી રીતે એ
 સુમવે તોલ કરીને તાંહ માનની કહે મુરખ લવે. પંખી પોપટ જાત
 કયમ જાએ બે છેતર્યાં. તે તો વિપરીત વાત પશુ છે તે તો નાગરી
 નવિ જુલે નર નેટ. બોળવે કયમ તે કામની. પોચેલા સહુ ઠેક આરી
 કરી ન્યાળીયું, પ્રગટ દીડી પ્રીત. એનો ઉપાય એકે નથી, રાજક
 ઇર્ષવક રીત, સમજાયે નહીં સમસા બોળવાય નહીં જુપ ચતુરાધ ચાલે
 નહીં એકે અકલ અનુપ. ૮૨ (ચોપાઈ) શુક કહે સાંમળ સુંદરી
 આરી વાત જો મનમાં ધરી આજ નહીં જાવા દેહ રાત રહે તો

કહુ બિજરી વાત. કરજોડી કહે કામ્યની, પાછલી અરથ રહી જામ્યની
 કહે પોપટ સંભળરે બાધ, નાગર નાત ન જામ્યે વાહી, તેણે જામ્યું
 રાખી બહાર, એત્યો સસરો ને બરતાર; એનુ ચામે તે એ કરે, માફ
 હેત મનમાં નહીં ધરે, એતાવે મારાં માઆપ, ઉતારે પાણી. મુજ
 આપ; કરગરને કરશે ન અરથ, વીસાપ કર તે તો સહુ વ્યર્થ કાંઈ
 કર અધીક ઉપાય હાથ જોડી કમલ લાગુ પાય; વીજર વિદ્યા મન
 માંહી કરે, કરતુત કરવું ઘટે તે કર કુષ એક તેને ખારણે, નીર ઠાઠવાને
 કારણે; મધ્ય પાંચેકતો આણ્યો પહાણ. નાખ્યો કુપ વિશે નિરવાણ.
 હળવે હળવે આણ્યો તીર, ધમક ધીમાડો વાગ્યો નીર, જમણી પાસ
 છે તે કુપ; ડામે પાશે મધ અનુપ, ધમકારો સંભળીયો સહુ. પડી
 કુવામાં વહાલી વહુ; થયો ધમકારો નીરે નેટ; પડ્યો ધાસકો બેને
 પેટ હાયરે હાય હાય થયો ઉતપાત; કેવી વીપરીત થઈ. આ વાત;
 કુટે પેટ પોતાનો પુત્ર. જામ્યુંરે કામ્યુ ધાસુત ધરડા તુજ ડહાપણ
 જામ્ય. કામ્યની કેરો આણ્યો કાળ; પહેરણ બેનાં નીસરી મનાં; પેસાજ
 પામરણ માંહે થયાં. શૌર બકાર તેણે નવ ચાપ દંડે દેહ તણો તે
 રાય, માંહેમાંહે લડવા લાગીયા. શૌર માત્ર સહુના જામીયા (દોહરા).
 બેટો કહે છે બાપને; ફટરે ફટ ચંડળ; ધર માર્યું પશ્ચી મધ; આણ્યું
 મારો કાળ. પાંચ હળરે પ્રેમદા. પરણ્યો તો કું પ્રીત; મારી નાખી
 માનની; નરની કીધી રીત. ઉધાડી બાર બે આવીયાં તરણી પડતી
 ત્યાં; એટલે જાનીમાની વહુ; તરત મધ ધર માંહ. તે કાણે જામ્યું
 નહીં; વહુ નો પોતી વાસ કુવા આગળ બેઠ કળકળે; પ્રેમદા જાણી
 પાસ જાણી પાસ સાંકળ દેઈ બોલી સુંદરી નીરવાય થઈ તે નાદ;
 કુણ બોલે ખારણે; મુજ લામે જાણકાર. સસરાજીમે સંભળી વહુ
 વારની વાણ્ય ઉધાડી આવો ખારણે. પરજા પડીયા જાણ્યું મંદીરમાં

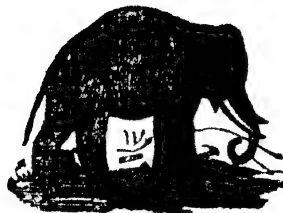
મુડા બહોતેરી.

૬૯

ક્યાંથી માનની વહુ કરો સાચી વાત શેણ પડ્યું આ કુપમાં એ તો
મહા ઉત્પાત, કરમાં સોનાનો મુડો, સાળુ કસખી કોર શેણ પડ્યું
આ કુપમાં થયો કાટકા જોર. મેં તો જાણ્યું કુળવંદુ તું તો ધરમાં
હોય હીડું વીપરીત આગણી, કળી કાકે નહીં હોય ડાટ વાળ્યો
તેં ડોસલા, લીધી એી હાથાય એ તો તારી હાકરી, કાધી મહા
અન્યાય ખટ મહીનાથી મેં લણું. આવે છે નીત જાર, હું મારી
નથુંદી તણેા આગતી નો'તી જાર તમે આજ તે નીરખીયું મન ન
રાખ્યું માંડ, પશુ સરખા મેં પરખીયા, રાંડથી લુડા રાંક. નારી કહે
સુણો નાવજા અક્ષ વીચારો એમ, એ હાકરી ડોસા તણી, તેહ
તમારી મેન માહું કીધું મુરખા, અધટીત કીધું આપ એી હાથા
મેઠી ટુને, પ્રમટયાં પાંચે પાપ જદમી પત લુટાવશે, તજશે તમને
નાત સંસરો એનો જાણશે, વીપરીત થારો વાત. કુવારો આજણ
કર્યો, બાળ્યું તેનું ધરસુત્ર. મુરખના હો મહીપતી, મેહ પીતાને પુત્ર
નથુંદ નક્ષત્ર સરખી, લીધી તેની પુઠ જળ્યા પામી તે પડી વાળીને
મે સુઠ. મુખ શું દેખાડે માનની, એક તાત એક આત કળકળતી કુવે
પડી, મરશે એની માત. પાયે લાગી. પરણ્યા, સ્વામી સંસરો કોડ,
હમરીયે શી રીતથી, કરમરી કહ્યું કરજાક. બીશો માં તમે બાપડા,
ધારણ રાખો ધીર જુડશે નહીં એ બાળકી. નવાણુમા નહીં નીર. ચડો
મેહ એ મક્ષપતા, હાડો મનનો સોઠ સોરખકોર કરસો નહી, મળશે
કાકા લોક તો તો આપણે. કુળમાં થાય કલંક ઓશીઆળા થઈએ
ગામમાં, એતો આડે અંક. સરખાશે ધણું સુંદરી, તમને દેખી તરત
બીજે પ્રકાર બીજે કિવસ, મેળે પોતે મરત. કામની કહાડુ કપથી,
સમ ખવરાવી સાથ રમે વાત કહી હંચરો. આવે ન હતી
આજ. મેડે મેને મોહ્યા, રહી એહલી આપ, મેન ન આવો બારણું.

મુજ માર્યાનુ પાપ. વરેડે વળગે તમે, તાણી લેકે તરત કા આગળ
 ઠહું વાતડી, વણુ ખુટે પામું મરત. વાત ત્રીજે કાને કરે, જે જણે
 કાંઈ લોક, પુન્ય અમારે પરજગે, તીરથ વરત મુજ ફોક. ખમા
 ખમા ખમા તુને, ભવાની રક્ષાય હળવે હળવે આવજો, પરઠી ધરજો
 પાપ. વળગે બધ મારે ખમે, ગાગરણ નીચયું પુર; મંદીરમાં પોહોડો
 જઈ, જ્યાં લગી ઉગમે સુર. જખ મારે તુજ ડાસલો, જખ મારી
 તુંજ માત, એતે વેરી તાહરાં, શીદ ગગાવો નીર. કાલાવાલા કોરીધાં,
 માનની કાધા મોડ; નણુંદને નારી કહે, પીલ હરધર ને ખાંડ. નણુંદ
 જ્યાં સુતાં હતાં, ખખડાવી આવી બહાર; સસરો સ્વામી સાંભળે,
 નણુંદ ઉગરી નાર. રાતમાં રીત એવી કરી, કાણુ ન પરઠી પેર;
 હેત અધિક વધારયું ધણે પ્રકારે ધેર. મવારે જડયા સરવ કાંઈ સુણુ
 નહી કારણ કાંઈ; ખીજુ નથી જણતુ, જણે પેલા ત્રણ નણુંદ કાંઈ
 જણે નહી, જે સુધ નહીતી સેજ; પડી ઠગવા કુપમાં, ભોળાઈ આણી
 હેજ. પ્રભાતે પુણ્ય કારણે બેઠો સસરો એકાંત; વહુને તીહાં તેડાવીયાં
 ભાગી મનની જાત સસરો સ્વામી બે જણા પાપ નમાવ્યુ શીશ;
 લાજ અમારી તુજ કને, વચમાં આણ્યા ઇશ. જુમણું એક સોના-
 તણું સોંપ્યું વહુને હાથ; અમે વેચાણુ છું તાહરાં શોભા તારી સાથ.
 હાકેમ લક્ષ્મી લુંટાતો, દડાન આપો; આપ સ્ત્રી હત્યા જે ઉગરી, તે તારા
 પ્રતાપ. દોહીલા યયા ડાસલા. વીચારી બોલો વાણ; નણુંદ તમારી
 હીકરી, વાલી છે મુજ પ્રાણુ. લાજ રહી જે તમતણી, તેતો મારી
 હોય; કામ કરે એ કામની, કરી કહે નહી કોય. રજે તે આપે નારને
 પાંચ પંદર વાર; તેં લજ્જા રાખી માહરી, તું હમડાને હાર. કણે
 કેને નવ ઠહું, ધણે પ્રકારે ગુણ; કણે કલંક જણ્યું નહી ન પડી
 કોને સુજ. જન્મ સુધી જાંખા કર્મા, રાખી એવી રીત કાલાવાલા

કરી કરગરે પુરણ આણી પ્રીત. બહે પરણી તુ અમ બરે, બહે
જન્મી તુજ માત; શાખાશરે મારી વહુ શાખાશ તારી બુધ; શાખાશ
તારે શાખપણું, શાખાશ સુરંગી શુધ. શાખાશ તારી બુદ્ધિને શાખાશ
સહોદર દ્વેત; લાજ રાખી તેં લોકમાં વેવાઇ પ્રાણ મુજ લેત. લાડ-
કવાઇ બેટી મરત લાગત તેનું બરસુત્ર; જમાત જીવ મારો હરત્રત
પામત મુજ પુત્ર. કોણે કો આગળ નવ કણું; બ્રાંત ન ભાગી બેદ;
શ્રી ચરિત્ર તો તેં ખરે વિજય પાંચમેાં વેદ. આવડે એવું બોલતાં,
તો તો જરી જાઓ; નહીતર ઘેર બેશી રહો ધીને ખીચડી-ખાઓ.
પરભાવતી કહે પોપટા. એ અધીકા વાત; પ્રાકમ કાધું પ્રેમદા, બલી
ભજવી માત. સાંભળ સુત રખીદાસના. સુધ મનજીના તન, ઝવેર
પ્રતાપે બંધ થયો, રૂંડે રાજ રતન. શ્રીગોડ માળવી વિપ્ર, શુભ, વેગ-
નપુરમાં વાસ; સુત શ્રી વીરેન્દ્ર તણો. સેવક શામળદાસ. ગાય શીખે
ને સાંભળે, મનના પુરે કોડ; શામળમટ કહે બોલજો, જય જય
શ્રી રણછોડ. ૧૪૭

વારતા ૭ મા.

(ચોપાઈ) શ્રી ગણપતીને નામુ શીઘ્ર આરાધુ ઉમીયાપતી
 ઇશ્વર; પ્રભે દેવી સાચી શરસ્વતી, માયા કરી આપો મા. મતી. સાતમે
 દીવસે જીવતી જય અતુર પુરુષ કે ચીતમાં ચાલ; સળ્યા તેણે સોળ
 શયુગાર અનંગ પ્રગટયો, અપરમપાર. ખરા ઉલટમાંહે ખાંબરે આવી
 પોપટને પાંજરે; ત્યારે શુક દસી બોલ્યો મન તણો પડદો ખોલીયો.
 અતુરાઈ કરો શાં એન બાર જાઓ ક્યાં મારીં એન. જાઉ જાન વીણા
 કારણુ બુદ્ધિથી આવી બારણે; શાખાશુ શાખાશુ એ રૂકું ક્યું એ વાતે
 મુજ દહકુ ઠરયુ. નીચ માણસ કરશે નિંદામ વીજનર તણી કરને
 વીણાય; રામસંગ કરી નારીએ છતા જસ જોમન જારીયે; પોતે જસ
 બેઠ યજ પતીત ચાહે તેણે કરયું ચરીત નરપતીમાં નાપીકતી નાર,
 તે પણુ ઉતરી પેસે પાર. ચીત યજી કીધી આતુરી બુદ્ધિથી બાંધી
 બાહાદુરી માંડી મુખ ભેવરાવ્યું તર્જ અતીસે કર્મ ક્યાં આવર્ણુ એવાં
 શાઓ તો જાળે સુખે, શુંકુ શીદ મનાવું મુખે; નારી નેહ બલેથી
 નમી એનો વાત અમેને ગમી કહો માંડી એનો વિસ્તાર, ઉતારના
 સધળા શયુગાર શયુગાર તજી બેઠી તે કામ, કામની મરદન કીધો
 કામ છો ઉપર જઈ આસન કરયું. ચીત વાત સાંભળવા ધરયું. ૧૩
 (દોહરા) કરજેડી રહી કામની, વાહે શુક કહે વાત આઠલકીણુને
 આચરે, તો ચાહે ઉપાત. રામસંગ રાઠોડ ઘેર. દહીતા મુંદર દેહ
 જળને મજ યજી પણે નરનારીને નેહ. એક એક દેખી કરે. એકએક
 દોઢે હરજ; એક એક દોઢે સુખ અતી કામા સત્તર વરસ, ચાલ્યો
 અતુર નર ચાકરી ગુણવંતી રહી ઘેર પોપટ કહે સુણ પદમણી પછી

શી પરઠી પેર. જર વીજા જીવતી કરે અનમળ અપરમપાર, તે અખર
 પોતી તીહાં, જ્યાં આમનીને ભરથાર. કાખાક તારી સુંદરી; કાખાક
 અતુર અંત કામના તારી બોમવે, કોડે કાખા કંચ નજરે દીધું છે
 અમો જર રમે જીવતી બધું ગુણનીધી તારે ઘેર. મારું કહ્યું નવ
 માનસા. અકરમાત ઘેર જવ; નીચ અરમાબેઠ નારની, સુખી કે દુઃખી
 થાઓ. દેખી કાકાસું મેં નહી, તે આખો તમપાસ તાર ધર શીદ
 બાગીએ, શીદ કરી છે હાસ્ય વશીયાદને છાંડ્યો, વેદ વકારયો વાદ,
 મરઠી મુઠ તે ઉઠ્યો. ટેડી મુઠી પાધ પ્રતીજા પોતે કરી, વચનાં સ્ત્રીતા
 રામ સૂર્ય ચંદ્ર બે સાખીઆ મારું જઘને ઠામ હથીયાર હીલે બીડીયા.
 કયો અથ અથાર, ચાર ઘડી રાતે અતુર, આવી બેઠા બાર, જીવતીએ
 જળ આપીયુ, પ્રીતે આપ્યાં પાન, બહે પધાર્યાં જૂપતી, દીધું જીવતદાન
 આજ ઉનમ નહી માઠરે અમ ઘેર ખડા ઇશ; ઘેર પધારયા આ
 પને, સફળ હુઓ આ દીસ, આજ નવમઠ પાધરા; આજે સહુજો
 સ્નેહ; રાજ પધાર્યા રાજવી. દુધે ઉઠયા મેહ આજતો વાવસ બોલીયો;
 વાયો વાચ સવાય, આજ ચદનનાં છાંટણાં, રીધે પધારયા રાજ,
 કુમકુમ છડા દેવરાવીયા, મોતી પુર્મા ચોક; ચંદનની વૃષ્ટી ઘણ, ગુણ
 અજવાળુ ગ્રોમ, તેલાં માન્યાં તોતળાં. દિપક માન્યા દેવ; નિવેદ
 માન્યાં નવરાત્રીનાં માની શીવની સેવ પુન્યે રાજ પધારીયા, જોતી
 ફુતી વાટ; પ્રિતે પાક અમો કરું, ખાતે પોડે ખાટ; અમલ આરોગો
 આજહીન, કહો વીમતની વાત; રંગમેહેલમાં રામજી, રીજવીએજી
 રાત કાલાવાલા કોટીયા, કંચ આમળે કાધ; માન્યું નહી તે માઠીએ
 વળી પાછી નવ પીધ મુણ મુણ કામા મુલકણી, ચેતતી હોમ લો
 ચેત; મુખે આખા હોત જો, લાવો તુજથી ભેત. ત્યાં માતો છે
 તાહરી, જીવતી ખેલે જર; સમ આપા તેણે કામના નીચે વાત

નીરધાર આવ્યો તુજને મારવા, છેલ્લા કારણ શીશ અજર કરે એ વાતમાં, તો મુજ દેખે ઇશ. જળ કે અન્ન જમુ નહી, વેદ કરે નહી વાત, ખીજુ પણ રીજુ નહી, જોષને તારી ખ્યાત. કાલાવાલા માનુ નહી, માનુ ન તારે માન; નીચે મારે તુજને, તારા સમ એ તાન. એક વાત તુ ઉગરે, મેલી મનને મોડ; માને મુજ આગળ માનની. કહે સર્વે કરજોડ; કેટલા કંઈ તેં ભોગવ્યા, કેટલા કર્યા તેં જર; કેટલા રંગ રમાડીયા. કહે મેલી મન બાર, ૫૧ (ચોપાઇ) નારી કહે સાંભળરે નાહો, વિનતા જાણીને શું વાહો; તમે માને લોકનું કહ્યું, હઠાપણુ તમારે વહેતું ગયું. ચતુરાઈ તારી ચુકે પડી, અમ સાથે કેમ આવે અડી. બાળ તારી બુદ્ધિ પરખે, બાળ જ્ઞાણપણના સંચ ૪૪ બાળ હથીઆર સરાનો સંગ, બાળ મુછ દાઢીને બોલ. કિધું મે સહુ તારી તોલ જ્ઞાણપણું તે કયા સાટીયું હઠાપણુ કંઈ જગે દાટીયું; દેખી ન શકે લાજ લોક; ફરે ફરેતી ફાસ કોક, રાદ ધરમાં યાવા કારણે, અંબેરયો આવ્યો બારણે; મારે કહેતો આવીયો, રળી ભેર રડુ લાવીયો રબપુત કહે સાંભળરે રાંડ પાપણી તું કરે પાખંડ. તરણી લક્ષ કથન કહે તું. વણ મારે મૂકે નહી હું વિનતા સાચી બોમે વાણ, તો તો તુજને મૂકે હું જણ માને સાચું તો સરવે માર. પ્રમાણ કરે તુ તારે પાપ; સાચુ જો માને આ દીક્ષ, ઇશ્વર આણુ જો છેદુ શીક્ષ જીવતી જર કર્યા જેટલા, તનમનથી માને તેટલાં; તો તો સ્ત્રીહત્યા નહી લઉ, પરીયા સાતનો કાલજ દેઉ, વણ મારે જો મુકુ તને, મહારદ્રજ દેખે મને, તેથી લાખ પ્રતિજ્ઞા બણી; સમજળ્યાં સમજે સુંદરી હેતે જીવતી જોડયા હાથ, સ્તુતી કીધી રવામીને સાથ. કરતુ કર્યાં હોય એવાં કામ, તો વચમાં આણુ શ્રીરામ. કહેતો વચમાં આણુ ઇશ. કહે તો જાપ જપું જીગદીક્ષ, કહેતો અગ્નિ ઝડું હાથ સતી ધર્મ

શેઠુ તમ સાથ. કાચે કુંબે આણું નીર, હથેળીમાં રાધુ ખીર, કાચે તાંતણે સજ આંધીએ, રવામી ઠહો તે શીર સાંધીયે; કહો તેવી ધર દ્રઢ ધીર, શીવને સમર્પું કહું જરીર કાચે તાંતણે કાડુ ધડો, વજ્રવાંદે આ માટે વડો, તાને લેલથી વીટી ભેડ, કહો તેવી એધાણી દેહ. ભરીયે પસલીક પાવક તણી, જેમ ધ્યાનમાં આણે ધણી, નાખો સમુદ્ર મધેથી તર, એકે વાતે હું નહિ મરું. કહો તો જેર હળાહળ પીઉ, સાચી વાતે જ્ઞાને ખીહુ, હું સ્વપ્ને જાણું નહિ જર, ખુવો તમે તમારો ભાર. ૫૭

(કોહરો) રામ દુવાઈ રામો કહે, મળે ન એકે મેળ, માર્યા વધુ મુંકું નહી, ખરો એ મારો ખેલ જીવતી કહે જખ મારશે, જીહુ બેસે જેહ. મરતક કાપ્યરે માહર, તને ગમે તો તેહ અધીક રીસથી કાપીએ, રજપુતની એ રીત. આંધી નારી બળ કરી, પરહરિ પોતે પ્રીત ધર વચે એક ચાંભલો, ચોવીધ આંધ્યા ચરણ, કમરે આંધી કામની, કર ઉચાથી કરણ. મેલુ રાત્રી આજની, કાલ્ય ઉગમતે દીક્ષ, માને નહીં જો માનની, સવારે હેડુ શીશ પલંગ પથરી પેઢીયો, પ્રીત તજીને પાસ, કટાર મહયો છે કર વીશે હેતે તજીને દાસ્ય, હાંધી ગયો અશીષીયો, મોક્ષ મગ્ધ મધરાત. એટલે એક કૈતક ચયું, વીપ-રીત સરખી વાત. નારી જાતે પાપીણી, પાપીણી કરવા પાપ, સધયર તેની સલક્ષણી, આવી આપોઆપ તે નારી તણી કુટણી, દાઢી નીન દલાલ. સાટાં વીટાં સાચવે, માંછી ધણેરો માલ. સરવે સાદે સ્વર ક્યો. એ હું હું ઉધાડ, આવી તુજને તેડવા. જીમતે કરી જમાડ કળે કમાડ ઉધાડીયાં, પ્રિતે બેઠી પાસ. 'મેસાડયો છે બારણે ધણા હેતથી જર. માન કરેરે તુ માનની, દાવાનળ છે દીક્ષ. રામ રાઠોડ રીસાળવો છેદે મારું શીશ કાઠએ કાન બંભેરીયા, આવ્યો કરતો કાપ માર દે છે

મુજને ધણો. જાન કરે છે ભોપ પરવજ પડી હું પાપથી, હંચા બાંધ્યા
હાથ, શી રીતે આવી સકુ, રનેહ કરવા તે સાથ. સહયર પરીયા
સાતનો કપુલ કર્યો છે કાલ, લાખ વસા તે પાળવું, જે હું બોલી
બોલ, કાલ બાળ તુંજ કામની, બાળ તાહરી રીત. પ્રમાતે પ્રણયપતી
કરે, તો ક્યમ પરહુ પ્રીત. હવે માલ શો મુજમાં, હવે માહારી શી
પુલ હવે આ શી શીરતણી નથી દેહ મુજ શુદ્ધ નારીને પાપીણી
કહે તરણી એ જા તાન સારી પેઠે લાગ્યો સુખીડ પ્રીતે આવો પાન
આજા બધો આવિયો, નીરાશ કેમ તે થાય; વાયદો કર્યો આવ્યો
અમો. તે મીઠ્યા કેમ થાવ સહયર શીખામણ શીખવું, કળે કેર એક
કામ: જાઓ જરૂર જરી કરો, મુજ બાંધી આ કામ જાણું શું જીએ
કહું. બાંધી મુજ તુજ ઠાર; જમ આવો વીરમ રને, તો તું સાચી
નાર નારી છાડી પાપીણી પોતે બંધણી પેર, જરો કાલે જોખમાં,
મધ પરનરને મેર, પહોર રાત રહી પાહણી, જાગ્યો જોર બળ જોદ;
કામની જગાડી કંથડે, કરીને જાઓ કરોષ માન વાત-તુ માનવી;
ગુણ તજીને ગર્વ; માર કર મુકુ તુને વાંક ગુનો જે સરવ, બોલી
નહિ તે બાપડી, સમજે નહી તે સાદ; રીજ ચઢી રોઠોડને ઉતાડ
તારો નાહ બોલાવી નથી બોલતી, વેદ કરે છે વાંક; કાપ કરીને કાપીશું,
તે નારીતું નાક, પંચ અંગુલ પુર જરી. સોબાબું એ સાથ. માનની
વાળો મુઠડી, હેતે જાલો હાથ. ખાંતે બરાણું ખાખડાં રધીર તણી
ચક્ર રેલ; જામાને મન શોક છે. મળ્યો એ રીતે મેળ નાક હવડાં
તો હેઠીયું, સવારે હેડુ શીજ; જીવતી તું જાણે નહી રબડુનોની રીત
અરીજ આરોગી કંધીયો, જાણે પાગપુ મર્ત, જોટલે જાર વીણા
રમી તરણી આવી તરત. બાર ઉઘાડ્યાં બળકડા પાસે બેઠા પુર.
અરસપરજ વાતો કરી નાની નીરખું નુર. હાસનગ દુખમાં પડી,

કામની મામી કદ છેડી નાક બુદ્ધ કમું તે તો હીડું દ્રષ્ટ અંધાસ
 પોતે બળ કરી પાંપીણી મન નેટ રમીર તણી રમો મન, પડમોધાસકો
 પેટ પોપટ કહે પ્રભાવતી, રોડણી સુંદર માર એટલું વીતીયું રાતમાં,
 વાણે શો વેલવાર નાક વડાયું પાંપીણી દમ પામી બહુ દેહ પુછે જ્યાં
 એનો પતિ, ત્યાં શું કહેશે તેલ ? શોભે કેમ સતીપણું માને એનો
 કંઈ કેમ એ બે બધુ છવસે, પ્રીછો તો કહો પંથ નાપીક કહેરે
 નાપીણી, કયા છેલ્લ્યું નાક ત્યાં પ્રતિહતર શો કરે વેદ વદેશું વાક્ય
 રીત બનશે સડોડ પેર વાકાણું વાશે વેદ શીલ તો સ્વામી છેલ્લો.
 ખરો પ્રગટશે ખેદ દડ કિતર શો એ આપશે બઠશે કેવી જગ સતી-
 પણું કેમ શોભશે. કેમ પતિ પડશે પાગ દલ પ્રભાવતી કહે પંખીયા
 મુરખ તાકરો મેળ મુજને સુખ પડે નહી એક તલે નહી તેલ દદ
 એ પાણી મન તવ ચકડે, મોમજી બાળે કાદ એ રજપુત માને નહિ
 કી સરીતના કાક દદ જુદિયી તો નહીં બને. કરે શી સુતરા સાલ
 સજ કરોડ વિશે વસા, ખુટયો એનો કાળ શુક કહે સુધુ સુંદરી, કહું
 દિવસરી વાત આજ ન જાણો જારીએ રહી મુજ પાસ રાત વાજ
 કહી વનિત રહી પોપટ પ્રીછે પેર પ્રથમ રીત તુલને કહું, બની
 નાપીકને પેર; કરમાં કટકો નાકનો સાથે રમીરવી ખાર, ઉડય કિલમ
 જાણાગીયા; કામની કહે આસ્તાર, હમે કેમ અંધારીમા, કહે તું નહીં
 જાણજી પાપે કું પરણી તુંને પાલવ બાધ્યા પ્રાણ, માન કમાઉ મોડી
 પછો. બાસની તણો વિશે, રીત ન જાણો રાજની, વાચી તણા એ નેક
 બરીલીમેને અજસુ કંઈ કરમાને હમ, માંબળને એ નવ મટે. કીખ
 અજારી સુધ પુન જાણ્યો પટલાણિયે કરખ પછો છે હેત; મળી છે
 અકી એકવી, કાલને સર્વ સમેત બાબ પાછોજો કીપો બરેર મળે
 તું જામ નાજ વધીરવો નાર કહે, મન મને તે અગમ મુજને આપે

સાડમો, તુજને આપે પાપ ઉઠ અકરમી આ ધડી લાખીજો છે લાગ
 નાખ્ય છુટો નાર કહે. પછેજો પ્રાંદો પ્રીત રીત ન જાણે રાજવી
 રજાને દાડી નિત્ય ઉઠયો અકરમી ઉંધથી, ધસમસ કરતા ધીર નારી
 સન્મુખ નાંખીયો. છાર એક નગન જરીર ચરીત્ર કરયું ત્યાં ચિતની
 ફટફટરે ચંડાળ નાક કાપ્યું નાવલા, ધણી મુખ દીધી ગાળ, કલ્પાંત
 કરે તે કામની, બોલે અવળા વાંક નીચ નમેરા નાહોલા, હેઠ્યું મારું
 નાક, ગુણ દીજો તું ધાયળ. કમમ કીધો તેં કર તારે મારે ક્યાં
 અડ્યું, કીધું જન્મનુ વેર. રણી ખવરાવુ રોટલા, વેચુ મારી જાત,
 તેનો ગુણ જાણ્યો નહી વીપરીત કીધી વાત. હત્યારા હત્યા કરી જીવું નહી
 આ દીક્ષ. જાત તાત મારા કને, હેદાતું તુજ શીક્ષ નવ જાણીક્ષ
 નવરક્ષા મારે માથે જોર; નાક વાઢી તું જપક્ષ ક્યાં; ચંડાળ અકરમી
 ચોર, હત્યારા હત્યા કરી, પાપી કાપું પાપ. કાપ કરી સ્વરૂપની અક-
 લવંતા આપ. ગામમાં નોતી ચોરડી મુજ સરખી મહારાજ, કરૂંપ કરી
 તેં મુજને, સુખ કરાવ્યું તાજ મનુષ્યને મુખ ન દાખવું જોડે દેહ
 દાંત આ લે તારા છોકરા, કાળા મોંના કંથ માનની જોષ મુરખે
 માન્યું સરવ સચ; નાક દીઠું નારી તણું પુરુષ આગળ પાંચ. રહે
 રામા રોષસ માં કરું હું તારું કામ; સાધેસાધે મેળવું નરપણીએ મુજ
 નામ. દેખા દીધા તરતીમશું મેળવ્યુ લોહીમાં લોહી સેજ વાતે સાજુ
 કર્યું, કારણ ન જાણ્યું કાષ્ટ. લાખીજી બાંધી લોખરી; જરૂરપણે
 ત્યાં જાઓ કરે લડવા પ્રીતથી ખાંત ધણીથી ખાંઓ, ખવડાવું સુંઠ
 ટાપરાં, ખારેક અને ખજુર તું માનીતી માહરી, મુજને જાણ મજુર
 પ્રાણથી વહાલી પ્રેમદા, તું જીવન મુજ જગ્ય તું આધાર છે માહરી
 પ્રીતે લાગ્યો પાપ, થયો વેચાણ વનિતા તણો. ગુલામ પછેરે હેત,
 ઘર ધરણું તાહરું. તન મન ધન સમેત. એક વીજરી નાખજી પુરુષ

કાંધી પેર, હવે હકીકત સાંભળો, રાવ રોડોડા ઘેર રાત રહી પછી
 પાછલી. ઘટી તથા ઘડ ધીર. જાગ્યો રજપુત રાજવી, વીર વીરોધી
 વીર પુખારીને ઉઠિયો જળ પીધું જરૂર, અમલ આરોગ્યો એ સમે
 પ્રભાતે ઉગતે સુર. કરમાં લીધો કોરડો પટકાવ્યાં સે પાંચ મસ્તક
 હેદુ માનની, અધીકી કાંધી આંચ દીક વાઢયે સમજી નહીં, માન્યું
 નહીં તે મુજ કર્યું ભોગવ તું તાહર. તારી હત્યા તુજ. મરવાથી ખીતો
 નથી, તે તો જાણ્યો સાચ. માનત તો મારત નહીં. તો મુજને શું પાપ
 કરી રામા વદે. સાંભળ માંટી મુઠ, પાપી પાપીના જણ્યા, ગુણ્ડીણા
 તું ગુઠ ગુઠા ગુઠાના છોકરા ગુઠા ગુઠાના જાર, ગુઠા ગુઠાના સોબતી,
 ગુણ્ડીણાં ગમાર. નગુણા નગુણાના નરપતી, નગુણા નામ નીકંક,
 અવળા અવળાના સગતી અવળો આડે આંક, અધર્મી અહંકારી
 તું અધર્મ તણો તું રૂપ. હડાપણના દંભીયા; હડાપણ પડીયું કુપ.
 જુઠા જુઠણના જુપતી જુઠા કરે આ ઠાર કુડા કુડાના કોકરા, શું
 કહું વારંવાર જેની આંખે કમળો થયો. તે પીણુ પેખંત તું છે જાર
 જારી તણો. દીક રાહુના દેખંત. રજપુત નહીં તું રાંડવો. પ્રીછે ન
 પુન કે પેર ભોક ભુટે બંભેરીયો આવ્યો લડવા ઘેર કદપાંત મુકયરે
 કંથડા જખ મારે તું ફેક રખે તે સાચુ માનશે લાડકવાયા ભોક,
 સજનને તો દુખ થશે થાશે વધરીને વાણ; તારેને મારા આપને, એક
 હસવું એક હાણુ સિતા સરખી પું સાધવી. અજળાનો અવતાર
 મન્દોદરી સરખી માનની માને નહીં ગુમાર; બાળી ભસ્મ તને કરે.
 જે તુજને દેહ શ્રાપ શુ કરીયે પરણ્યો પતી, પ્રતક્ષ લાગે પાપ; પ્રભા-
 કર પ્રભુ પ્રતક્ષ જે છે ઉમિયા ઇશ. જે હોય બાપનો દિકરો તો તું
 હોઃ મુજ શીશ રાણી જાયો રાજવી ધાવ્યો માનુ સ્થાન; બેટો હોય
 જે બાપનો તો નવ મુઠીશ માન હથી હીભો ભોલીયો માન ન મુરખ

માન નાક વાહે સમજી નહિ હવે કેસને કાન ક્યાં ગયા તારા દેવતા
 ક્યાં ગયાં તારાં તાત ક્યાં ગયા તારા રાખજી હોયું બ્યારે નાક વણ
 મારે મુંડ જીવતી તો બહાલત્યા પાપ; સારી પેરે જોળખ્યા; સતી
 તમારા શ્રાપ, માનની કહેરે મરખા, કયમ માને તું બ્યાજ, જે તું
 કહે તો કું કરે કંચ તમારું કામ કહેતો દેખાકું પારખું માણે મારી
 મુંડ કાંધ ન રાખીશ જોરતો. મુણ્હીજી મુણ્હી ગુદ રોડોડ કહે રાણી
 જીજી તારા કું માતું તાત સુર્યદેવ સાજી કરે નારી તારું નાક મેં મારે
 હાથે હપ્પું, પુરણ આગુળ પાંચ; અતુરજી જોડાડસી, સહી સતી તું
 સાચ અખીલ નાક અંબા કરે. નહિ વિનતા તુજ વાંક તો તારા
 આકર અમો, એતો આડો આક કાપો ન રહે કામની, પલક ન
 પામ પીડ તો મન માને માહર સતી હોય તો સ્ત્રીય તો માચી જાણું
 જુને, સહજ વસા તુ સીત મોટમપણે મનોહરી માને મરે ચીત નારી
 કહેરે નાહોલા શીશ કાપે તો તરત; અતુરજી જોડાડસી મેળ ન
 પામુ મરત. હાય મારા રાખે હરી પ્રભુ રાખે મુજ પામ, જીવ રક્ષજી
 જગદીશ્વરી, નારાયણી રાખે નામ, નાક કાપ્યને માહર, શીશ સમાડે
 વાર મી સુરજ સાજી કરે નીચે તે નરધાર લવલવ કરે સેખા વની
 જીવ્યાની એક જામ નારી નાક સાજી કરે પ્રીતે લાગુ પાવ એટલે
 અશ્વોદય થયો અધીક થયો ઉજેશ નારી ન્યાળી નાહોમે કામા પછી
 સુવેશ બરયાં રૂધીરે ખાખડા બરયાં રૂધીરે વજ સાજી નાક કુંદરી
 તણું પતીની પાસે શ્રમ મારે હાથે મેં હપ્પુ સોપ્યુ એને હાથ સુર્ય-
 દેવે સાજી કર્યું રનેહ સતીને સાચ હવે સતીને છોડીએ નહિતર કાપે
 ઇશ જેમ નાક સાજી કર્યું તેમ સાજી થાય શીશ વિનતા વાલા
 વિષ્ણુજી વિનતા વાલા રામ શીશ કનકનું છોડીએ જેણે કાપું કામ
 ચતિએ પ્રશ્નજી કરી વાર કત એક આકરનેડીને કરમરે પરડે સુવી

પાઠ ધન્ય અવતાર ધણી કહે, ધન્ય શામા સતીપણું ધન્ય ધરણી
 મુજ ધેર. ધન્ય માત તુજ તાતને. ધન્ય તારો અવતાર. ધન્ય ધન્ય
 જનુની તાહરી. ભાગ્ય તણો બંગાર ધન્ય કુળ તારાં કર્મ, ધન્ય
 સતીની સીધતા ધન્ય તમારૂં ધર્મ; જખ મારી જેણે કહ્યું કામની
 તુજ કસંક જખ મારી મેં માનિયું ક્ષમા કરોજી વાંક; જે તુ ખીજે
 જે ધરે, પ્રથમ પૃથ્વી યાચ, સાચી સતી તું સુંદરી; સાચા તુજ કૃત
 કાર કુંતો જુડે ભાવટી જણ્યો જુઠો જર અધિક અકર્મી કું કર્યો.
 જુડાપણુનો ભાર વગર અપરાધે કું વહ્યો; પરભાણિયા તુજ પ્રાણ
 આડી ખાધી ચતુરા તણી, રૂદે ચઢાવી રીસ જીવર આણુ જે તે
 તણું કો દિન છેહીશ સ્ત્રીશ હશી નાર હેતે ચઢી કરશેા માં એ કામ
 પાપ ધોવાય આપણું રૂડુ કરસે રામ સંસરજ સાચી નાખીયે. પોતાને
 છંટાય. ધરમ અધરમને સત અસત્ય, તે વેળા તોળાય. બાધી લીધેા
 બાપડો ભોહ સાંકળે બંધ સતીપણુ શોભાવીયું. એવો કીધો ધંધ ધર
 ધરણું સોંપિયુ કરે નિત ક્ષોભ આભરણુ આપ્યાં અતિ ધણું શણગાર
 આપ્યાં સોળ કર જોડયા તે કંચડે બે વારણું બહુવાર નારી ચરિત્ર
 બહુનું તહી અપરંચાર અપાર વિદ્યા બણે છે વિપ્રશુભ પુરાણુ બણે છે
 પાઠ સ્ત્રી ચરિત્ર નથી જાણુતા, ઠગ વિદ્યાના ઠાઠ. વણુજ કરે છે વાણીયા
 લેખાં લાખ કરોડ સ્ત્રી ચરિત્ર સમજે નહી કામની શું કરજોડ રાજ
 રાજ ધણું કરે જીતીયા દેશ વિદેશ સ્ત્રી ચરિત્ર બણ્યા નહી લણુચુવી
 લવસેશ પરધાન પોઠયા પાટવી વજીર ધણુ વિવેક સ્ત્રી ચરિત્ર સમજે
 નહી નારી કેરા નેક નાવિ સદાદલ કાહરા અવળા વાંચે એક જીતે
 જણુ જગતને, રાણી આગળ રાંક પટેલ પાટીદાર સહુ દેસાઈ ધણુ
 દિલ દાખ રાંક આગળ સહુ રાંડવા શામ પુરે છે શાખ સુરપુર ધક
 ધીર મહા સંભામે શીરદાર સ્ત્રી ચરિત્ર સમજે નહી મારી કર્મ મમાર.

સુરાને કાપર કર્યા, પંડીતને કાધા મુઠ અમલજી કર્યા કંઈ જાણને
પરાક્રમ કાધા પ્રોઠ દાસ થયા ચક્રવર્તી તો રાંક નારી જોરાવર નર
થઈ એતો આડે આંક કવિયોને કીંકર કરયા ગુણીજન કાધા મુઠ
ઠાણને પાછા કરયા પ્રેમદા પરાક્રમ પ્રોઠ સમ સુધારને સાળવી,
વસવધા વિવેક એ બિચારા શું લહે નારી કેરા નેક પોપટ કહે
પ્રભાવતી જરી કરવા જાઓ વિજય વિદ્યા આવડે તો તો સુખીયાં
થાઓ ગુપ્ત નિધાન શુક બોહોતેરી, એક એકથી એક એ ચરિત્ર
શાભા ધણી નારી કેરા નેક. સાંભળ કહજી કુળદિપ તું સાંભળ વાલજી
વંશ સાંભળ રૂપીકલ મનજીતજી અવતારિક છે અંક સાંભળ કામ
સમક્ષજી સાંભળ ઝવેર જગવંત એ વિનતાની ચાતુરી અતિથે વાત
અનંત શ્રીગોડ માળવી વિપ્ર શુભ વેગનપુરમાં વાસ સુત શ્રી વીરેશ્વર
તણે કહે કવી સામળજીસ.

વારતા ૮ મી.

ચોપાદ—શ્રી સારદાને નામું શીશ આરાધુ ઉચ્ચવાપતી હક
શ્રી ગણપતીને પુણ્ય પાશ સદૃશ મનોરથ મનના ચામ કહીયે વાત
અધીકી આઠમી રશીક વચન સ્થીરતા ઠાઠની રામા ચાલી પડતે રાત
વાર પોપટ બોલ્યો વાત આજણ અંજે સજ્યા છે સોળ મુખ માંહે
બેરીયાં તમેજી ; હાવભાવ કટાક્ષજી કરી સમીસાંજે સામા સંચરી
પોપટને કાધો પ્રજ્ઞામ કામની અંજે દોડો કામ તેના મન મમતું
બોલીયો મનતણે પડો બોલીયો આજ શીખામણ દીને અમે તરણી
જરી જાઓ તમે, હસી રમીને જમીને જાણ કરી આવજો રહાં કાજ.
જુવતી કહે હું ત્યાં જઈ છું તારા સમ ખાતે ખાઉ છું પોપટ કહે
પધારે; પેર જોજો અમૃતમાં ન થાયે જોર સાચવજો કંઈ સંકટ પડે
રખે આજ નવ માથે ચહે ચડ્યા કશંક ઉતરે કહું કથી કશંક ચડ્યાં.

હતરતાં નથી. (કોહરો) કટુળા કાળીની કામની, કાપું છે જેમ કામ;
 તેના જેવું આવડે ઠેઠ પહોચાડે કામ પગે પડી તે પ્રેમદા શુક સાંભળ
 મુજ બાત કાણુ એવો કાળી હતો વિસ્તારી કહો વાત નામ કવણ
 નારી તણું રહેતો કાણુજ ગામ વીળર વિદ્યા કેવી કરી મમત વધારી
 મામ શુક કહે મુણ સુંદરી કટુલા ધેર કામ્ય રામપુરા મધ્યે રહે નૃસિંહ
 રાયને ધામ તણુ તલવાર બાંધે બણી કમર કસે કટાર તીક્ષ્ણ બાધિ
 ત્રિવિધે લામનીનો ભરથાર મરદ મુછાળો મમન બહુ ભાસો રાખે હાથ
 સુરામાફે શીરોમણી સુરે સામદ સાથ દુઠારો કો નવ કરે ભોખી ન
 ચકે લાંબ તાવ ઉતારે તમવારથી મહીપતી માને આપ ખરઆમળ નવ
 નીસરે વાદ કરે નહી વેર જણે છુડો બીજા છે કરે કટુલો કેર ખરત
 એવા બરણી મધ હેતે વણીકને હાટ જગત ભોક આવે તિહાં ચોટા
 વચમાં હાટ ડાહ્યો શાહ એક શેઠીયો દુઠાળોશો દેહ કરે કુટડો ફલતો
 નારી પ્રમટયો નેહ ભોલતા ખાડ માસે પડે વળી ત્રવેરી પેટ લીસો
 ગોરો લાલચી સહુ કો કહે છે શેઠ ગરદન જાડી ગુણવંતો દુઠા દુઠા
 હાથ કાણુ કાણુ ભોલતો રનેડ સર્વને સાથ કામાતુર બધ કામની વીર-
 હનું વાગ્યું બાણુ આશ્રક થઇ તે ઉપરે પરવસ પડીયા પ્રાણુ વણીકને
 વાચક કણું મણેક મારે મરત તે તોળી આપું ગુને કહીને તેડયો તરત
 બોભે પડીયો લાલચી પ્રીને પરડી ધેર આવે જાવ હરનીશ બણા હેતથી
 ધેર મન મીઠું માનની તણું પડયો ધાસકો પેટ વિનતા પ્રત્યે બોલીયો
 સમજી શાણો શેઠ ચિન્હ માં કર ચંતના વાત ન કર આ દીક કદચ
 કટુલો દેખશે તરત હેઠશે સ્ત્રીજા બાળ ધી તરણી તાહરં બાળ તાહરો
 લાલ ઉદરમાં કવમ ધાણીએ બાજ બવરથા બાળ બીખે મારાં હોહરાં
 છવ મારેથી જઈ બાજબકી નહી આપીએ, તે વાતે સમ ખાહ,
 કપડોને વળી કાટીયો કટુલો કડરોઝેર, એમાં લાલ શો લીજીએ, વિજી

સ્વાસ્થ્ય વેર. વિનતા કહેરે વાણીઆ, જખ મારે છે એક, સુખે
 જાવને આવજો, કરજો મુજશુ રનેક. કદાચ તુ આવે નહી, રનેક
 તોડે મુજ સાથ, કહું તે કદુલા કંચને, હમયે નાખ્યા હાથ. તે વેળા
 લેની ધડી, તેજ પલક તે વાર, અજર નહી એ વાતમાં, શીશ તણે
 સરકાર. કાંઈક દહાડો દેખશે. જેક બપ્પું તે થાય; મારી ન શકે
 મુજ આગળે. ચીતમાં રડું ચઢાય. વશ કાંધો તે વાણીયો; જીવતીએ
 મેળવ્યો જોગ જર કરે તે જોખમાં; બામની સાથે જોગ. જાણશે તારે
 મારશે, નારીને નવ દુઝાય; કાસર કર હું જેટલી; તેટલું જોખમ
 થાય. વીચાર કર્યો મન વાણીયે એના કાપ્યા ઇસ; જ્યારે કદુલો
 દેખશે; તારે હંદશી શીશ એ વાતે સદેક નહી; ખાધુ નીકળશે ધરત;
 મારે મુજને તો ખરો એ વેળાએ તરત. નહી આવું કહે નારને તારા
 મંદીર માં; જીવતણું જોખમ થશે; તોલ ધટે છે ત્યાં. સેજ કહેરે
 શેક સુજી; ચીંતા મન નવ આણું; ભોક પરિયા પમાસનો; વેદ વચન
 મુજ વાણુ તારે થુંક પડે જેટલું તેટલું મારું ભોલી; તુજ જીવે અમે
 જીવીએ; કારણુ ન બહે કોઈ, કોલ દીધો તે કામની; લાખ હજારાં કોડ;
 નીરબય આવ્ય તું આ સમે; મંદીર મોડા મોડ એક સમે કહીતક
 થયું. ડાહ્યો વાટે દીઠ; ધમ્મત થઈ તે મારડી; પ્રેમદા કરી પીઠ. કંચ
 આગળ કહે કામની. કરો અમાર કાજ; કોળાં કોઈક ભઈ ખયું, એ
 આપડાં આજ જરૂર લાવો આંખરાં, વચમાં કરવી વાડ. વળી કોણ
 કોઈ ભઈ જશે; કરવી પડશે વાડ હવડને હવડાં જઈ; જાંખર કાંઠાં
 જાવ; રાંધી મેલુ રોટલા. એક ધડીમાં આવ. કોળાં જીવ ખરોખરી;
 ભઈ ગયો કો જન; વાડ કરશે વરજાગીયા; તારે મળશે અન.
 જોશીયાવો થઈ અંચરયો જાંખર લેવા જાય; એટલે પેલો વાણીયો;
 આવ્યો છે ધરમાલ. જાણું વાર ધણી થશે; અધી જશે એક; વણીક

ચરવારી વીધશે, તાન વધારી તેહ. નિશ્ચિંતપણે નિશ્ચેતશું. લાગી
 કોઢેર ભગન; વસ્ત્ર વિસરજન બેપનાં, થયાં નર નાર નગન. ધર તેનું
 બંધોળાયું; નહીં અજોચર ઠામ, વિશ્વમ ઠોકણે વાણીયે; કરીયું કુક
 ઠામ. મળે ત્રમ જેમ કેસરી; મળે અજને જેમ ગજ, જાંજુક પિંકણ
 ભોગવે કહો કેમ જીવે રજ. માંસ સાચા કારકનું સસભો ખાવા
 જાય; પમો કેમ પરવત મડે; અંતે ફજેલીયાય. ગયો બાજોળે જીભડો;
 દીઠાં જાંખરાં ઠેર; બાંધી લાગ્યો ખારણે; ધડી એકમાં ઘેર. ક્યાં
 કોઈએ એકઠાં; ધણાં જાંખરાં ઘેર; જેમે તે મુક નહીં; જીતકું જેનું
 ચોર. દીઠો ડાહ્યે આવતે. દીઠે ધરની નાર, વાણીએ ચાંક્યા; વેલ્યાં;
 મનમાં કયોં વિચાર. ચરચર પુરજી સ્થિર રહ્યાં; વસ્ત્ર વિહારે મત;
 રામરામ મનમાં જપે. માથે બાવ્યું ત્રત. બીખ્યાં મારાં કોઠરાં બીખી
 ધરતી નાર; કાચ હવે કુંડું કરે. ચાશે શો સરકારી. લણ કરે ભભોપત્તા;
 માકુળ બાકુળ ચાય; કહું કૃતાંત સરીખડો; જોર કરી ક્યાં જાય.
 નજાડ કહાં નારી મુને; હમર કેમ આ દીસ; નવરાત્રી નિશ્ચે કરે
 જીવું તો પુણ્ય ધણ રામ રામ મનમાં રટે; મે શું કીધું, કામ વઢાલો
 કો મારો નથી. રાખણકારો રામ. ક્ષિપ્તમણ સફુને કહું; કો પરધેર
 ન જાય; કાલાની પેર થશે, ધણાં વાગશે ખાવ. લણુકાંઠા લઈ જુમડે;
 નેત્ર થયાં નિરાશ; જો માર્યો જો મારશે જીઆ તણી શી આશ.
 નિમેશ માંત્ર ન નામવા; રહેવાનો નહીં રોષ; કુટે કાચ કપાળમાં
 જેને કીચો જેમ. રટરટ છું ઠી પાપણી; સમ ખાત્રા સીદ રાંડ; ન્યાયે
 મુને હણાવીયો; રડાવી મુખ રાંડ. માંડી મારશે તાહરો; રહે ધરશે
 બહુ રીસ; મરજેમન તું મામની, હોં મારું સ્થિત. પોપટ કહે પરમાવતી
 કરવા બાળ્યો જર; હવે વીખરી થી કરે; કપમ રહે જેનો ભાર
 બાઈ બોલે બુદ્ધિયો; કોઈ બડોનો જમ. કામા કપમ થાવે સદી;

પતી કયમ લાગે પાગ; સતી કેમ થાયે સુંદરી; કટુભો કરે કમોલ. એક
 વણીક કેમ ઉગરે; કેમ રહે એનો તોલ, કેમ પાયે લાગે પતી; કેમ
 વણીક વસ થાય કેમ સમ કોળી તણો; વચન ગોરી શા માય. કહું
 કામનીનું કેમ કરે; હોને જોડે હાથ; કેમ ગાલાલા ઉગરે; નમે કેમ
 સમળો સાથ. પરભાવતી કહે પોપટા; એતે કર્યાની રીત; ગાલાલાને
 દેખને; પુરણ કેમ વાધે પ્રીત. કોળી જાતને કળકલ્યો; કામનીના જોતે
 કામ; હાડ વેહેર હો ચડ્યો; કેમ મુકે એ મામ શુક કહે મુણ
 સુંદરી; રહો આજની રાત; સાચી તુજને શિખવું; એક વીજારી
 વાત. નહોં જાડું નારી કહે. ઉતાર્યા શણગાર; વસ કીધો તેમ વાતથી
 જામનીએ જરથાર દીઠો ધણીને આવતી; નગ્ન હતી તે નાર; હંમેશા
 ભેતી નિસરી; બેઠી અવી બહાર નાચતી ને કુદતી; હંચા રાખી હાથ;
 નગ્ન કાપા નિશંકથી; બોલી સ્વામી સાથ અલ્યા કટુલા કાલ્યા
 તારું મુખ દેખાડ; કયાંથી લાવ્યો જાંખરાં; જાંગી મારી વાડ ઘેલી
 કરી તુજ ગોરડી; લપસ તારા પ્રાણ જાંખરાં લાવી જણુશો; વિપરીત
 બોલી વણુ જાઈ તારા માના જણ્યા; પોટયા છે જે પાંચ; પ્રભાતે
 પાસન કરે; અધીક દેખાડું આંચ; આંહી સુધી આવ્યો જવતો
 પ્રેમદાને પ્રતાપ; દાડી દેરે દીવો કરે; સતી છે આપોઆપ જવાળા-
 મુખી મારીકા નવ ખડે છે નામ જે લાવે મુજ જાંખરાં ફેડુ તેને
 કામ; અળાય ધણી ને ઉછળે ભેસ ધરે નહીં લાજ તામોટા કુટે
 તારણી; કરે કારમુ કાજ કઠીયાં ચુટે જલણી વસ વિહાણું અંગ,
 ચીસો નાંખે ચંતની; કરે રામા બહુ રંગ; જામની દીઠી બીજડે આતે
 શો ઉપાત; ખામુખી પ્રાણીકા; વિપરીત થાશે વાત, પ્રલયણ પોતે
 કરી; પ્રીતે લાગ્યો પાય; માત કહો તે કરે; જલુદો તે જગ જાગે
 જો બીજડા; જાંખરા જમ નાંખ દેવટ વાળુ દેખતાં હજુ રહીશું

સાથ; સતી છે તારી સુંદરી, સેવક મારી જાણ; માટે મુકુ જીવતો
નહીતર ભેતી પ્રાણ વાર મારી દેવતા વાર મારી માત કામા વાર
મારો કરો કહોનો રહુ ત્યાં રાત વાડ કરી તું આવજો મનમાંકે ન
કરેજો જે કાંડે દુષ્ટિના નાસ્તે તે કાંડે તું મરેજો પાથે ભાગી પાછો
કર્યો લેખ જાંખરાં શીશ વાડ દેરાં પાછળ કરી ભાગ્યો આપો દીક્ષ
વિનતાએ વચ્ચે પેરીઆં હરી જરની સાથ જો ચરીત્ર કેવું કર્યું
તાળી દીધી હાથ કાઢી મુક્યો વચ્ચેજો નિર્ભય થઈ નિસંક કદુસો
તો કીંકર કર્યો વાણીયો આડો અંક કરજોડી ઉભો રહે કદુસો સીને
કંથ જીવ્યો તુજ પ્રતાપથી પળત કું મોટે પંથ ખુલ કરી ખાતરબા
ખરી ચાલી છે ખ્યાત સતી પ્રતાપે જીવીયો નહીતર કાળી ખાત
પુર બાંધુ પાયે નેમે કરે જોના કરજન કદુસા કરી કામતી તેને કાળી
પરસન શુક કહે સુષુ સુંદરી પ્રભાવતી શુભ પેર જો એવા પ્રાક્રમ
કરો તો જાઓ જરને પેર જોમ વીજરી આવડે જરી કરવા જામ
નહીતર કરમાળા ખરી મુજુ જોવીદના માઓ તેહ દિવસ તો વહી ચયો
વાણુ વિવિધ વીલાસ જાણે કથા પુરણ થઈ કહે કવી સામળદાસ
ઓતા વકતા સમજતા કદુ કવિતા કરજોડ સામળજાટ કહે જોબજો
જમ જમ શી રજુજોડ ૬૭

વારતા ૬ મી.

(દોહરો) શ્રી મણપતી ગરવો ધણો દિવ્ય દુંદાળો દેવ,
હમીયા અંકથી ઉપન્યો, પ્રથમ કરે સદુ શેવ. દુંદાળો દુષ્ઠ ભંજનો
શિદ્ધર શોભીત સાર મુખ વહન મલપતો, દેવ વડો હાતાર; નારી
તે નવમે દીવસ; સભ્યા સોળ સજ્જમાર નીલા સમે તે નીકરી,

જોવા કારણ જર, બધી મળી બધી ઠણી ગણી ગુણી હીત હામ,
 જણી જણીની વારતા શુભિ શુભિ કરતી કામ ચાલ્યા ચતુરા ચમકતા
 ઝમ ઝમ વાળે નેર, ધમ ધમ વાળે ધુધરા, મદન તણી સમરોર.
 વાંછી વેણ વાંસા તણી, ઉજવળ અંગ અનુપ; ગુણવંતી ગજ ગામીની
 શોભિત શુદ્ધ સ્વરૂપ, નિરક્ષણ કરતી નીસરી વિસરી નાકે નથ. મન
 માન્યું પર મંદીરે; વસો મનમથ, મદગળતી ચપ માનતી જમ
 અશ્વઠો મેઠ, સુગંધ તેલની વાસના, હીસો રૂઠો દેઠ, પોપટ કેરે
 પાંખરે, ચાલી ચતુરા ચેત જીવતી જીહાર જીગતે કરે, હેડે આણી
 હેત મંદીર જોજો માહરં અમો રમવા બઢી રાત; ઇશ્વર ઇચ્છાથી
 આવશું પ્રહર પુટે પ્રભાત, બમે બમેરે બામ્મની. બસાઈ કરો ભરપુર;
 સુખ સુરત સાગર તરી આવો ઉગમતે સુર મન માન્યું મારે હવે,
 જીગતે રમજો જર જોખ કરો બધ જામણી, સુખ સરજો સંસાર,
 વિનતા વહેલાં આવજો, તમ વિન ચતુ ધામ; સુલાખરાવતી મોરડી,
 કર્યું શુભ લેણે કામ. વૈદરજ દેસે વેવારીઓ, સુલાખરાય ગુણ નિધ;
 સુલાખ વડુ તેની મોરડી, પરાક્રમ કર્યું વીધ વીધ જરી કરવા તે
 ગમ, નજરે દીઠો નાઠો વિજય વિદ્યા એ ક્ષિપ્રવું, ચતુરા ચિતમાં
 ચાહો પમ જેથી રહી પ્રેમદા; તું પોપટ સુખ જાત. સુખ ક્ષિપ્રવ
 સુલાખનો; વિસ્તારી કહે વાત સજ્જગાર ઉતારો સુંદરી; બીનાં પેરો
 વસ્ત્ર પરઠો પમકપરે; હઠાપણ શીખો દષ્ટ કહ્યું કારે તેવું કર્યું સુણવતી
 રહી મેઠ, શુદ્ધ સંભળાવે વારતા; નારી પ્રગટ્યો નેઠ. ૧૮ (ચોપાઇ)
 વડુ ગામ એક વૈદરજ દેસ સુરસંધ ત્યાં રાય નરેક; વામ વસો
 અશ્વઠક વરણ, હરિ કયા સુણે નીત કરણ, વણિજ તેઠ નગરમાં
 વસે, ધરમ મારગ ઉપર સહ પસે; નરભેરાય એક વિપ્રવો તન,
 મહા મનોહર મોટમ મન, મરત પામ્યો તો તેનો તાત. ચંડીરાઈ

ધેર ધરડી માત; તેને તેહ કુંવારો પુત્ર, મહરમાવટ ચાલે ધરસુત્ર.
 નહકરો નર નીસદેહ પૌડ પ્રયંડ દેવાંથી દેહ; બ્રમ નિત્ય બીક્ષા
 કારણે. બળવંત મરથ તણે બારણે વાંકી પાધને ચાવે પાન, રંગ
 રંગ કરે બહુ માન; એક નહી તેને હયાટ, નીત્ય નીકાએ માંજે
 હાટ સો દોકડા નીત પેદા કરે, અહરનિશ આનંદે ફરે, જ્યેનવતો
 દિસે દેહ, વિનતા તણો ધણી છે તેહ. એક દીવસ બીક્ષાએ મયો.
 મહરથ તણે ધેર હોમો રહ્યો; કલ્યાણ કલ્યાણ કહ્યું પડી એક, જેમ
 તે વિપ્ર તણો વિવેક. આપી બીખ તે લખને વળ્યો, પોતા કરે પથે
 પળ્યો, બીજો મંદીર જોવા રહ્યો, ત્યાંતો એક તમાસો મયો. જેમંદશાહ
 તણું ધરસુત્ર શુભાનરાયજી તેનો પુત્ર. લક્ષ્મણ કાદીધવજી કામ.
 મહાલક્ષ્મી વશે તે કામ. શુભાન વહુ તેની ધરનાર, રૂપવંતી રંભા
 અવતાર, મહા મનોહર તે માનની, નહિ છુતળ એની આચની ચતુર
 વિદ્યા ચતુર ચેહરે. કમળ સરીખાં તેનાં નેન, સન્ધ્યા સેકળ આંજે
 સજ્જગાર. અંબુજ મુક્તાશ્રણના હાર. નખ શીખ સોભાલાયક જાન
 પ્રમટ પદમની મુખ નિશાન ચંપક વરણા પેર્વા ચીર. શોભે કલ્પજ સરવ
 ચરીર માન્યવી મોટમે પદવી મુલ્ય, તરતીય ત્રિલોતમાને તુલ્ય મેડીતી
 મોહન માળીએ, જાંખીને જ્યેનું જળીએ, મોતી તણો પરાવે હાર,
 રંભારૂપ અનોપમ સાર, નીચુ ન્યાળે પ્રદિવ પાસ હ્યુ જ્યેનું જાણક
 આજમંડળથી નિકરે ચંદ; જોતાં તો રાટયું અલાર; ત્રિશુલનો
 ચમકારો મયો; દીઠી રામા હોમો રહ્યો. જેવું હોય મુરજી પ્રતિ નિખ.
 રૂપનિધાન રામા એ રંભ પંડ ધનુષથી છુટયો નાણ, વેળ્યા તે પંદિ-
 તના પ્રાણ; લાખ્યાં નાણ હટાક્ષના ધણા; મન અંકુર છુટયાં તે લણ્યાં
 પંદિયો વિપ્ર તે મુરજાપાત વિનતા તે જાણે નહી વાત. વે તો તેના
 ધરમાં મહ વિપ્રને વહ તણી માંડી ચત ચંદ. વિપ્રને વહ આવી

સહુ બણે મયા લોક તેના ઘર બણે ડોશી પાસ પાડોશી અડચે
 તારો પુત્ર પ્રથિવર પડ્યો; રોતાં કાળતાં ત્યાંમાં આવીયાં; ઝોળીએ
 પાલી ભાવીયાં કે કહે એને આપ્યો તાવ; કે કહે અન્ન ઉપર નહી
 આવ; કે કહે ડાપકણ વળગી દુત કે કહે બારે વળગ્યું જુત કે
 કહે વંસરને વસ હોય, કારણ કળી સકે નહી કેય કડી કાપડીને
 વરતીયા; ગણક આડી જે તરતીયા. જુવા બિલડાને ડાક્યાં ચેટક
 ચીસો હઠ આકળા ઉતારયા અક્ષત ઉતાર; ઓસડ વેસડ અપરંપાર
 પ્રમ કરાવી પ્રસ્નોતરી જોવરાવી તે જન્મોતરી; કારણ દુખ પામે
 છે તેહ; રાંડી રાંડનો ચેસો તેહ; ન ખાપ અન્ન ન પીયે નીર,
 પારણ તેનું ન રહે કાર; ચાક્યા વેદને ચાક્યા જુરા; ઉપાપ ખતાવે
 જીજવા. નાડી માંહે ન મળે રામ; જીઓ કરમ તથા સંજોમ.
 ઓસડ વેસડ શી ગુણ કરે; ચિત્ત તો તે ચિત્તનીમાં કરે. ૧૩

(દોહરા) એક દીવસ એક માલણી, આવી મુઠવા પુલ, તે
 આગળ તે ડોશીએ, કહ્યું સુતનું શુળ કણજ કાજ કુંવર ગયો, ચરક
 વળગ્યું ત્યાં નથી ખાતો પીતો નથી. પોઢયે મંદીર માંય. માલણીને
 માતા કહે, જીવતી જોવા જાય, દોઠો નીસાસો નાંખતો ચતુરાં ચીતમાં
 ચાય. એકાંત તેને ઉઠાડીયો, પારણ દીધી પીર, આસક્ષાસનાં અધિ
 કરી, માલણે પાયું નીર મહારાજ મુને સાચું કહો, જે મન પારણું
 હોય. તારે દુખ તે મેં લહ્યું. અન્ય ન જણે કાપ. માનની કાઈ મનમાં
 વશી; મારણું મોહનું બાણ, તેહ મળે તો જીવસો, નહિતર ખોસો પ્રાણ
 ગામ નામને ઠામ કહો, આલ હોય તો આપ, તે પુજને નવ મેળવું
 બ્રહ્મહત્યાદીક પાપ, તુ સાચું બોલે નહિ પુજને પાપજ એક અરસ
 પરસ નર નારીયે, નિરમળ કાષો. નેહ તન ઠેકણે આવીયું. જાણી
 મનની વાત. પમે લક્ષ્યો પ્રીતથી, હેતે જોડયા હાથ વાત કહી વિચાર.

તણી. અથ ઇતી ને પેર, હું તો બીજા કારણે મયો મહરખને લેર,
 દેવરૂપ દેવાંમનાં, દાખી દેવાંથી દેહ. સુણ તું માતા માલણી તેહ થું
 પ્રમટયો નેહ, મોહખાણુ વામ્યું મને; ન રહી ધારણધીર પ્રમ્ની ઉપર
 હું પડયો શીથલ થયું સરીર, પ્રતીઘા કીધી પાડમાં; ને એ જીવતી
 નેહ. નહીતર અન્ન પાણી તણુ; વણ મોને કાલા ખોહ એ વાત
 કો માળણુ કહે સંભળે, શુળી પામુ તરત, તેહ મળે તો જીવિયે.
 એય તરફથી મરત અપું મેળ. તે તું કામની, રીજ થઈ એક
 રાત; મંદીર તેડાવું માહરે જીવો મોજમાં ખરો દેખાડું ખેલ તારા
 સમ હું તુજને નિશ્ચે કરી પોચાડું પ્રભાત સમ ખાલ સંતોખીયો
 બહુ વિધ દીધો ભોલ, જમાડયો જુગને, કરી, વધાર્યું તેનું તોલ.
 વીસ દીવસનો વાવડો; ક્યો કામનીએ કેણ, રૂખી રીઝયો રહીયા વિષે
 સુણી વનીતાની વેણુ ખુલાબરામની જોરડી બેઠી ખુબ નિધાન; બધ
 જાળ આમળ ધરી માનની દીધાંમાન ચોળી ગુથીતી ચોવિધે; જોડણી
 ગુંથી અમુલ્ય; સાડી ગુંથી શાભતી, સુમંધ જામનાં દુલ પછેડિ ગુંથી
 પુખ્તની પાથરણા કાજે પુર; ચરણીયો ગુંથ્યો ચોતની નારીમાં બહુ
 તુર. પુખ્ત ચરણાને ચોળીઓ; પુખ્ત જોડણી અંગ પુખ્ત તળાઈ
 ત્રીવિધે, રામા રીઝી રંગ. નીત્ય જાલ ત્યાં માલણી ભાવે ભાવે
 ભેઠ; તન મન તુલ્ય તેનાં થયાં, ઠરાવ થયો એ ઠેક; માળણુ કાંધક
 ખાખ તું હેતે ભાવે છે હાર, એક વારે ક્યમ મુઠીએ, તારે
 ખાથે બાર. માળણુ કહે સૂણ માનની; તાર નીરમળ નામ. લેવા બાણુ
 આવી નથી; આવી કરવા કામ તાર દુખ છે ટાળવું તારા છે ઉચાર;
 તાર સંકટ કાપવા આવી છું એ માઠ કોટી લલ્લ વસી હજું; તારે
 પડવું નરક; જમ માતના દેહલી. ધણું તિવર એ ગરક; એ દુખ તાર
 ટાળવા; આવી છું એકાંત; પ્રતિઘા પોતે કરો; તો તો બાણુ ખાંત

અચરજ પામી અતી ધણું; પ્રીતે પ્રણમી પાવ; જ્યથી જમની જતના
 કહેરે માળજી માય; પ્રતિજ્ઞા પાંચ પ્રકારની; કરાવી કરમની કેણ; વળતી
 વાત બ્રાહ્મણ તણી કલાં વિસ્તારી વેણ. આળ્યો તારે બારણે દીઠ
 તમને દ્રષ્ટ; બાણ વાગ્યાં તુજ નેણના કાયામાં પામે કષ્ટ, હપડુ ધીરજ
 નવ રણું; કરી પ્રતિજ્ઞા વરત; જીવતિ મળે તો જીવીએ આણું માથે
 મરત; તેહ વાત જાણી અમે; મરશે પંડિત રાય; તો ગુણવંતી તુજને
 માથે દત્તા થાય; સમ ખાઈ સંતોખીએ, અધીકા દીધી બાસ; ખખર
 કહેવાને કારણે; આવીયું તુજ પાસ. યોગમાં મહું હું પણું જોજી
 અતુર સુબાણ; જીવે તુને મળ્યાં થઈ. નહીંતર છાડે પ્રાણ કરજેડી
 કહે કામની; જાણે મારો કંથ કાન માક બળમાં કરે; અતુર વિચારો
 અંત. કારભાર જાતો રહે જાય જસરૂપી જોર; રૂપ રંગ જાતું રહે;
 જાય ટેકનો તોર માલજી કહે મહાદેવજી; રાખો રૂડી રીત; પરમ પુન્યને
 કારણે; કરો પંડિતશું પ્રીત. હું કહું તમે તેમ કરો; પ્રીત રીતની
 પેર; પીયરનું નામ લાઈ પરવરો; પથા હેતથી ઘેર; સાસરેથી એમ કહી
 જાણે; પીયર રહીશું રાત; પીતા ઘેર વાસો રહી આવીશું પ્રભાત.
 પીયરથી કહેજો જાક હું હું મારે ઘેર અમલજી કહે મુજ મંદીરે
 કરી આવો એ પેર; વીપ્રને કરીશું વાવડો રૂડો રાખી લામ; લામ
 લામ બેઠે કરી; નહીં લાગે તુજ ગાપ સવારે જાણે સાસરે; કાષ્ટ ન
 જાણે વાત, સાસુ સસરો સાસરે પીઅર માતને તાત; એમ કહું તે
 માલજી દમ કાઠાં માન. એકલું જો કહું કરો; દીધું જીવતકાન. કરી
 વાવડો તે વળી હા કહેવરાવી હેત; વળતું ત્યાં શું નીપજાઈ અતુર
 અંતમાં એત પુરજી વાવડો પુનમે; કાન્યની સાથે કીત; તેડી આવો તે
 વીપ્રને; કાલ પોતાનો દીધ. કાઠી જાત જીવતી સહ. માલજી તેમાં હા
 કાષ્ટથી કામ માથે નહી; શામાથે તે સહ; અતુરજો એવાવીએ; રાતે

આવળે આજ; કલોલથી કીડા કરો; ભેજ ધરોમાં ભાજ. ચારખડી
 રતે ચેતળે લાવળે અમૃત અહાર; સુખસારમાં જીલળે; અપરંપાર
 અપાર; પુરણ હરજ મન પ્રગટીયા નમ્રેવાન નીરમાણ્ય માલણ્યને મંદીર
 ગઠ સંજવેળા મુળજી હાવભાવ કટાક્ષથી; હોંચે હીચોળા ખાટ; પાન ચાપે
 દરપણ જીવે નીરખે વીપ્રની વાટ. પ્રેમદા જેવી પદમની; મોહન
 રૂપ જોળનવતી જર જોરેથી, બામ્પની બાર જુપ. તે સ્થાનક કહીતક
 થયું; તેહ વીખાણું વાતઃ માનની ગઠ માલણ્ય ધેર; એક જામ ગઠ
 રાંત ખાહણ જીક્ષા કારણે મયો હું તો કહી ધાર; એટલે પોતાની
 નાતના વીપ્ર જતાતા વાટ કહી મામ કયાં જાઓ છો; કેના લેવા
 છે દાન. પુકેછે શું પંડીતા; રાજદાર જે કાર; મહણ્ય દીક્ષ છે આજનો
 આપે સોનામોર જણીગણીને બાવથી; બલા બભેરા બૂપ; મળી ત્યાં
 કાઝી મેદની રૂઠા રૂપા જે રૂપ લોભી વીર લોભે પડ્યો લોભે લક્ષણ
 જામ; લોભે તે લેવા મયો; ધનને કારણ ધાય; મોર આપે છે મદીપતી
 આપવા માંડી અધ; વીસહજાર ત્યાં વીપ્ર છે; શેલા દીડી સઘ આપ
 નાર અઠળામ ગયા; દીઠું રૂઠે દન ત્યાં અરણ્યોદય સહુને આપશું;
 યાદ્યા તાળા માંય; ડોશી કરો દીકરો દેહેરા માંહે દીધ, માલણ્ય ધેર
 રહી માન્યની; કામ તેણે શું કીધું સવાપોર નીક્ષા ગઠ; વીનતા જીવે
 છે વાટ; મુજ માટે મરતો હતો નાવ્યો તે શા માટ. માલણ્ય આગળ
 અનુતજી; કહી વીનતાએ વાત પુરૂષ વીના કયમ પરકશે; જામ થી રીતે
 રાત ઉઠ્ય ઉઠ્ય આદર કરી; કામક પુરૂષ કો લાવ; તે સાચ રજની રમું એક
 થડીમાં લાવ્ય મોડલી તેણે માનની ભેજને તેની રૂઠ તંબોળીને હાટથી
 તરણ પુરૂષ વૃ તેહ, વાંકો ને વરણ્યીયો, ચંચળ ચાતુર ચેન, બામ્પ
 કાળી જુપ સમો, હપમા અધીડી એન આલી અતુરા ચમકતી,
 તંબોળીની દુકાન પોતાને ધેર પ્રેમદા. પતી તેનો લે પાન, તેણે તેને

નવ જોળખ્યો ચાતુર દીઠા ચંત પુરુષ સમીપે પરવરી માલજી પ્રાટે
 પંથ ખાઠ જાણી બોલાવીયો. કરી પરાણે પ્રાન; મંદીર આવ તુ
 માહરે રમવા ફડી રાત. જનમ સંબંધ જોઇ નથી, નહી શુષ્કી હોય
 કાન; તે ભોગવાવું ભાખની મન સાથે તે માન પુરુષ કહે સુજી
 પ્રેમદા, અમો કાકુકાર સુળજી; કપટ કરે કદાચ તું તો તો પરો
 પ્રાણ જાણે પીતા જો માહરો જાણે નમરનો રાગ; તો તો જન જર
 જોખને, હાણ્ય હસારત થાય કામ દીધો તે કામનો, સમધા ખાધા
 સુમ; વચન વનીતાએ આપીઉં. કહો માને નહીં જમ. (ચોપાઇ) માળ-
 જીના મંદીરમાં ખાટ વીનતા બેઠી જીવે વાટ; કામ પુરુષ આવે જો
 આઠે મોજ કરે કું મંદીર માહે એમ વીચાર કરે જોડે તેહ પુરુષ
 આવ્યો તેડે માળજી તો જોળખતી નથી તેનો સ્વામી સાચો સર-
 વથી જો જો કરમતણી એ રતી પરસાટે આવ્યો નીજવતી દીપક
 જોન છે કાકકમાળ; ભક્ષા તીલક શોભે છે માળ રંગ તણો થયો
 છે રાજ; અજીગાર અંજે સળ્યા છે સોળ; મુખ બહોળાં તાતાં તંબોળ
 છુટા, કંઠપ કેસ કપોળ માનનીનો માંઠી મેડે ચઢ્યો. અચાનક આવી
 સેજે અડ્યો; કુશમતણી સળ્યા પાયરી બોજન સુકયાં માળજી ભરી
 કરતુરીનો કાધો છે ભેપ બેક જરાસ ચોપડ્યા ચેપ; પુખ ચોળી
 પેઢેરી છે અંગ રાખી સાહેલી નહી કો સંગ. ૧૨૨ (દોહરો)
 ચોપટ કહે પરભાવતી કામચતી કેરો કંથ જીવતી જર કરવા અઇ
 ચતુર વીચારો ચંત કામા બાજ કમ રાખશે; કમ પતી બાજશે
 પાપ; કમ સતી કામો થશે; જણો તો કહો જમ કરતાં તો
 સહુને સેહેલ છે; ભોમવતાં માહુ મરત જણો તો મુજને કહો મજ
 બતાવો તરત શુક પ્રત્યે કહે સુંદરી એનો વાત અજાણ; ઉતર એનો
 નહી જોડે; પ્રેમદા ખોરી પ્રાણ મધરાતે માળજી કહે શીદ આવીતી

શુદ્ધ બહોલેરી.

૯૫

રંઠ લાજ ગમાવે લક્ષ્યા; દેશ ઝાઝો હંડ પક્ષી કહે સુણ પ્રેમદા
 જીવો વીળરી જાન વિળરી વિધા હું શીખવું; રહો આજની રાત
 કોણ કીધો તે કામની ઉતાર્યા જલ્પમાર શી વિદ્યાએ ઉમરી. રહ્યો
 કેમ એનો બાર મેડે મદ્યો તે મલપતો કામનીએ દીઠો કંથ. આવતો
 ઝાળખ્યો ધરધણી; ચતુરા ચેતી ચત પડ્યો ધાસકો પેટમાં ઝાલમ
 મધ તે આપ હવે મુખ કયમ દાખવું; કેવો હતુ જવાળા કુંધટ
 વાળ્યો જોરદી નીચાં હાળોયાં નેણુ તે આપ સોડ તાણી તીકાં વદન
 ન બોલે વેણુ સ્વામી મેઠો સેજ પર કરગરે આણી કોઠા સામારી
 નથી બેસતાં જુવતી મારી જોડ મોઝો મુજ પાસે માન્યની વચ્ચ
 ધરેણું મરથ દુખો આ રજની રંગમાં મુખમાં થાઓ સ્મરથ તેડા-
 વણુ દાડી તને બોગવણુ શુભ ભોગ લાડ મડાવુ લક્ષ્યા શુભ મળ્યો
 સંજોગ તાણુ વચ્ચ તે નરે સુતો પાસે સેજ; કાલાવાલા કરી કરગરે
 હોં આણી હેજ પાન ચાવોરે પદમની; દેખાડો મુજ મુખ મોઝો ગમે
 તે મુજ કને બાચુ તારી શુભ રામા આવી રંગમાં રોસ કરી બહુ
 રીસ લડી અની આકંદથી બમર મહાવ્યું શીલ માત્ર્યો તમાર્યો
 મુખપરે ધણી મુખે દેતી માળ સાબાસ પુત્ર સાકુકારના ઓળ્યા
 કરવા આળ દીન દીન તમને પુછતી; ક્યાં રહો જો રાત, મુજ
 આમળ મુકરી જતાં વીપરીત કહેતા વાત આજ પારખુ તાહરં;
 બેવા કારણ કીધ આવી હું માળણ ધરે કેડ તમારી લીધ કપટ
 કરીને તેડીયા બાવી પહોંચ્યા તરત આપલાત તો હું માથે મારું મરત
 સસરા સાસુ આમળે વીસ્તારી કહું વાત પુછો તમારા પુત્રને,
 કિહાં રહ્યા તો રાત કહું મારા માળાપને કહું હાકયમ હજુર;
 આ રીત કેમ વેઠાયે ન રહે મુજમાં નુર. કહું નાત સમસ્તને
 કહું સહોદર સાથ એમાં અચર કરં નહીં આળ્યો જો મુજ
 કાથ બીનો તે તો બાપડો દીડી પોતાની નાર એવું અચરજ

અતી પછા; વેદ થયે વેવાર, એ નારી નીશ્યે કહે જાણશે માતને
 તાત હંડે હીવાન બહુ દોકડા વીપરીત થાયે વાત નાત બહાર કાઢે
 સદી માઆપ કહાડે બહાર વેવાર થયે વેપારમાં ન માય વણજ
 વેપાર વાંક નથી વીનતા તણે વડો છે મારો વાંક મુજ અપરાધ ક્ષમા
 કરો હું છું તારો રાંધ કર જોડવા તે કથડે પ્રીતે લાગ્યો પાય સતી
 શીરોમણી સીધ તું જે જોમ્યે તે માગ જાગ હાંકે કલંકે કુણુ તુજ
 વીના કુણરામે વેવાર જામમારી મે લક્ષારાં હું અન્યા આકાર બસા
 આપની દાકરી ક્ષમા કરો મુજ વાંક હું અનર્થથી મરદથી તેનો બહડે
 આંક બ્યાજ થકી એવું કર બ્રહ્મદત્તદીક પાપ ખોળે મરતક મુકાયે
 માન્યની કરજે માફ હું અપરાધી તાદરો હું તો યુનેશ્ચાર તું મુકુટ
 શીર માદરે નીમંજ કુળની નાર પ્રીત પ્રણેથી પ્રણુમીયો રીઝવી રામા
 રંગ શોભે રવામીને સુદરી શોભીત કાષો સંગ ખાનપાન બોજન વિવિધ
 કર્યું પોતે પ્રકાશ પ્રાતઃકાલે પરવર્ષા વહેટે બેસી વાસ કંબને તો
 કીંકર કર્યા જેમ મુજ ખરીદા દામ વિદ્યા એહ વીજારીની આવડે તો
 કર આજ નહીતર નરતું દેખશે લાખેણી ખોશો લાજ શુક કહે સુજ
 સુદરી વિદ્યા વિવેકની વાત કર્યો ઓશિયાળો કંબને રંગ રમી ત્યાં
 રાત ૧૬૯ વાસજી વંશે અંશપત કડજી કુળ જજી છત રખીયલ
 સુત સુજ રાજવી પુન્ય પદારથ પ્રીત એહ કથા શુક બોતેરી અખીલ
 વિદ્યા એ પેર જ્ઞાનગમત કહે સાંભળો જશવંત નર જવેર શ્રીગોક
 જાળવી વિપ્ર શુભ વેમનપુરમાં વાસ પીતાં પુરુષોત્તમતણે કહે કવી
 જ્ઞાનગદાસ સુત શ્રી વીરેશ્વર તણે નાતાબટને શીશ ઉપાસક
 અંજાતલો અહરનીશ પૂજે ઇશ શુભ રસનાએ સારદા કવી કહે છે કર
 જોડ જ્ઞાનગમત કહે બોલજો જ્યજ્ય શ્રી રણુકોડ નવ કથા નૌતમ
 વીધી, વાણી વેદ વીલાસ; પીતા પુરુષોત્તમ તણે કહે કરી જ્ઞાનગદાસ

તેયાર છે.

તેયાર છે.

ગજરામાફની મ્હોટી વાર્તા. ડી.	૦-૮-૦
ગુજરાતી ગાયનમાળા	૦-૨-૦
ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા	૦-૪-૦
મહેડીલની મહારાણી ઉર્ફે બોલતી ફોનોગ્રાફ,	...	૦-૮-૦
સંતસમાજ ભજનાવળી (મ્હોટી)	૧-૦-૦
ભજન સાગર	૦-૮-૦
પારસમણી ભજન સંગ્રહ	૦-૮-૦
ધોળ પદ સંગ્રહ	૦-૮-૦
ચતુર સુંદર ગરબાવળી	૦-૮-૦
ભજન ભંડાર	૦-૮-૦
સહેવંત સાવળીંગા (આડ ભવની વાર્તા)...	...	૦-૮-૦
ગુલશંકાવલી વાર્તા મ્હોટી (સચીત્ર)	૦-૮-૦
શ્રી ચરીત્રની વાર્તા મ્હોટી	૦-૮-૦
જ્ઞાનમાળા અથવા શિક્ષામાળા	૦-૪-૦
શુદ્ધમ્હોતેરી વાર્તા મ્હોટી	૦-૮-૦

એ સીવાય બધી જાતના પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:-

કાગઝી મહમુદ એન્ડ મહમદભાઈ

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર.

ટાવરરોડ, અલાયાની વાડી સામે, મુરત.

છાપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા:-કાગઝી મહમુદ એન્ડ મહમદભાઈ.

ટાવરરોડ, અલાયાની વાડી સામે-મુરત.

શ્રી અનાવિલ બાપુ પ્રી. પ્રેસમાં એવિન્ટજ ડાલાભાઈ નામકે છાપુ

બરાનપુરી ભાગળ-મુરત.

